

Într-o atmosferă de puternică vibrație patriotică, în semn de aleasă prețuire și profundă recunoștință pentru vasta și neobosită sa activitate în folosul înfloririi patriei și bunăstării poporului, pentru binele întregii planete

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, genial ctitor de țară și istorie nouă, a fost reinvestit cu înalta răspundere de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Comentariul în paginile 2-3

Revoluția nu s-a încheiat, ea continuă în condițiile noii etape de dezvoltare.

O față a revoluției, o componentă a procesului transformator care nu se va încheia niciodată este :

MODERNIZAREA PRODUCȚIEI

Acestui front de amploare, profundă și imperios necesară acțiune revoluționară îi consacram reportajele grupate sub genericul „Hotărârile Congresului Oamenilor Muncii — în realitatea fiecărui loc de muncă”.

Paginile 4, 5, 6, și 7

TOAMNA BUNILOR GOSPODARI

reportaje din două localități
despre conlucrarea dintre autorități și cetățeni

pagina 19

ROMANIA — AUSTRIA

O victorie de bun augur

Pagina 21

Idee de fundament a concepției președintelui Ceaușescu —

SOCIALISMUL SE CONSTRUIEȘTE

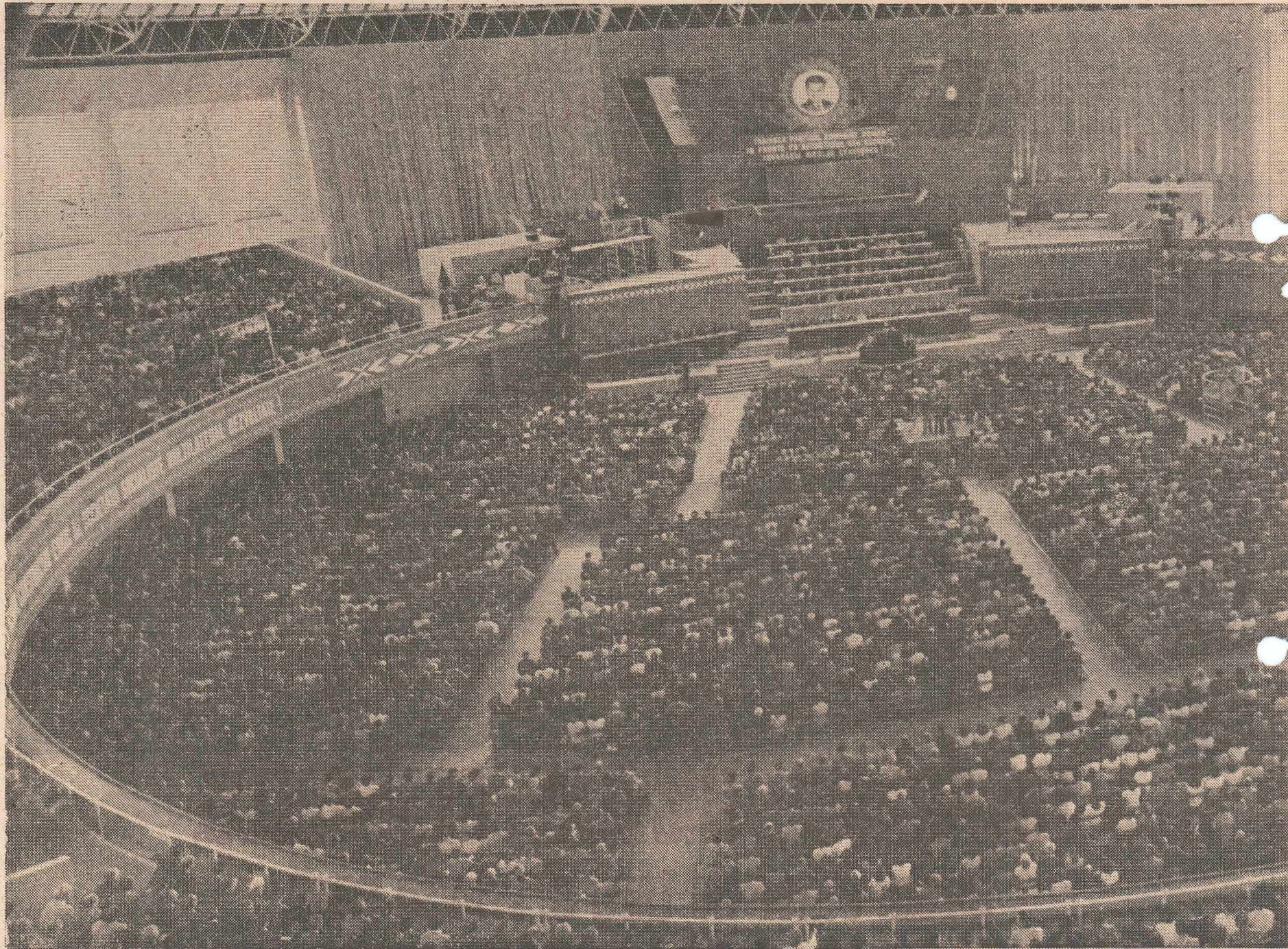
Desfășurat într-o atmosferă de înaltă ardență a ideilor închinată Muncii, ca unică platformă a progresului național, de fermă și responsabilă angajare în marea operă a propășirii economico-sociale a patriei, pe liniile de sens trasate de cel de-al XIII-lea forum al comunistilor, Congresul al treilea al oamenilor muncii — moment de relevanță și de majoră semnificație al vieții noastre politice și obștești — a conferit largului organism reprezentativ al muncitorimii române, al democrației muncitorești-revoluționare, un rol de o nouă forță, cu adinci implicații în destinele națiunii. Însăși re alegerea, prin fierbinte și unanim consens al congresului cu întregul nostru popor, în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii a tovarășului Nicolae Ceaușescu — ctitorul României socialiste dinamice și prospere, al marilor instituții ale democrației noastre, cel care, pentru întâia oară, a statuat democrația reală, democrația maselor largi, ca ineluctabilă lege a dezvoltării — asigură acestui important organism

la zămislirea celei mai rodnice epoci din cite i-au marcat existența.

Ca totdeauna în momentele politice de primordială însemnătate poporul și țara și-au ascultat conducătorul. L-am ascultat cu profundă dragoste și aleasă recunoștință pe omul care, mai mult ca oricare altul, ne-a revelat chipul adevărat al democrației, exprimând prin gândirea și fapta sa — devenite gândirea și fapta noastră în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului — consonanță istorică a socialismului cu democrația, emancipând principiul voinței poporului în toate actele cardinale ale creației sociale ca realitate supremă și ca supremă cerință, ca împlinire — la scară de nevisat — a luptei și jertfei înaintașilor, a năvalnicelor aspirații ale poporului, purtate în lungul veacurilor. L-am ascultat cu profundă dragoste și aleasă recunoștință pe omul care, în fruntea partidului, ducând partidul la cea mai înaltă culme a forței și gloriei lui, a înțeles, mai mult ca oricare altul, că, în exercitarea misiunii sale

lui în știință, învățămînt și cultură, model de străjuire și de slujire a cauzei neamului și a revoluției; sentimente ce și-au găsit intruparea — ca firesc și suprem omagiu — în alegerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu ca prim-vicepreședinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Ca totdeauna în momentele politice de primordială însemnătate poporul și țara și-au ascultat conducătorul, și, ca totdeauna, cuvîntul conducătorului — magistralele cuvîntări rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna congresului — s-a constituit într-un sistem de idei și de orientări cu eficiență deopotrivă imediată și de durată, expresie a unei gândiri științifice, creatoare și novatoare, a unui realism lucid, clarvăzător, a unei inegalabile forțe de penetrație și de cuprindere a realităților naționale — a realităților vii, văzute în dialectica devenirii lor —, de sesizare a noului, și de răspuns adecvat la exigențele lui, în vastul proces al evoluției economico-sociale. Întreaga problematică a înaintării noastre

forță, autoritate, prestigiu, eficiența demersului său în timp.

Am asistat astfel, în zilele începutului de septembrie, la un eveniment a cărui însemnătate nu poate scăpa atenției sociologilor, istoricilor, politologilor, tuturor oamenilor de gândire, tuturor celor preocupați de modul cum — într-un veac subminat de atîtea dramatice contradicții, de atîtea silnice oprîmări ale maselor muncitoare — un popor, o națiune muncitorească, se poate cirmui pe sine nu prin sloganuri, nu prin drepturi formale, fără acoperire în fapta vieții, ci prin însăși această faptă, prin liberă și directă participare la actul deciziei, la elaborarea propriului destin. Peste 11 000 de delegați, reprezentînd muncitorimea, intelectualitatea tehnică, oamenii muncii din toate domeniile creației naționale, au decis — cu înflăcărare, cu pasiune, dar și cu luciditate, ținînd dreaptă cumpăna judecății lor de gospodari, de gospodari ai întregii țări — cum va arăta România în perspectiva anului '90 și a sfîrșitului de mileniu, implicînd în această decizie milioanele de ziditori ai socialismului care i-au investit să le exprime vrechile. Prin problematica abordată, îmbrățișînd aspectele de esență ale înaintării noastre pe toate planurile, prin spiritul de înaltă răspundere, de înaltă exigență revoluționară care a prezidat dezbaterile, prin hotărîrile adoptate, tezurînd gândirea colectivă a maselor, prin tot ceea ce se cheamă, în semnificație românească, **climat de lucru** — climatul oamenilor care muncesc și creează, care, stăpîni pe munca și pe creația lor, concep și decid viitorul muncii și al creației —, marele sfat național al muncitorimii române a dezvoltat cu pregnanță și a sporit cu noi amplitudini aportul conștient și activ al națiunii noastre

istorice, forța conducătoare a societății trebuie să acționeze nu din afara vieții, nu „de sus”, ci dinăuntrul acestei vieți, integrîndu-se organic națiunii, amplificîndu-și propria democrație ca sursă și ca model pentru democrația politică națională. L-am ascultat cu profundă dragoste și aleasă recunoștință pe omul care, creînd și perfecționînd un sistem de structuri democratice de o unică anvergură și de o unică forță, inedit în peisajul nostru istoric — și nu numai în peisajul nostru! —, a făcut ca acest sistem să funcționeze neabătut, sporindu-și perpetuu eficiența, prin însuși fertilul cadru — transmițător de pururi proaspete energii — al noii noastre economii, al noii noastre culturi, al noii noastre civilizații. L-am ascultat cu profundă dragoste și aleasă recunoștință pe omul care, mai mult ca oricare altul, a știut să atragă în gravitația marilor lui idei — făcîndu-i fervenți pasionați ai acestor idei — pe toții fiii acestui pămînt, indiferent de naționalitate, într-o deplină comuniune de interes, de crez și de faptă, transformînd unitatea lor într-un factor de permanență și într-un factor motor al progresului.

Realegerea cirmaciului destinului național în fruntea înaltului for democratic al oamenilor muncii din România capătă astfel, în conștiința noastră, a tuturor, semnificația unei opțiuni necesare, de strîngentă istorică și de însemnătate istorică.

La tribuna înaltului forum vorbitorii au exprimat, în același timp, vibrantele lor sentimente de stimă și admirație față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om de partid și de stat, cu inestimabil apert la conceperea și înfăptuirea ascensiunii patriei în progres și civilizație, savant de aură planetară, strălucită promoatoare a nou-

— așa cum strălucit a schișat-o, în liniile ei de forță, cuvîntarea rostită la deschiderea lucrărilor congresului — învederează necesitatea imperioasă, presantă, a transformării epocalelor cuceriri ale anilor noștri în pirghii vii, de sporită eficiență, pentru accelerarea progresului general al țării. Disponem, se arată în cuvîntare, de o uriașă masă de mijloace materiale, dispunem de structuri economico-sociale perfecționate, dispunem de programe judicios întocmite, dispunem de tot ce ne trebuie pentru ca acel paralizant „nu se poate”, funest ecou dintr-o revoluție epocă a înțirzierii noastre istorice, să fie definitiv proscris, definitiv înlăturat din limbajul nostru, înlocuit cu afirmarea francă și răspicată, proprie revoluționarului, a capacității de a ne situa, într-un timp cit mai scurt, în rîndul forțelor mari, avansate ale lumii și veacului. Înăptuirea marelui obiectiv strategic al trecerii României într-un stadiu nou, superior de dezvoltare, al transformării ei, în perspectiva anului 2000, într-o țară socialistă multilateral dezvoltată, depinde, se subliniază în cuvîntare, de forța acestei afirmări a spiritului revoluționar, de forța cu care omul de astăzi al României, pătruns de conștiința misiunii sale și înarmat cu un larg orizont de cunoaștere, va ști să răspundă somațiilor viitorului. „Niciodată — se arată în cuvîntare — o automatizare sau robotizare nu poate înlocui omul! Și în perioada următoare, și în viitor, întotdeauna omul va continua să reprezinte factorul hotărîtor al progresului și civilizației, al dezvoltării economice și sociale”.

pregnantă realitate a societății românești

CU POPORUL, PENTRU POPOR

Exigențele formulate de secretarul general al partidului față de problemele evoluției țării sint, practic, exigențe adresate sistemului democrației noastre socialiste, organismelor colective de conducere din toate domeniile, și, în acest context, se reliefează din nou, cu o nouă forță, necesitatea deplină și statorniciei aplicării a principiilor autoconducerii și auto-gestiunii, a desfășurării unei activități rentabile, prin care avuția materială a patriei și dăruirea în muncă a oamenilor să se fructifice la modul cel mai înalt. A cruța bunurile și fondurile pe care societatea le pune la dispoziție, dindu-le cele mai fertile destinații, sporindu-le prin efort, prin creație, prin cunoaștere, prin promovarea noului, a științei și tehnicii, a unei noi calități a demersului economico-social, devine, în această circumstanță, o datorie patriotică de prim rang, o supremă legitimare a omului față de sine, față de țară și de istorie.

Se impune deci, în acest ceas de nouă apoteoză, dar și de noi exigențe ale istoriei, confruntarea de-

Cu nobilă și profundă consecvență în atașamentul la cauza dezarmării și păcii, cu neslăbita convingere că apărarea bunului cel mai de preț al omenirii cere nu doar declarații și proclamații, ci acțiuni și înțelegeri concrete pentru oprirea cursei înarmărilor

ROMÂNIA ȘI PREȘEDINTELE EI, marele și neobositul Erou al Păcii NICOLAE CEAUȘESCU, propun lumii un pas hotărât și concret spre râvnita liniște planetară

REDUCEREA cu cel puțin 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare!

Despre nevoia de acțiuni în favoarea păcii s-a vorbit din prima zi de pace, din mai 1945. Și de atunci încoace, cu multe variații de volum și de intensitate, de schemă și de limbaj, de atitudine și de modă, variații care s-au produs de la un deceniu la altul, de la un lustru la altul sau chiar de la un an la altul, au fost elaborate programe după programe de făurire, de menținere și consolidare a păcii, au fost făcute nenumărate declarații de bune intenții în favoarea păcii. În realitate însă nu numai că nu avea loc o reducere a armamentelor, a efectivelor și a cheltuielilor militare, dar se proceda sistematic la sporirea acestora. Ca urmare, pericolul de război a crescut mereu, ajungându-se la situația gravă de azi, când în lume s-au acumulat uriașe cantități de arme, capabile să distrugă omenirea de mai multe ori. Continuarea acestui curs ar însemna mersul sigur spre catastrofă.

Iată de ce România a întreprins, în toată perioada postbelică, dar mai ales în ultimii 21 de ani, numeroase inițiative și demersuri pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rând a dezarmării nucleare, pentru apărarea dreptului suprem al omenilor, al popoarelor la pace, la viață, la existență liberă și demnă. Prin acțiunile ei de larg răsunet internațional, pătrunse de grijă și de răspundere față de soarta întregii omeniri, prin consecvența și tăria cu care militază pentru înlăturarea primejdiei nucleare, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, România s-a impus în

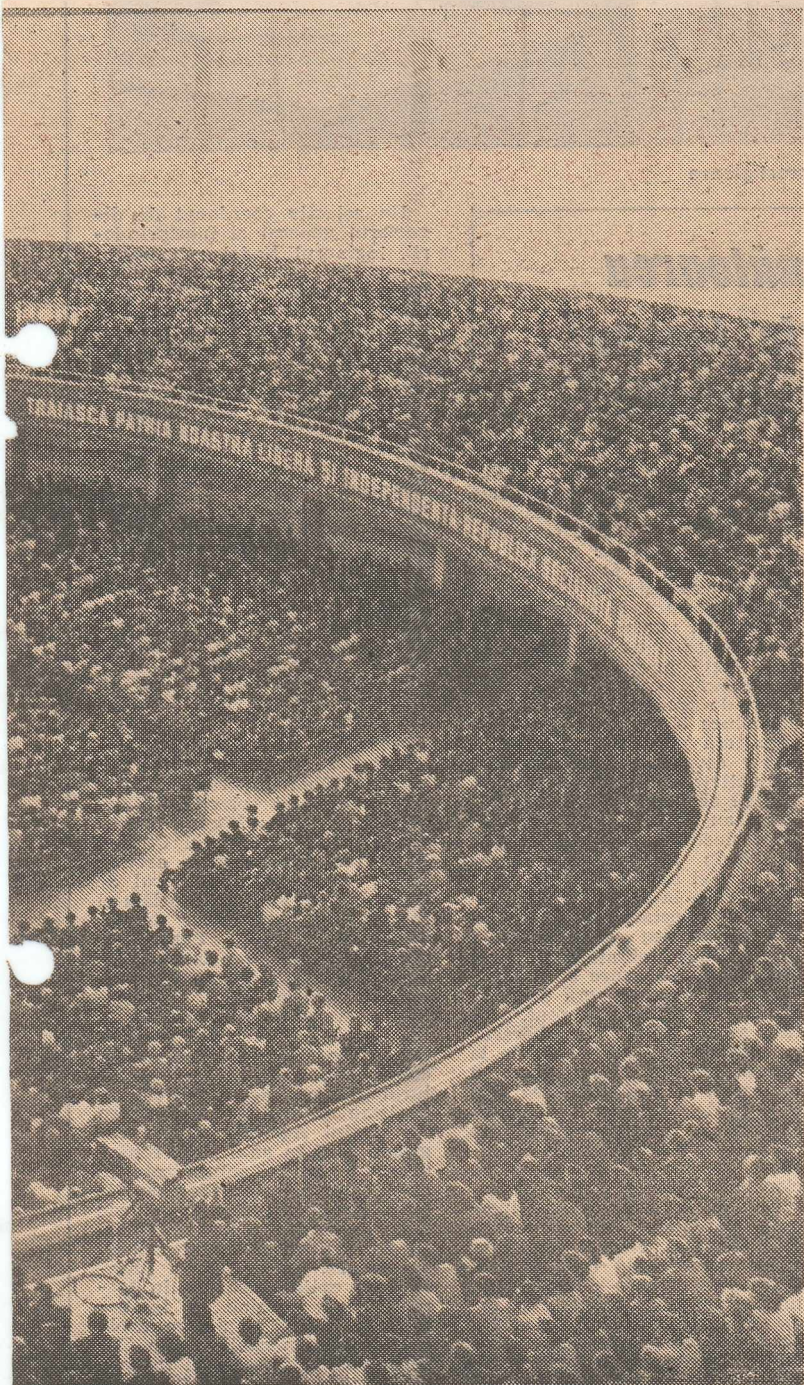
conștiința întregii omeniri, dobândindu-și prețuirea pe toate meridianele. În șirul lung al acțiunilor țării noastre, ale președintelui ei, se înscrie și recenta chemare adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la tribuna celui de-al III-lea Congres al Oamenilor Muncii, șefilor de state și de guverne, oamenilor politici, tuturor popoarelor, de a acționa, împreună cu toate forțele iubitoare de pace, în vederea înlăturării armelor nucleare, pentru salvarea Europei, a întregii omeniri de la distrugere, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor la existență liberă și demnă, la viață, la pace. Punând accentul pe necesitatea de a se trece în cel mai scurt timp la măsurile concrete, efective de dezarmare, cuvântarea șefului statului român cuprinde un apel adresat tuturor statelor din Europa de a trece la o reducere cu cel puțin 5 la sută a înarmărilor, chiar înainte de a se realiza un acord corespunzător în acest domeniu.

După cum se știe, pornind de la propunerile din cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel de-al III-lea Congres al Oamenilor Muncii a adoptat o Hotărâre cu privire la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare și organizarea unui referendum, în care se spune, printre altele: „Cei 11 000 de participanți la înaltul forum al democrației muncitorești revoluționare, în consens cu voința și hotărârea întregului popor, aprobă cu deplină satisfacție noua inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu ca România să treacă, până la sfârșitul acestui an,

la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Congresul Oamenilor Muncii își exprimă așadar total ca această propunere să fie supusă întregului popor pentru a hotări, în cadrul unui referendum, asupra trecerii la reducerea unilaterală, cu circa 5 la sută, a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării noastre”. Chema-rea către toate statele Europei de a-și reduce înarmările, de a acționa pe calea unui puternic proces de dezarmare și pace a fost reinnoită prin Apelul Congresului al III-lea al Oamenilor Muncii din Republica Socialistă România pentru dezarmare nucleară și generală, pentru pace.

În Hotărâre se precizează că adoptarea unei asemenea măsuri deschide calea trecerii la negocieri serioase, constituind dovada concretă a voinței statelor europene de a acționa pentru dezarmare și pace. Documentul menționat exprimă convingerea că noua inițiativă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu se va bucura de un larg ecou în rândurile oamenilor muncii, că se va înscrie ca o acțiune politică cu amplă rezonanță mondială, în deplin consens cu nobilele obiective ale Anului Internațional al Păcii, cu aspirațiile supreme de progres, înțelegere, securitate și pace ale tuturor națiunilor lumii. Pentru că hotărârea românească vine cu ceea ce ar trebui să însoțească orice declarație și orice program de pace: cu argumentul faptului concret.

ION D. GOIA ■

cisă cu fapta, nedeazămintă și nedeazămintă probă a faptului, ca unic și suveran examen al împlinirii datoriilor către țară, ca fundamentală condiție a atingerii marilor ținte care ne stau în față.

„Acum, după adoptarea în deplină unanimitate a programelor și planurilor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea lucrărilor congresului —, se impune ca toate organele de conducere de partid și de stat, Comitetul Central, Guvernul, Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Consiliul Național al Oamenilor Muncii, celelalte organisme ale democrației noastre muncitorești-revoluționare să-și îndeplinească cu întreaga răspundere rolul pe care-l au în buna organizare a activității în toate domeniile. Hotărâtoare sint acum măsurile organizatorice, de repartizare cât mai rațională a forțelor, a cadrelor, de a asigura unirea tuturor oamenilor muncii într-o singură direcție, aceea a realizării neabătute a planurilor și programelor de dezvoltare. Numai așa aceste organe vor răspunde încrederii partidului și poporului, își vor face datoria față de patrie, față de viitorul de aur al României!”

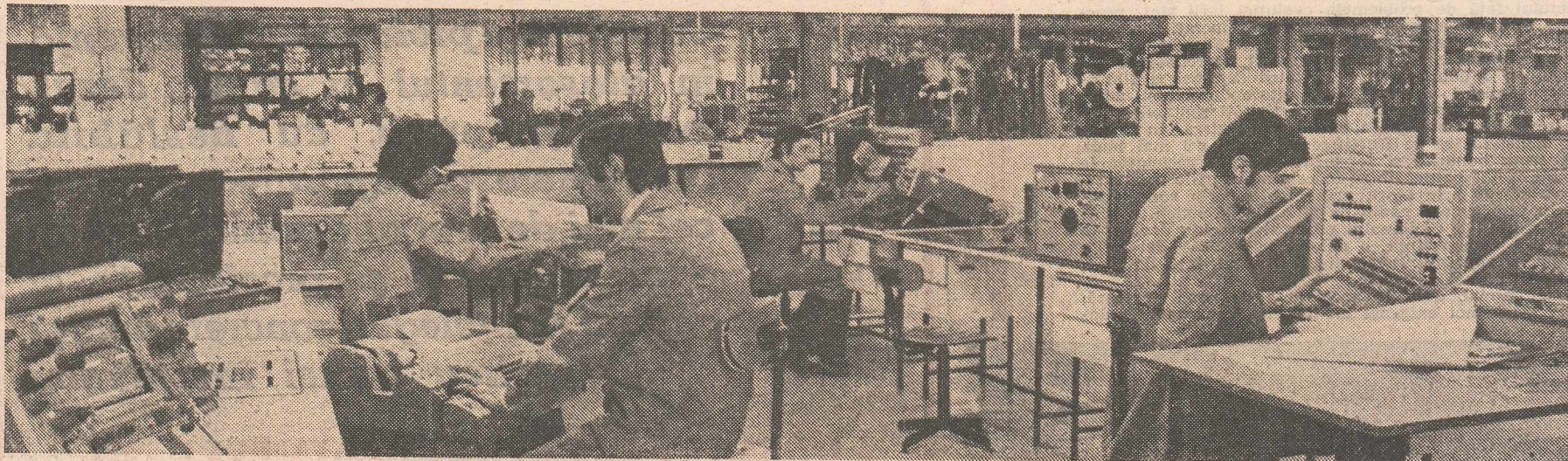
Constituiți într-un singur bloc — marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste — în jurul partidului, al secretarului său general, toți oamenii pămintului românesc răspund „prezent!” înaltelor îndemnuri ale Eroului, răspund „prezent” viitorului.

ILIE PURCARU ■

MODERNIZAREA:

poartă larg deschisă spre noua calitate

Platforma electronică Pipera o reuniune de firme prestigioase

Noul — producție în foc continuu

Conștienți de însemnătatea pe care o are pentru economie cel mai mare combinat de îngrășăminte chimice al țării, conștienți de faptul că rezultatele cercetării trebuie să se oglindescă în nivelul tehnic și calitativ al produselor lor, specialiștii din Turnu Măgurele au făcut din preocuparea pentru invenții și inovații o activitate de masă. În 1985 au fost create Cercurile de calitate și, pe fiecare secție, oamenii și-au propus să rezolve o serie de probleme tehnologice și ale pieselor de schimb de mare importanță pentru activitatea productivă a combinatului. Majoritatea soluțiilor, originale, s-au concretizat în numeroase cereri de brevete de invenții sau certificate de inovații.

Procedeu pentru obținerea unui îngrășămint stabilizat de azot de amoniu sau nitrocalcar, propus de colectivul condus de inginerul Claudiu Soare, aduce o eficiență economică de 91 milioane lei anual. Cel de-al doilea convertor de joasă temperatură pentru oxidul de carbon la instalația de amoniac și reducerea catalizatorului în timpul funcționării, soluție rezolvată de inginerul Oprea Voinea, înseamnă pentru combinat o eficiență economică de 15 milioane lei.

În contextul asimilării unor utilaje și piese de schimb în vederea eliminării importurilor, s-au concretizat, de asemenea, câteva idei de valoare. Spre exemplu, procedeu de impermeabilizare a grafitului poros (autori: maistrul Dumitru Minculeasa și Floarea Petcu) permite realizarea schimbătoarelor de căldură de grafit în țară, ceea ce aduce o importanță economică valutară. Modificările constructive ale suflantelor de bioxid de sulf permit astăzi o creștere a siguranței în funcționarea instalațiilor de acid sulfuric și aduc o eficiență economică de 300 000 lei.

— În expoziția organizată la nivelul Comitetului județean de partid Teleorman, combinatul nostru a prezentat soluții noi de modernizare a instalațiilor existente, care se materializează în economii de energie și combustibil care, până în anul 1990 vor fi de 94 400 tone combustibil convențional — relatează inginerul Constantin Neagoe, președintele „Comisiei inginerilor și tehnicienilor” de la Combinatul de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele. Este una din sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceea de a reduce consumurile energetice, materiale, de a ridica productivitatea muncii în cadrul acțiunii

de modernizare a întreprinderii noastre. Chiar la recentul Congres al oamenilor muncii, cel mai reprezentativ forum al democrației muncitorești-revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia faptul că, pe baza prevederilor planului, a programului de măsuri privind modernizarea și organizarea științifică a producției și a muncii, cincinalul în care ne aflăm reprezintă o etapă hotărâtoare în modernizarea și ridicarea nivelului tehnic, calitativ al producției.

La noi, această acțiune de modernizare se află în plină desfășurare. M-aș opri doar la exemple semnificative. Se modernizează instalația de amoniac 1, printr-o desfășurare de forțe de mare amploare, care va avea ca scop final reducerea consumurilor specifice la nivelul celor realizate pe plan mondial. Modernizări se aplică și la celelalte două instalații de amoniac de pe platformă, prin introducerea de catalizatori superreactivi, la fazele de reformare, conversie și sinteză. Aici se face recuperarea argonului și a hidrogenului din gazele de purje, am ajuns la o recuperare avansată a tuturor resurselor re folosibile, s-a introdus calculatorul de proces în vederea optimizării proceselor tehnologice. Este modernizată instalația de îngrășăminte complexe 1 prin introducerea unei invenții românești, al cărei titular de brevet este Combinatul din Turnu Măgurele. Aceasta constă în folosirea reactorului „Jet” la faza de neutralizare, cu obținerea unor importante reduceri ale consumurilor specifice de amoniac și energie.

Pe platforma combinatului lucrează un colectiv de cercetare al ICECHIM. În urma colaborării care a luat naștere cu oamenii de la Turnu Măgurele s-au concretizat o serie de tehnologii noi, prin a căror aplicare se înlocuiesc produse care până nu de mult se importau, se realizează totodată creșteri însemnate ale producției marfă în condiții sporite de eficiență. A fost gândită și este pusă acum în funcțiune o instalație de acid fosforic pur și concentrat, sint în curs de elaborare procedee noi de obținere a sărurilor de fluor, se face o valorificare superioară a deșeurilor — de exemplu fosfogipsul rezultat de la fabricarea acidului fosforic. Sint asimilate produse specifice anticorozive rezistente în industria acidului fosforic de tip polidur, care asigură în prezent necesarul intern, iar din anul care vine, pentru întreaga centrală.

LIANA MOLNAR ■

La Semănătoarea se pregătește terenul viitoarelor recolte

Ne găsim la Întreprinderea de mașini agricole Semănătoarea. Îl așteptăm pe inginerul șef cu pregătirea fabricației, Mihai Dogaru, plecat cu treburi prin secții.

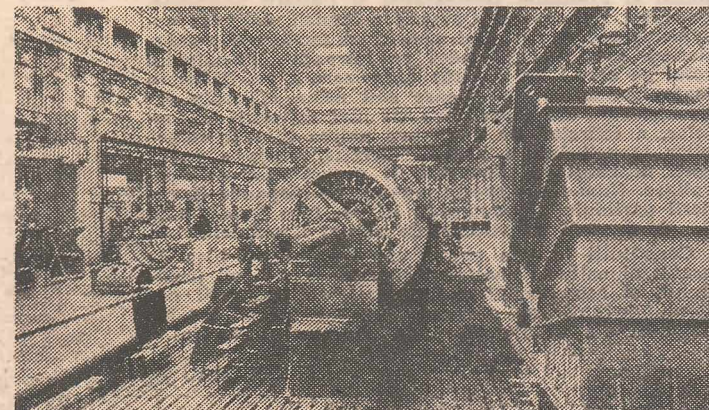
Dacă vreodată ai lucrat pământul așa cum se lucra până în urmă cu doar câțiva ani, dacă ai tras la coasă până nu-ți mai simțea mințile și mijlocul, dacă ai luat în furcă fiecare snop de griu de trei ori, de pe cimp în car, din car în stog sau în șură și de acolo pe batoză, dacă te-ai înecat cu praful și pleava din jurul mașinii de treierat râmii, cite vei fi văzut prin lumea asta largă, cu un respect nealterabil față de mașinile și oamenii care le-au conceput. O mină de oameni, citeva mii de muncitori, ingineri și cercetători, au scutit aproape trei sferturi din oamenii acestei țări de o muncă fizică și de a cărei duritate nu pot să-și dea seama decât cei care au făcut-o cu adevărat.

— Bătălia pentru nou, ne spune inginerul șef Mihai Dogaru, revenit în birou, se dă la nivelul tehnologiilor. Îmbunătățirea lor aduce economii de manoperă, materiale și energie, creșterea productivității muncii și a calității produselor. Schimbarea unei tehnologii pleacă în primul rând de la necesitate. Apoi, este obligatoriu să te înforțezi dacă la nivel național problema e rezolvată. Colaborarea cu alte întreprinderi cu activități asemănătoare scurtează drumul spre reușită. E mai eficient să adaptezi pentru nevoile noastre mașini și instalații existente decât să luăm totul de la început. Colaborarea cu IREMOAS București, Combinatul siderurgic Galați, Precizia Săcele și Institutul Politehnic București s-au dovedit fructuoase. Oamenii receptivi, dornici să participe cu experiența și reușitele lor la progresul general, sint extrem de numeroși.

Și tot aceste mașini au schimbat în esență structura socială a țării. Copiii de țărani care se nășteau sub zodia celor 4 clase primare și pentru care aventura cea mai tulburătoare a vieții era cătania au ajuns muncitori ce au deprins mînuirea utilajelor și mașinilor moderne, constructori, proiectanți, cercetători. Urișe forțe de muncă și inteligență au fost disponibilizate. Efortul a fost dirijat spre domeniile de activitate menite să ducă la dezvoltarea armonioasă a țării, să ofere oamenilor condiții de viață din ce în ce mai bune, posibilități de afirmare nevisate.

— Să luăm bunăoară Atelierul tehnologii tablă și profile la rece, coordonat de inginerul Căpățînă Aurica. Și aici au fost luate în lucru în primul rând reperate de serie mare. Rama sitelor combinelor de recolte

cereale, un profil U din tablă presată și redresată cu ciocanul, manual adică, se realizează în prezent prin profilare cu ajutorul unei mașini de profilat cu roțe. Inițial, a fost folosită o mașină existentă la IREMOAS. Mașina noastră, în curs de proiectare, va permite, prin adaptarea seturilor de role executate prin forțe proprii la atelierul de sculărie, realizarea și a altor tipuri de profile. Noua tehnologie aduce o economie de 2 ore manoperă pe o combină, reducerea efortului fizic, creșterea productivității muncii și economie de energie. La această realizare au participat și tehnicienii proiectanți Constantin Itigan și Marin Stoican. Schimbarea tehnologiei de fabricație a punții față de la combinele de cereale, proiectată de inginerul Radu Cernica și tehnicianul Vasile Voicu, elimină pierderile din planul de croire și aduce o economie de manoperă de două ore pe combină. În prezent, profilul se obține prin colaborarea cu Combinatul siderurgic de la Galați. Mașina care va rezolva fabricația la Semănătoarea este în curs de realizare la Colibași. Mașina de îndreptat sirmă din colaci este realizată prin autoutilitare. „Sirma era îndreptată cu ciocanul. Îmi era rușine să accept una ca asta”, spune inginerul Căpățînă. Mașina de îndreptat sirmă, a cărei proiectare a fost coordonată de inginerul Petre Mihai, este deservită de un singur om și reușește să îndrepte toată sirma de care are nevoie întreprinderea. Aduce un plus de productivitate de 2.56 ore la o combină. Șaibele de mare serie de cupru și aluminiu ale instalațiilor hidraulice se obțin prin ștanțare. Zeci de mii de bucăți pe an se smirghiluiu manual pentru înălțarea bavurilor. Tehnicianul Dorian Morindău și colegii lui au proiectat o instalație de debavurată prin rotofinisare, care înlătură efortul fizic, mărește productivitatea muncii și calitatea produselor.

I.M.G.B.-ul, unitate model a industriei grele românești

Un colectiv coordonat de directorul general al întreprinderii, inginerul Nedelcu Ciocanu, a rezolvat tehnologia de fabricație a fuliilor despicate: economii de material, manoperă și o calitate sporită a suprafețelor de contact cu curelele de transmisie.

Citi din oamenii care lucrează la Semănătoarea vor fi plecat dintr-un sat? Mulți, puțini? Un lucru fără prea mare importanță. Repere, tehnologii noi, indicatori, Programul de organizare și modernizare a producției elaborat pe baza indicațiilor și hotărârilor Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii, economii de materiale, manoperă și energie, fiabilitate, progres tehnic, iată cuvinte din cele mai uzuale, nu numai la Semănătoarea, care definesc altfel de eforturi, un altfel de a gândi viața de zi cu zi a oamenilor.

— Astăzi, mai ales într-o întreprindere mare, continuă inginerul Mihai Dogaru, noul este rodul efortului colectiv. E imposibil să spui: Mașina asta a proiectat-o specialistul Cutare. Participă proiectarea, secțiile direct productive, atelierul de sculărie și autoutilitari, apelăm și la sprijinul institutelor de învățământ superior. Pentru teme deosebite am format colective mixte alcătuite din specialiști de la I.M.A. Semănătoarea și cadre didactice de la Institutul Politehnic București. Cu Catedrele de Tehnologie construcțiilor de mașini, Metalurgie, Organe de mașini și mecanisme și desigur cu Catedra de Mașini Agricole avem programe până în anul 1990. Extinderea execuției mecanizate în cutii calde a miezurilor de nisip peliculizat pentru turnătorie duce la creșterea productivității și la asigurarea unei calități superioare. La turnătoria Basarab am extins turnarea în forme vidate, urmînd ca în trimestrul IV să amplasăm acolo o instalație mecanizată tip Carusel pentru formare și turnare în forme vidate. Aceasta va elimina stația de preparare a amestecului de formare și va permite recircularea în proporție de 98 la sută a nisipului utilizat la formare în vederea turnării. Un colectiv mixt, format din inginerii Radu Tomescu și Traian Ghițulescu de la Semănătoarea și un colectiv condus de profesorul Laurențiu Sofronie de la Catedra de Metalurgie

MODERNIZAREA:

competiție a inteligenței, a înaltei competențe

a I.P.B., lucrează de 4 ani la această instalație care a trecut prin toate fazele de omologare. Extinderea încălzirii cu curenți de înaltă frecvență a pieselor în vederea forjării a făcut necesară o instalație de concepție proprie, proiectată de inginerul Victor Vasiliuță, executată în cadrul Laboratorului de electronică și automatizări al Secției a 5-a Mecano-energetică. S-a pus în funcțiune și o instalație pentru tratamentul prin curenți de înaltă frecvență a pieselor executate prin autoutilare și care aduce importante economii valutare. În acest efort continuu pentru autodotare se remarcă participarea unor muncitori de înaltă calificare, inventivi și cu îndelungată experiență: Andrei Bubu, Opreșan Tihan, Alexandru Giurgeanu, Ion Tudose, Tudor Bălan, Vasile Cristea, Liviu Popa, care lucrează în cadrul atelierelor de sculărie și autoutilări. La Secția a 6-a, s-a format un colectiv puternic de implementare tehnologiei noi: inginerii Cristodor Cojocaru, Marian Ioniță, Dan Marichescu, șeful de atelier Vasile Nicula, muncitorul specialist Tudor Pirone.

Intr-adevăr se poate vorbi despre o acțiune de creare a noului, de introducere a lui în toate sectoarele de activitate cu o largă participare. Stimulativ în cel mai înalt grad este faptul că rezultatele sînt palpabile, nu întîrzie să apară. Modernizarea a devenit un cuvînt de reasă concretă. În semestrul I al acestui an, ca urmare a introducerii noului, normele au fost reduse față de aceeași perioadă a anului trecut cu 100 tone metal, 383 MWh energie electrică, 10 Gcal energie termică. Cheltuielile indirecte au fost reduse cu peste 3 milioane lei. În urma încheierii în vara acestui an a primei etape a Programului de organizare și modernizare a producției au fost aplicate 25 de măsuri cu 122 faze. Eficiența acestora a fost: creșterea productivității muncii cu 2.900 lei pe persoană, reducerea costurilor cu peste 12 milioane lei.

Fără îndoială, nu putem încheia discuția noastră despre nou fără să amintim despre preocupările specialiștilor de la Semănătoarea privind automatizarea și robotizarea unor operații, îndeosebi pentru deservirea mașinilor unelte. Este vorba despre manipulatorul portal cu două brațe pentru deservirea a două strunguri copier pentru prelucrarea axelor intermediare între diametrele de 300 și 900 milimetri. Instalația este proiectată de un colectiv condus de inginerul Ștefan Oprea, șeful Atelierului de proiectare autoutilări și mecanizări și executată în întreprindere de Atelierul de autoutilări condus de inginerul Bogdan Gheorghiu. A doua celulă se folosește pentru frezarea și centrarea axelor grele, deservită de un manipulator MERO 3, proiectat și executat în colaborare cu colectivul de MERO-tehnică, condus de prof. dr. ing. Cristian Pelecudi de la I.P.B. Sistemul de alimentare pentru această celulă a fost proiectat de un colectiv condus de inginerul Gheorghe Ciontu și executat de Secția sculărie. Celula a intrat în al treilea an de folosire. În fața de probe și încercări se găsește robotul de vopsire MERO 6, realizat în colaborare cu I.P.B. Urmează să fie integrat într-o celulă de vopsire pentru piese de schimb pentru combine și echipamente fabricate la Semănătoarea. Într-o stare avansată de execuție este și robotul MERO 7 ce va fi folosit pentru sudura în puncte a cășorilor de la combinele de recoltă C12, C12 și C14.

Noul, ne-a spus inginerul Mihai Dogaru în cursul dialogului nostru, este șansa noastră de progres. Este un adevăr asupra căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în repetate rânduri și care a fost înțeles într-un mod profund. Eficiența noului este cu atât mai mare cu cât la crearea și implementarea lui participă un număr cât mai mare de oameni ai muncii, cu cât el este o preocupare permanentă.

OPREA GEORGESCU ■

Mileniul de mîine
al secundeii de azi

Anul viitor I.P.R.S. Băneasa va sărbători 25 de ani de cînd arhaica pădure de la marginea Bucușeștii a făcut cunoștință pe o suprafață de 15,5 hectare din întimitatea sa cu primele dispozitive semiconductorice produse în România. Dacă Pădurea Băneasa ar avea un spirit al ei, așa cum se întîmplă în cele mai frumoase basme românești, îmi imaginez cit de uimit ar fi fost acel spirit al locului văzînd că nu departe de Grădina Zoologică în care sînt adunate să conviețuiască adevăratele fosile ale diverselor vîrste biologice ale pămîntului, se deschide o altă „grădină” destinată, în compensație, proliferării unor specii ciudate de viețuitoare numite condensatoare styroflex, tranzistoare, tiristoare, diode etc. — veritabile „fosile vii” ale mileniului de mîine. O fabuloasă zoologie electronică va prolifera în numai cîțiva ani în această grădină a semiconductorilor făcînd posibilă întîlnirea viitorului nostru tranzistorizat prin imaginea unei păduri virgine controlabile sub lentilele microscopelor în toată fecria abundenței sale.

Dar înainte ca mamutul de la Băneasa să împlinească 25 de ani de existență, pentru a-și exersa parca spiritul sărbătoresc în vederea întîmpinării cum se cuvine a acestei aniversări, a trăit recent o altă plină sărbătoare: decernarea „Ordinului Muncii” clasa I, pentru primul loc ocupat în întrecerea pe ramură pe anul 1985. Și cum la sfîrșitul primului semestru al anului în curs, I.P.R.S. s-a situat tot pe un loc fruntaș, nu ne îndoim că anul 1987 va fi pentru pioniera semiconductorilor românești anul glorioș al unei duble sărbători. „Noi cînd avem o sărbătoare în întreprinderea noastră, îmi spunea tînăra ingineră Liliana Stăicu, facem un simpozion de comunicări. În '84 am aniversat zece ani de la înființarea celei mai tînere secții (tranzistoare și diode) printr-un simpozion în care ne-am prezentat în fața întreprinderii cu cele mai noi rezultate ale cercetării noastre”. Cercetări care vor fi aplicate, desigur, în practica de producție. Și cum aniversările și sărbătorile întreprinderii urmează una alteia cu consecvență, cercetarea a devenit în cele din urmă, adică în primul rînd, ea însăși o sărbătoare. Sărbătoarea

de zi cu zi a tinerilor ingineri și tehnicieni, generatoare ea însăși de sărbători într-o întreprindere în care media de vîrstă este de 27 de ani iar ponderea produselor noi în producția marfă realizată depășește 27%. Astfel încît numai anul acesta s-au făcut 22 de cereri de invenții cu o eficiență economică de 16,5 milioane lei și sînt în examinare la O.S.I.M. alte 40 de cereri. Doar cele 12 inovații puse în practică de la începutul anului pînă acum au adus beneficii de 8,4 milioane lei.

Există la I.P.R.S. un climat de muncă și creștere într-un tot benefic. Un climat sănătos de competiție a inteligenței și creativității stimulat de condițiile materiale create în întreprindere: hectare întregi de aparatură electronică, ecrane și butoane, agregate computerizate care aduc locul de muncă al tehnicienilor de aici mult mai aproape de imaginile viitorului cu care ne-au obișnuit filmele de anticipație și almanahurile S.F. decît de imaginea cotidiană a clasicelor hale industriale. În acest climat în care viitorul electronicii intră în societatea românească pe punți redresoare cu avalanșă controlată și prin controlul de poartă al tiristoarelor, fiecare are ambiția să adauge noului cite ceva, fiecare vrea să vină în întîmpinarea acestui viitor cu structura inteligentă a visului său. În aceste condiții, organizarea anuală în întreprindere a unui simpozion privind noile procese și procedee tehnologice nu mai e o simplă obișnuință ci o pură și simplă necesitate. Ținut de obicei în iunie, la acest simpozion se prezintă rezultatele cercetărilor și dispozitivelor realizate în ultimul an. Tot în acest an, la interval de o lună s-a organizat pentru prima dată, sub egida Comitetului de partid al Sectorului II și al Comitetului municipal un alt simpozion privind eficiența acțiunilor de asimilare a materiilor prime și materialelor, subansamblelor și pieselor de schimb în vederea reducerii importului. Cum a fost posibil ca sarcinile de export să fie realizate cu un plus de 5,1 milioane lei, planul de beneficii cu 3,3 milioane lei iar livrările la fondul pieței cu 7 milioane lei mai mult decît s-a prevăzut? Și toate acestea în condițiile în care s-a redus consumul de me-

tal cu 125 t, s-au economisit 277 MWh și 165 t combustibil convențional! Desigur modernizarea utilajelor și introducerea unor noi tehnologii au avut un cuvînt greu de spus. Dar această modernizare și aceste noi tehnologii presupun o investiție sporită de inteligență creatoare. În acest sens poate că descoperirea cea mai importantă care s-a făcut pînă acum la I.P.R.S. este aceea că dispunem de o materie primă nepuizabilă, regenerabilă la nesfîrșit, o materie primă de care nu ne putem plînge că nu avem din abundență, singura materie primă care nu este amenințată de nici o criză, dimpotrivă, o materie mereu în floare, o materie care nu cunoaște decît un singur anotimp de-a lungul întregului an și al tuturor anilor: materia cenușie, creația continuă.

Componentele electronice, fie că e vorba de circuite integrate, tranzistoare, diode sau condensatoare, sînt realizate la nivelul parametrilor calitativi internaționali. Dacă un tranzistor se numește BC 107, de exemplu, înseamnă că are exact aceleași caracteristici ca și cele realizate de firmele Philips, Thompson sau R.C.A. Și nici n-ar fi posibil altfel de vreme ce fiecare tranzistor e caracterizat la sortare prin 60-70 parametri (și chiar 100, în cazul circuitelor integrate). Precizia cu care se lucrează în secțiile I.P.R.S.-ului este de-a dreptul fascinantă. Ea părăsește la un moment dat teritoriul strict al tehnicii industriale și intră pe terenul fabulos al basmului. O călătorie într-una din secțiile întreprinderii este fără nici o exagerare într-un tot comparabil cu o coborîre pe „tărîmul celălalt” al materiei vizibile doar sub lentilele microscopice. Pe acest tărîm pipete cu vid preiau tranzistorul de pe un suport și-l sudează pe un fir de aur cu diametrul de 25

de microni, sudură care evident se face sub lentila microscopului.

Ca să fii operator piese radio trebuie să ai acuitate vizuală, atenție concentrată, spirit de observație, precizie în mișcări, rapiditate, calități tactile deosebite, echilibru temperamental, conștiințozitate și alte o mie de însușiri ieșite din comun care să-ți faciliteze executarea unor operații de cea mai înaltă finete și tehnicitate la care te supune mîria sa tranzistorul. Selectarea operatorilor se face evident, printr-un test prealabil de inteligență și perspicacitate comparabil, aș spune, cu cel la care e supusă componenta electronică înainte de a i se da drumul în universul undelor radio. În urma acestui test reușesc cam zece din o sută — I.P.R.S. avînd în acest sens unul din cele mai bine puse la punct cabinete de psihologie industrială din țară. Cei care trec testele acestui cabinet și rămîn să lucreze cu componente electronice nu sînt simpli executanți ci conștiințe active care întrebă mereu și se întrebă. Problemele pe care le vor ridica în cercările de calitate, în discuțiile cu cadrele tehnice vor fi reale contribuții aduse la rezolvarea unor probleme stringente ale întreprinderii.

Înalta conștiință profesională este, de altfel, trăsătura definitorie care îi unește pe toți acești adevărați activiști ai științei și tehnicii românești. Fie că stai de vorbă cu Liliana Stăicu sau cu Tudor Dunca, amîndoi din secția de tranzistoare și diode, atunci cînd îți vorbesc despre domeniul de activitate al vieții și conștiinței lor, o puternică tensiune interioară le یرupă pe față iluminându-le

(Continuare în pag. 6)

ION ZUBAȘCU ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

MODERNIZAREA:

rod al conștiinței, al perfecționării umane

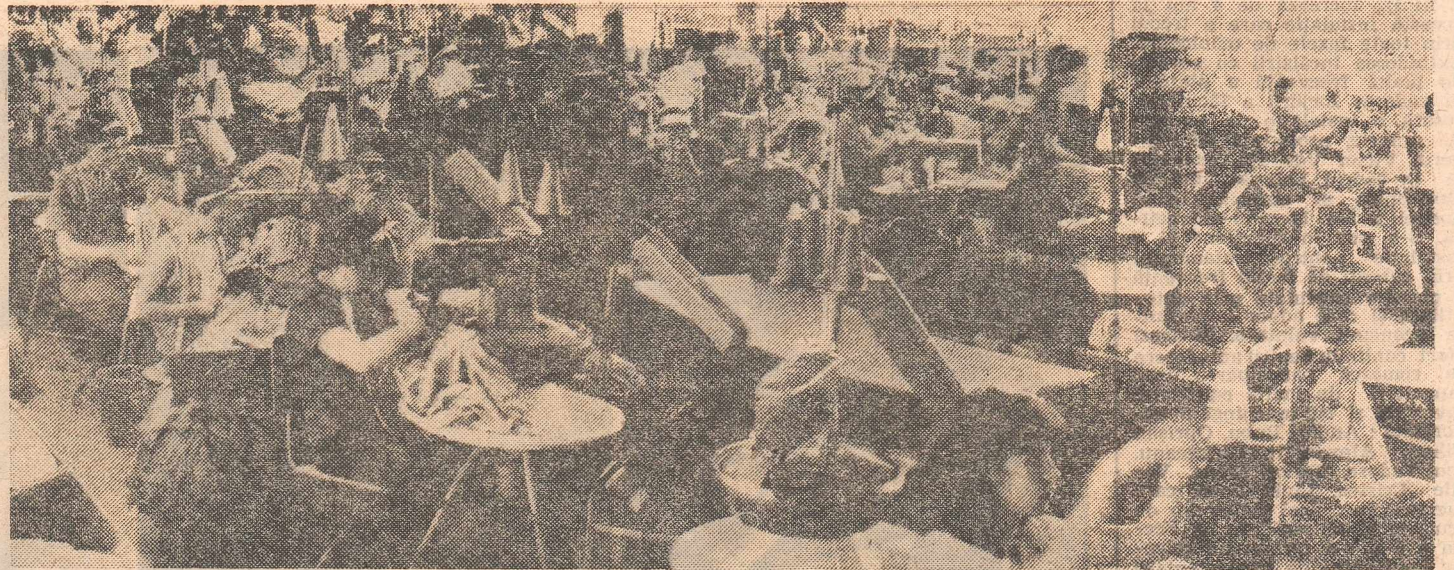
Mileniul
de miine
al secundeii
de azi

(Urmare din pag. 5)

cuvintele și transformând oame-
nii obișnuiți care păreau cu o
clipă înainte în filamente aprin-
se de inteligență și pasiune.
Majoritatea inginerilor reparti-
zați la I.P.R.S. sint, asemenea
lor, șefii de promoție de la facul-
tățile de electronică, fizică și
chimie. Foarte mulți dintre ei
sint înscrși la doctorate. Numai
în secția 2500 sint 14 doctoranzi
inclusiv, desigur, Liliana Staiacu
și Tudor Dunca.

Cum s-ar putea foarte bine
întimpla ca I.P.R.S. Băneasa să
fie una din întreprinderile cu
cei mai mulți doctoranzi din
țară și cum un doctorat însem-
nă implicarea în cea mai înaltă
formă de studiu și cercetare,
organizarea producției a ținut
scama de acest avantaj al tiner-
eții în expansiune astfel încât
fiecare secție e organizată în
asa fel încât să aibă deplină
autonomie de producție, de la
cercetare-proiectare pînă la rea-
lizarea parametrilor de eficien-
ță și rentabilitate. Se încearcă
în acest mod să se țină pasul
cu nivelul mondial, nivel care
impune ca dispozitivele noi să
fie realizate cu prioritate în
țară și în al doilea rînd, cu re-
ducerea cheltuielilor materiale
intrucit, spre deosebire de alte
domenii, în materie de semi-
conductori prețurile sint mereu
în scădere pe piața mondială.
Dacă înainte majoritatea com-
ponentelor electronice se rea-
lizau pe bază de licențe prove-
nite din Franța, R.F.G. și S.U.A.,
în ultima vreme nu s-a mai
apelat la licență și ultimele
produse ale I.P.R.S.-ului sint
eforturile părții de proiectare
proprie.

Fiecare secție își are proiectan-
ții ei. Tinerii cercetători
aplecăți cu o jumătate a fiin-
ței lor în studii complicate, ab-
sorbiți de efortul continuu de
a se menține cu informația la
zi, ca o condiție esențială a com-
petitivității mondiale, iar cu
cealaltă jumătate veghind efi-
ciența demersurilor lor pe teri-
torul strict al producției își
văd, desigur, răsplătite efortu-
rile atît prin satisfacția că au
reușit să industrializeze cîteva
dispozitive noi cum ar fi tran-
zistorul de putere, înaltă ten-
siune și comutație, renunțîndu-
se la achiziționarea unei li-
cențe străine (cum era prevăzut
inițial) cit și prin recunoașterea
priorităților lor de cercetare pe
plan național și internațional.
Nu este, cred, deloc întimplător
faptul că 4 din cei 8 inven-
tatori medaliați cu aur la Tîrgul
internațional de la Plovdiv sint
tinerii ingineri ai I.P.R.S.-ului,
Dumitru Șdrulla, Ion Ghiță,
Tudor Dunca și Sorin Geor-
gescu care se pregătesc în con-
tinuare pentru marile confrun-
tări ale întreprinderii și ale
destinului lor. Pe unul dintre
acești tineri ingineri îl așteaptă
în fiecare zi să se întoarcă acasă
dintre tranzistori și studii de
ultimă oră în limbile de circula-
ție, patru copii. Dacă acești
copii vor veni, cînd vor fi elevi,
măcar săptămînal să-și vadă ta-
tăl la locul lui de muncă din
I.P.R.S., n-ar fi exclus să dev-
ină ei înșiși pasionați electro-
niști. Pentru că tînăra întrepr-
indere are nevoie de viitorul
propriu sale tradiții ca de aerul
curat al Pădurii Băneasa, de
apă deionizată și de lichidele
ultrapure. Sau altfel spus, mi-
lenniul de miine al electronicii
românești are cea mai mare ne-
voie de exactitate și sănătatea
secundeii de azi!

La „Tinăra Gardă”, ambianta sonoră contribuie la... mărirea productivității muncii

— Vreți să ascultați puțină
muzică bună și între timp vă
documentați?

Neobișnuită introducere pen-
tru o fabrică. Elena Nicolau,
gazdă desăvirșită, îmi arată,
cum se obișnuiește, „casa”. Îmi
deschide cu prietenie ușile ate-
lierelor de la „Tinăra Gardă”.
Un conglomerat de producție,
între care un corp zvelt de 10
ani, celelalte clădiri, întinse
de schele, dar trecute de o ju-
mătate de secol. Directoarea
începe cu... finalul, camera de
mostre și mica expoziție — un
rezumat la scară al producției.
Se aude discret muzică, parcă
un acompaniament anume ales
care să mărească frumusețea
modelelor, să pună în relief
plastica îmbinării culorilor, fi-
nețea execuției.

— Transmiteți programul ra-
dio?

— Acum sintem pe progra-
mul... „Sorin Dumitru”.

— Aveți un ilustrator muzi-
cal?

— Muzica face parte din meto-
da de conducere a tînărului ingi-
ner Sorin Dumitru, șeful ateli-
erului de confecții tricotate
nr. 1.

...În program — Vivaldi. Mu-
zică de concert audiată nu la
Ateneu, în fotolii capitonate,
ci într-o sală imensă, cu un pe-
rete din sticlă, cu mașini mo-
derne de tricotat la care lu-
crează muncitoare între 18 și 25
de ani. Parcă sint într-o clasă
de fete care probează cunos-
tințele dobîndite, numai că este
ora 12,00 și planul schimbului
este deja îndeplinit. Ambianța
muzicală este stimulatorie. Șef
de atelier, inginerul Sorin
Dumitru, din facultate visa sta-
ția care să emită muzică la ce-
rere. Profesorii săi vorbeau la
cursuri despre această experi-
ență, aplicată cu succes în lume.

— Nu ați trecut prea devre-
me la Vivaldi?

— Nu sintem chiar la început,
apoi trei sferturi din muncito-
are sint absolvente de liceu,
cu nivel intelectual. Ele îmi cer
multă muzică ușoară, dar vor
odată pe săptămîna un concert
sau o simfonie. Astăzi le-am
programat „Anotimpurile” de
Vivaldi. Pentru unele sigur că
e muzică în primă audiere, dar
pentru cele mai multe este o
reascutare. Facem producție la
parametri superiori și educație
muzicală.

Tînărul inginer repartizează
documentația pretențioasă pen-
tru comanda unor firme de
modă din S.U.A., Anglia,
U.R.S.S., Olanda.

— Vă pregătiți programul mu-
zical, pe o zi, pe o săptămîna?

— Cum am timp liber caut
muzică în discoteca personală
sau pe la prieteni. Același pro-
gram îl reiau, zi de zi, o săptă-
mîna.

— Vă ajung puterile dumnea-
voastră, pentru că după o săptă-
mîna începe alta?

— De la zece ani merg la
concerte, și ascult muzică de
toate genurile. În anii studen-
ției, la Iași, eram colaborator
al Radiodifuziunii și semnatarul
unei cronici muzicale.

— Constați constant rezul-
tate bune prin melo-producție?

— Dintre cele mai bune! Nu

trebuie însă să exagerăm, pen-
tru că reușita se datorează în
primul rînd organizării și cali-
tății profesionale a muncitoare-
lor. Muzica este un adjuvant,
odihnește, destinde, alungă
monotonia, ne ajută să păstrăm
un ritm alert.

— Furate de farmeul mu-
zicii, muncitoarele nu uită de
mașini?

— Credeți că așa am putea
depași constant planul?

Muzica se aude din ce în ce
mai stîns, ultimele acorduri din
Vivaldi. Cu regret „Anotimpuri-
le” nu-mi mai încălzesc imagi-
nația. Realitatea toamnei învă-
luie în galben-roșcat copacii
bătrîni din curtea fabricii.

— june vorba și la „ce ne doare”.
Pînă la urmă unii dintre soții
își amintesc că luna trecută au
înter mult prea des în restau-
rant și atunci plicul cu chen-
zina s-a subțiat.

Cine credeți că s-a oferit să
poarte aceste discuții, cu mare
succes? Ingerul Sorin Du-
mitru nu-l descoase pe tînărul
din fața lui, ci cu tact îi vor-
bește, ca unui vechi prieten,
despre băiețușul lui de doi ani
și jumătate, despre soția care
muncește de se speteste, este
șefă de atelier la „Crinul”, des-
pre discoteca sa cu mii de in-
registrări, despre împărțirea
răspunderilor „administrative”
în familie.

mai că nu caută un loc căl-
dă de muncă, și au cîte cinci
copii, dar îl cer întotdeauna pe
cel mai greu; odată nu se
prevalcă de greutatea unei
familii numeroase.

Irina Guib, maistrul coordo-
nator al creației, are disceuri
ghiocei la tîmple, care o în-
frumusețază, și același su-
flet tînăr, ca al tuturor celor
care „ascultă” cu inima. O ju-
bește toată fabrica și o ur-
mează pentru că este capabilă,
dăruită cu mîrgăritarul talen-
tului. Eu o găsesc mai încrun-
tată, mai puțin comunicativă
decît altă dată. Fiecare om are
zile și zile... Irina Guib pre-
gătește colecția pentru contrac-
tări și se înnegurează pe mă-
sură ce alătură alte modele,
care ar trebui să-i descre-
țenască fruntea.

— Ceva se petrece cu dum-
neavoastră...

— Toată bucuria căutării, a
îmbinării culorilor, a unui nou
model poate fi făcută praf într-o
clipă. Merceologul care a-
vizează trebuie să fie un om de
gust, cu dezvoltat simț comer-
cial care să-și dea seama imed-
iat ce va „prinde” pe piață,
dar cel mai des, chiar adesea,
noi am avut parte de un se-
lecționar care mai îngroapă încă
o creație în „cimitirul” mode-
lelor.

...Aflu că la terminarea pro-
gramului, zi de zi, vară sau
iarnă, se transmite aceeași me-
lodie: „Drumurile noastre”, în
interpretarea lui Dan Spătaru.
În atelierul inginerului Du-
mitru se predă schimbul. Tînărul
șef își consultă agenda și din
politete îmi „desconspiră” ziua
de miine — un încercat plan de
livrări, cîteva întîlniri cu par-
teneri străini, repartizarea ce-
lor cinci absolvente pe lângă
maistri, căutarea în discotecă a
„Rapsodiei române” de George
Enescu. Îmi întind o însem-
nare care nu este a lui, privin-
du-mă ca un ștengar. „Vă mul-
țumim pentru Vivaldi, așteptăm
George Enescu! Căutați în dis-
coteca dumneavoastră Simfo-
nia a IX-a de Beethoven?”

CARMEN DUMITRESCU

Fotografii de
VICTOR RADULESCU

„Mulțumim pentru Vivaldi, așteptăm George Enescu”

Privirea inginerului Dumitru
este deschisă, senină. Ochii
limpezi, care privesc drept în
ochii celuiălalt, sint purtătorii
de cuvînt ai sufletelor. M-am
uitat în ochii citorva maistre
și le-am cunoscut fără multe
elemente din biografie. Adriana
Neacșu „ascultă” cu inima. I se
cere sfatul de la modelul care
trebuie tricotat la mașină pînă
la precauțiile mamei cînd își
îmbăiaza noul născut.

„Cine intră la noi nu mai
pleacă de la noi” repetă ca o
axiomă Adriana Neacșu, „chiar
dacă unele tinere vin cu gin-
duri călătoare”.

— Se angajează cineva pentru
o lună, două?

— Boala fluctuației de cadre
nu mai este a noastră.

— Dar a fost, cînd maistrul
era indiferent la ce se petrece
cu sufletul omului?

— Îi ajutăm pe cei veniți să
se integreze repede și să cîș-
tîge bine, să-și găsească locul
potrivit, să capete sentimentul
tonic că sint parte dintr-un
întreg.

...Acest loc potrivit, pe care
unii îl caută o viață și nu-l
găsesc, este unul din talentele
adevăratului maistru-pedagog,
organizator al producției, al im-
portanțelor rezultate econo-
mice, dar și capul familiei
muncitorești dintr-un atelier.
Cu ochii blînzi, cu vorba „dulce
mult aduce”, Adriana Neacșu e
iubită și... foarte iubită. Dacă
o muncitoare are ochii înlăcri-
mați, sau nu-și poate ascunde
tristețea, Adriana Neacșu află
fără să întrebă. O stringere
caldă de după umeri, o pri-
vire încărcată de sensuri, re-
dau încrederea.

Soții celor mai multe muncito-
are de la „Tinăra Gardă” in-
tră odată cu ele, în schimburile
de la fabrica vecină, „Vulcan”.
Pe unii dintre ei îi poștește la
un „pahar de pepsi” directo-
rea Elena Nicolau și secretara
Comitetului de partid Maria
Petre. Dintr-una într-alta a-

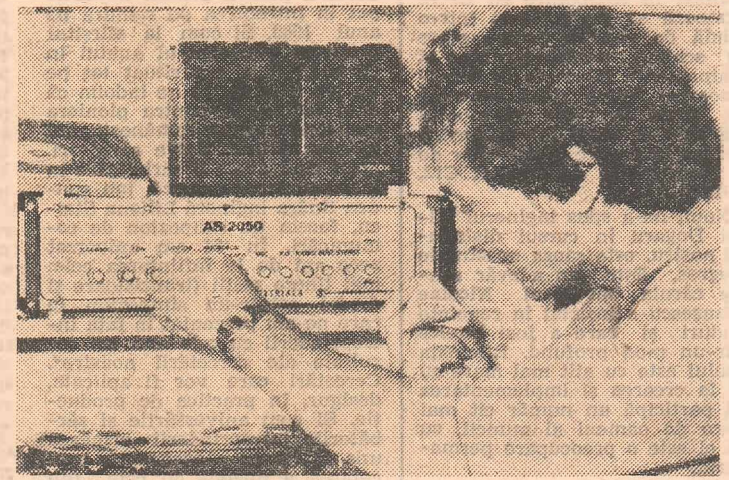
La chenzina următoare banii
ajung la soție și copii, soțul
e devreme acasă, se ocupă de
aprovizionare, cumpără discuri.

„Ascultîndu-i” cu inima pe
oamenii care ne înconjoară,
de oriunde, ni se răspunde cu
inima.

Ori de cîte ori Maria Petre,
secretara Comitetului de partid,
are posibilitate, își declară co-
pii „44000 anul trecut, 4500 a-
nul acesta”. Îi cuprinde pe
toți cu același gest tandru,
matern.

Ei bine, mamele cu patru,
cinci copii, sint 82 în toată fa-
brica, nu întîrzie un minut,
chiar dacă e pană de curent la
tramvai, nu se scuză pentru
că băiatul mic a avut febră, nu
cer plan redus, pentru că
acasă sint atîtea ființe care
trăiesc în așteptarea mamei.
Maria Petre, din cinci în cinci
minute, revine stăruitor.

— Tovarășă ziaristă, ați no-
tat numele Mariei Mirela, dar
al Cristinei Voinea? Să n-o ui-
tați pe Livia Toiu. Modestia
lor este proverbială. Nu nu-

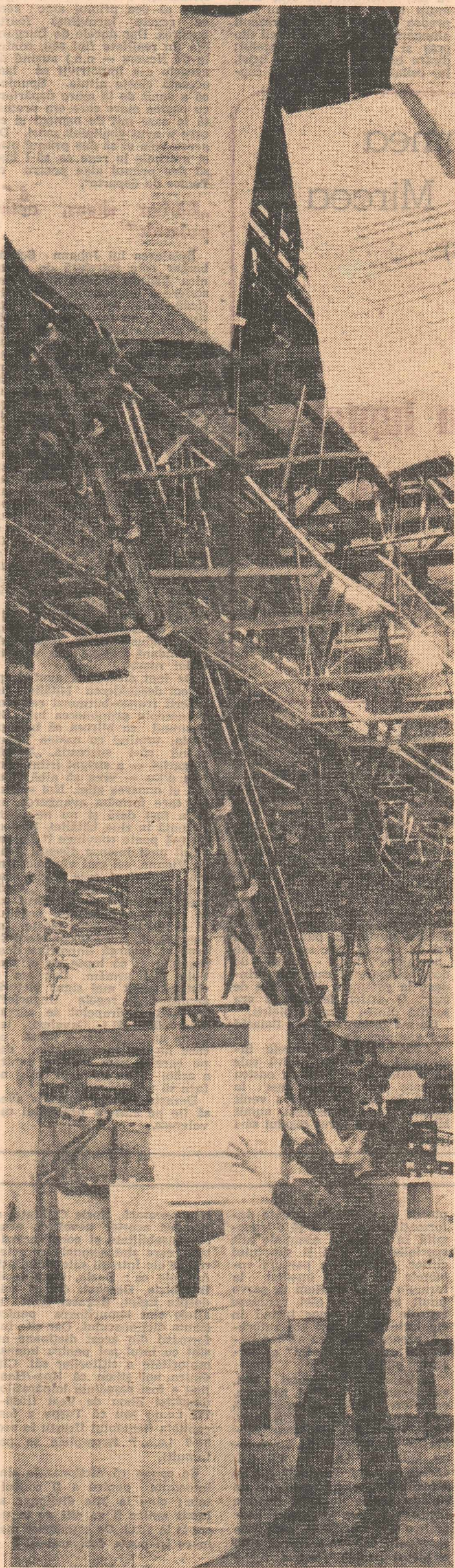

De aici pornesc preferințele muzicale ale muncitoarelor

MODERNIZAREA:

modul demn și avantajos de a ieși azi în lume

La Găești calitatea se măsoară pe orizontală și pe verticală

Îl privesc cu o atenție mărită și o curiozitate pe care încerc, atâta cât pot, să le maschez. Nu știu dacă reușesc. Omul din fața mea, inginerul Traian Novolan, directorul Întreprinderii de frigidere din Găești, este, așa cum mi s-a spus, cel mai mare specialist în tehnologia frigului. Îi spun că, în urmă cu o zi, grație amabilității inginerului Viorel Drumea, tinărul director comercial al întreprinderii, am bătut la pas toate, dar absolut toate secțiile în care se fabrică cele 465 de repere ale frigiderului. Îi fac mărturisirea că urareori mi-a fost dat să văd un proces tehnologic atât de bine pus la punct. Bănuiesc că această afirmație i-a făcut o oarecare plăcere, intrucît suride. „Problema, adaug eu, pentru care am revenit cu noaptea în cap, adică la prima oră, pentru că altfel nu știu când vă mai pot prinde, este aceea a noului, a gândirii tehnice ce s-a consumat aici, la Găești, timp de 15 ani, citiți au trecut de la fabricarea primului frigider cu compresor. „Da, îmi spune, cam atâția ani au trecut. Au trecut cam repede, parcă a fost ieri, nu alta. Cît despre nou, ce să vă spun?! Toate cele peste 400 de repere ale frigiderului au suferit între timp cite 3 sau chiar 4 modificări. Îmbunătățiri, firește. Între primul compresor și cel din spatele dumneavoastră, așezat pe raft și purtînd numărul 5 000 000, este o diferență pe care doar specialistul o poate pătrunde în adevăratul ei înțeles. Și tocmai cînd discuția avea să abordeze detaliile luptei, adică tocmai ceea ce este interesant, la urma urmei, a fost întreruptă brusc din motive inevitabile; convocare urgentă. Noul interlocutor: inginerul șef al întreprinderii, Petru Nistor.

În biroul său, la acea oră, lume peste lume. Se dau dispoziții, se cer situații, se verifică tot felul de date și statistici. „Așa e pe la noi și așa e, cred, peste tot, la primele ore ale zilei“, ține să se scuze inginerul Nistor. Ceva mai tîrziu, cînd s-a făcut o oarecare liniște, dialogul, în pofida unor telefoane care sunau parcă tot timpul, s-a legat de la sine. „Am venit aici, la Găești, zice, prin repartitie, imediat după terminarea facultății, la 1 august 1971. Au mai venit atunci, în seria aceea, alți 30-40 de tineri ingineri, dar am rămas doar patru, adică subsemnatul, soții Drumea, adică Doina și Viorel, și Bogdan Burcea. Întimplător, toți sîntem, ca să zic așa, moldoveni. În ceea ce mă privește, sînt din Comănești, un sat din nordul țării, din Bucovina, lângă Solca, sau Căciua, sau Casvana, unde se află veselele stejar al lui Ștefan cel Mare. În fiecare an, vara, îmi iau copiii și soția, care e din Găești, și mă duc pe-acasă, pe la mama. Mai pun mina și mai fac ce trebuie făcut în ogradă, în grădină, în livadă. Dar nu cred că despre asta vreți să vorbim. Am înțeles că vă interesează problema noului, nu-i așa?“ „M-ar interesa, dacă tot am început astfel discuția, să știu de ce ați rămas aici, la Găești?“ „Am rămas pentru că, atunci, ca și acum, nivelul tehnic al întreprinderii era bun. Utilajele erau moderne, la nivelul aceluia an, complexe. Fluxul tehnologic era bine pus la punct. Apoi, amănunt foarte important pentru un tinăr inginer ca mine, urma să particip la fabricarea pentru prima dată în țară a unui nou produs: frigiderul cu compresor.“ „V-aș pune o întrebare mai ciudată. Care este anotimpul dumneavoastră preferat, iarna sau vara?“ „Iarna, firește, că doar sînt din nordul țării, unde sînt ierni frumoase, cu zăpezi înalte cît gardul. Dumneavoastră ați fi vrut, poate, să vă răspund vara, vara cu soare și căldură, pentru a încropi mai apoi o frază ziaristică, de tipul deși iubește vara, meseria inginerului cutare, adică eu, este aceea de-a fabrica frigul“. „Exact“. „Regret că v-am stricat fraza. Dar să revin la nivelul tehnic despre care spuneam că era foarte bun. Acest nivel a continuat să țină pasul cu vremea. N-am stat cu mîl-

nile în sin. Am dublat capacitatea de producție pe același spațiu, extinzîndu-ne pe verticală. Produsul de azi nu mai seamănă cu cel inițial, nici funcțional, nici ca aspect. Funcțional, frigiderul actual e mai bun. Iar ca aspect este mai frumos, mai atrăgător, mai comercial. Cel inițial nu corespundea la normele tehnice internaționale. Acum, da. Corespunde tuturor normelor internaționale și a fost omologat ca atare. Ne-am încadrat în limitele draconice ale acestor norme internaționale, dar totodată ne încadrăm și în normele specifice ale țărilor în care exportăm produsul nostru. Exportăm frigiderul produse la Găești în 14 țări europene, țări cu pretenții dintre cele mai mari, cum ar fi, ca să dau doar două exemple, Anglia și Franța. Mai nou, exportăm în S.U.A. și China. Exportăm însă frigiderul și-n țările tropicale, unde trebuie să luptăm cu o temperatură medie de peste 43 de grade, fapt ce ridică numeroase probleme pentru buna funcționare a unui frigider. Pentru atingerea unor parametri competitivi pe piața inter-

națională, unde avem un loc respectat, între primele frigiderale lumii, a trebuit să reorganizăm continuu procesul tehnologic, să-l îmbunătățim pe toate căile posibile. Lupta pentru nou a devenit o stare de spirit specifică în toată întreprinderea noastră. Fără această deschidere față de nou, frigiderul nostru ar fi fost eliminat de pe piața externă. Sarcina numărul unu a fiecărui cadru tehnic este aceea de-a gândi continuu, de a găsi o nouă, mereu nouă soluție tehnică. Ingerii, maistrii, șefii de secții, proiectanții, toți la un loc și fiecare în parte au adus și aduc continuu noi idei care sînt supuse dezbaterii, studiului și, în măsura în care soluțiile pot fi aplicate, se aplică, pe loc și cit mai repede cu putință, pentru că ceea ce este azi nou, mîine se poate învechi. Noul, e bine să știm, are o viață a sa, un timp în care neapărat trebuie să-l aplici. Dacă nu ai făcut acel lucru nou la timpul său, degeaba l-ai mai avut, degeaba l-ai descoperit. Noi nu învoim produsul doar pentru a-l înnoi, ci pentru a-i conferi o nouă calitate, acel ceva cu care îl impunem în lupta pentru competitivitate. Vom traduce astfel, în fapt, cu și mai multă hotărîre, cu și mai multă convingere, una din prețioasele indicații pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a rostit în cuvîntarea sa la cel de-al III-lea Congres al Oamenilor Muncii: „Așa cum am menționat, în acest cîncinal este necesar să acordăm o atenție deosebită creșterii puterii ce a productivității muncii, pe baza organizării științifice, a perfecționării tehnologiilor, a automatizării și robotizării, în conformitate cu cerințele fiecărui sector de activitate“. „Care sînt, în opinia dumneavoastră, cele mai spectaculoase soluții tehnice aplicate în ultima vreme la frigiderul românesc?“ „Greu de făcut o alegere, fie ea chiar și o opinie personală. Eu, dacă tot vreți să scrieți despre acei oameni care au neastimpărul creației tehnice, i-aș aminti, așa, dintr-o suflare, pe maistrul Ilie Voicu, de la agregate, pe maistrul Matei Sandu, de la compresoare, apoi inginerii Dănuț Moraru, Niculina Bucur, Alexandru Cojocaru, Dumitru Mihălcescu, Constantin Luca, Bogdan Burcea, Ilie Ungureanu și Doina Drumea. Fiecare om din cei amintiți are pe puțin 10 soluții, multe dintre ele fiind invenții în toată puterea cuvîntului, înregistrate ca atare“. „Și totuși, nu văd de ce nu ne-am oprit încă asupra citorva dintre ele“. „Repet, îmi vine foarte greu să scot în evidență doar una sau două din inovațiile ce i s-au adus frigiderului. Iată, pentru că țineți cu tot dinadinsul, inginerul Ilie Ungureanu și maistrul Matei Sandu au pus în fabricație o modificare la compresor, modificare ce a sălțat cu 10 la sută performanțele compresorului. Atingerea acestei performanțe a fost hotărîtoare la export. Actualul sistem de supape, o idee strict originală, brevetată ca invenție, îi conferă frigiderului nostru un serios atu în competiția sa cu celelalte frigiderale din lume. Dar să trec la alt exemplu: vom construi, în curînd, în străinătate, o fabrică de frigiderale. Cu alte cuvinte, vom exporta utilaje. Aceste utilaje sînt proiectate aici, la noi, unde sînt fabricate de grupa maistrului Ștefan Chira. Cum să vă explic ce-nseamnă ca un maistrul și oamenii săi, aproximativ 10 de muncitori, să fabrice utilaje de export, extrem de dificile?! În fapt, maistrul Chira și oamenii săi traduc în realitate gîndirea tehnică a zecii și zeci de proiectanți“. „Credeți că există un anume secret care explică această extraordinară deschidere față de nou?“ „Nu știu, nu vă pot răspunde chiar direct la această întrebare. Ceea ce vă pot spune este faptul că starea de spirit pentru nou este permanentă. Orice idee nouă este binevenită. Ideea este, după părerea mea, materia primă cea mai prețioasă a unui colectiv extrem de unit, așa cum sîntem noi, de la portar pînă la director. Ceea ce mai pot adăuga este faptul că directorul întreprinderii, inginerul Traian Novolan, este un proiectant de clasă internațională. Nu gresesc cu nimic dacă spun că frigiderul nostru este, în primul rînd, gîndit de directorul nostru. Noi, cei mai tineri, am învățat meserie de la dînsul, am învățat să iubim această întreprindere, să fim la prestigiu ei. Frigul, la propriu și la figurat, se face cu multă căldură, cu multă dragoste“. „Despre dumneavoastră nu ne spuneti nimic?“ „Ce să spun despre mine?! Să mă laud singur?! M-ați întrebat dacă există vreun secret care generează această stare de spirit față de nou. Da, Există. Nu un singur secret, ci mai multe. Unul dintre ele rezidă din unitatea colectivului nostru. Sîntem o mare familie pentru a cărei bunăstare muncim cu toții, neprecupețînd nici cel mai mic efort. Această familie, prin munca sa, prin necontenită sa dragoste pentru nou, urmează întocmai linia fermă și vizionar trasată de însuși secretarul general al partidului nostru. «Dezvoltarea intensivă — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la înalta tribună a celui de-al III-lea Congres al Oamenilor Muncii —, impune măsuri ferme în vederea ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor, astfel încît acestea să satisfacă, din toate punctele de vedere, cerințele producției și să asigure creșterea continuă a competitivității pe piața externă. Trebuie să fie bine înțeles că noua etapă de dezvoltare a societății socialiste românești impune, ca o necesitate obiectivă, ca întreaga producție să se bazeze pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii — aceasta constituînd factorul hotărîtor pentru afirmarea forței și superiorității socializmului, pentru participarea activă a patriei noastre la diviziunea internațională a muncii.“

VICTOR NIȚĂ ■

Arătăm în numărul trecut că acel care a intrat în istoria românească cu atributul de „Uzurpatorul” — Vlad, care era, probabil, chiar nepotul de frate al lui Mircea — nu a fost instalat în domnie de Baiazid și nici nu acționase ca un conducător de „coloană a V-a” — pentru a folosi o expresie din istoria contemporană — a lui Baiazid, adică luptând din interiorul Țării Românești împotriva lui Mircea pentru a sluji interesele Porții otomane. Vlad a fost un uzurpator, dar nu un trădător. Încăunarea lui apare ca expresia politicii unei însemnate părți a clasei boierești, care după victoria de la Rovine a lui Mircea (17 mai 1395) a considerat că sultanul primise o lecție prea dură pe pământul românesc pentru a nu abandona gândul de a-l transforma în pașalic. Victoria domnului român salvase ființa statului muntean, dar o parte a boierimii considera riscantă continuarea confruntării cu Poarta și credea că trebuie valorificate imediat roadele victoriei prin încheierea păcii cu Baiazid și părăsirea alianței cu Sigismund de Luxemburg. Vlad, exponentul acestei orientări, nu intenționa să devină un instrument docil al Porții otomane, ci, pășind pe un drum străbătut de Mircea însuși (dar altfel și în alte împrejurări!) să se sprijine pe alianța cu Polonia al cărei intermediar urma să fie domnul Moldovei, Ștefan, biritorul lui Sigismund de la Ghindăoani. Omagiul prestat de Vlad lui Vladislav Jagello se înscria unei politici chemate să dăreze: recunoașterea suzeranității unui monarh, care, în cazul de față, prin depărtare, dispunea de mijloace mai puține pentru a face din titlul de suzeran o realitate. Se pare că Vlad a acceptat o anumită preeminență lui Ștefan al Moldovei, aureolat desigur de prestigiul victoriei asupra oastei ungare. Beneficiar — oricât ar părea de paradoxal, la prima vedere — al victoriei lui Mircea de la Rovine și sprijinit pe alianța cu Moldova și Polonia Vlad a negociat cu Baiazid și nu ni se pare exclus ca el să fi obținut de la Baiazid un act scris, prin care, în schimbul unui tribut, sultanul recunoștea autonomia deplină a Țării Românești.

În concepția turco-musulmană lumea apărea împărțită în trei mari zone (după contribuțiile fundamentale în acest domeniu ale lui Ion Matei, Mihail Maxim și Gernil Tahsin, tinărul cercetător Viorel Panal-te a reluat recent în **Problema războiului și păcii în teoria și practica Islamului medieval — doctrina djiihad-ului**): „Casa Islamului” — teritoriile aflate sub autoritatea legii islamice; „Casa războiului” — teritoriile aflate în afara acestei legi și care urmează a fi cucerite prin „războiul împotriva necredincioșilor” (djiihad) și „Casa pactului”, a armistițiului sau a păcii” — teritorii ce-și păstrau structurile politice proprii, dar plăteau tribut Porții otomane și își asumau în diverse grade și forme anumite obligații față de statul otoman.

Vlad a voit să treacă Țara Românească din „Casa războiului” în „Casa pactului” pentru că a crezut că nu dispune de forțele necesare unei confruntări de durată cu Poarta otomană. Nu ne-a rămas de la el o expunere de doctrină politică, dar credem că raționamentul său nu se deosebea în fondul lui de acel formulat mai târziu, de marele nostru cronicar

Miron Costin: „De laudă este hic la care domnu să hie spre partea creștinească /.../ însă cu înțelepciune, nu fără socoteală și fără temei, în loc de folosul țării să-i aducă perire”. Vlad și partizanii săi au crezut că interesul Țării Românești era să iasă din frontul antiotoman și să obțină recunoașterea autonomiei, prin excluderea oricărei imixțiuni a Porții otomane în treburile interne ale țării. **În condițiile de atunci, acest raționament era însă greșit.** Expediția încununată de succes a lui Mircea împotriva bazei de acingii de la Karinovasi și biruința lui de la Rovine dovediseră că Țara Românească dispunea de mijloacele militare necesare pentru a-și apăra indepen-

O veche cunoștință

Apelul la cruciadă, lansat de Sigismund de Luxemburg, a avut ecou în Occident, mai ales în Franța și în Burgundia. Emisarii regelui ungar arătau că Baiazid avea intenția de a merge chiar la Roma pentru a da calului său ovăz pe altarul celebrei bazilice a Sfântului Petru (formula va fi reluată de Eminescu în **Serisoarea III**). Cavalerii apuseni au văzut în participarea la cruciadă un excelent prilej de a-și dovedi virtuțile războinice. Setea de aventură și, mai ales de glorie — care avea să se dovedească nefastă pentru deznodământul cruciadei — era principalul imbold pentru plecarea acestor cava-

Mircea, domnul român?

Sigismund, a răspuns interlocutorul nostru, „trecu Dunărea în Bulgaria și se îndreptă către un oraș numit Vidin, care este un oraș de scaun în Bulgaria. Atunci veni domnul țării și al orașului. (Țarul Ivan Străcimir — n.n.) și se închină de bună voie regelui. Atunci regele ocupă orașul cu 300 de oameni, călăreți și pedestrași buni. Și porni spre alt oraș (probabil Rahova — n.n.) în care erau mulți turci și stătura aici cinci zile; în oraș erau mulți turci care nu voiau să predea orașul. Atunci orașenii alungară cu putere pe turcii din oraș și se închinară regelui; dintre turcii mulți au fost uciși, iar ceilalți au fost luați în cap-

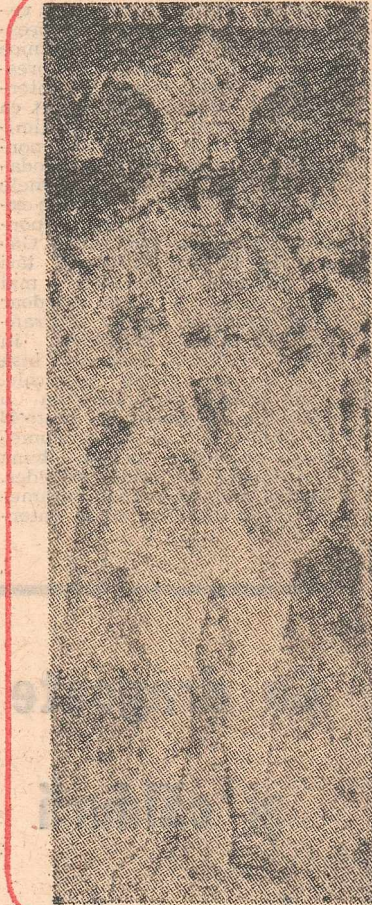
dea voie să facă o recunoaștere a dușmanului. Aceasta i s-a în-cuviințat. Atunci el a luat cu sine o mie de oameni din oastea sa și a făcut o recunoaștere a dușmanului. După ce s-a întors la rege i-a spus că a văzut pe dușman și că dușmanul avea 20 de steaguri și că sub fiecare steag s-ar afla cite 10 000 de oameni și că fiecare steag stă deosebit de celelalte cu ostașii săi; auzind aceasta, regele a vrut să întocmească ordinea de luptă. Atunci domnul Țării Românești a cerut să i se îngăduie să dea primul atac; ceea ce regele incuviință foarte bucuros. Dar ducele de Burgundia (în realitate fiul său, contele de Nevers — n.n.) auzind de aceasta s-a împotrivit să lase această cinste altuia. Spunind că a venit de la mare depărtare cu oastea mare care era prețuită la șase mii de oameni și cu care a avut cheltuieli mari. De aceea voia el să dea primul atac și a trimis la rege ca să-i lase să dea primul atac pentru că venise de departe”.

„Bărbat viteaz, activ, puternic”

Relatarea lui Johann Schiltberger este întregită de cronică **Analele mănăstirii Hirsau**, scriere a lui Johann Tritheim (1462—1513), semnalate de curind de acest remarcabil innoitor al informației privind evul-mediu românesc, care este Șerban Papacostea. Cronică lui Tritheim explică rațiunile care îl făceau pe Sigismund de Luxemburg să vadă în domnul Țării Românești pe cel mai apt dintre cei prezenți în tabăra cruciată pentru a conduce oastea: „Și cum s-a iscat ceartă între principii, care dintre ei să preia comanda asupra celorlalți, părărea lui Sigismund a fost că trebuie numit în frunte unul dintre cei care și să fi cunoscut moravurile și obiceiurile dușmanilor și să fi luptat înainte cu ei. Și de aceea l-a numit comandant al oștii pe principele Țării Românești, bărbat viteaz, activ și puternic, care, luptându-se în mai multe rânduri cu turcii, a triumfat glorios [asupra lor]”. Este, desigur, cel mai frumos elogiu adus marilor însușiri de comandant militar ale voievodului român!

De fapt discuția a avut drept obiect deschiderea bătăliei, cavalerii franco-burgunzi refuzând să accepte propunerea lui Sigismund ca Mircea să înceapă lupta, urmînd ca oastea apuseană să-i succedă. „Regele Ungariei — a strigat iritat contele d'Eu — vrea să aibă floarea și onoarea zilei. Noi sintem cei care formăm avangarda, ea ne-a fost dată și nu ne poate fi luată în ziua bătăliei. Nimeni nu mă poate convinge!” La capătul unei incinse discuții Jean de Vienne, cel mai vîrstnic dintre cavalerii și care purta drapelul Franței, spuse: „Acolo unde rațiunea și adevărul nu se pot face ascultate, orgoliul și aroganța trebuie lăsate să domnească. Intrucît contele d'Eu vrea să meargă împotriva dușmanului și să lupte cu el trebuie să-l urmăm. Dar am fi cîștigat mult mai sigur victoria ascultînd de regele Ungariei”. Și înălțînd drapelul se adresă tovarășilor săi: „Cavaleri, ia-tă-ne angajați într-o luptă pe care nu am incuviințat-o, dar pe care o vom susține pentru a arăta că nu lipsa de curaj ne face să vorbim astfel”.

Dezastrul oastei cruciate avea să fie pe măsura orgoliului cavaleresc.

În vremea Marelui Mircea

(XI)

Continuarea luptei — singura cale

dența și integritatea. Evident, nu era vorba de a desfășura lupta antiotomană în chip izolat, ci de integrarea ei într-un larg front antiotoman, care, în mentalitatea medievală, trebuie să îmbrace forma unei cruciade. Mircea avea o percepție prea acută a realităților politice pentru a se hrăni cu iluzii în privința principalului său aliat, regele Sigismund de Luxemburg al Ungariei. Știa — ca om politic realist — că fundamentul cel mai solid al alianței nu erau declarațiile suveranului de la Buda ci coincidența de interese ale celor două părți ce încheiaseră tratatul de la Brașov (7 martie 1395) și că afit timp cit exista posibilitatea constituirii unei coaliții antiotomane, locul Țării Românești nu putea fi decît în rîndurile ei. Atunci, în 1395, Mircea a ales calea luptei pentru că numai ea era compatibilă cu interesul țării și al poporului său. Și nu numai al lor dar al tuturor statelor amenințate de expansiunea și agresiunea Porții otomane.

leri la lupta împotriva turcilor. Tinărul Jean, conte de Nevers, fiul ducelui de Burgundia, Filip cel Îndrăzneț, a mărturisit limpede gândul ce-l călăuzea: „Dacă le va place celor doi seniori ai mei, monseniorul regele (Franței — n.n.) și monseniorul tata, m-aș face cu plăcere conducătorul acestei armate și al acestei călătorii, căci am poftă să mă fac cunoscut”. Dorința fiindu-i satisfăcută, la 22 de ani, contele de Nevers a devenit comandantul armatei de cavaleri avînd în frunte pe conetabilul Franței, contele d'Eu, care exercita comandamentul în numele lui Jean de Nevers, pe amiralul de Vienne, pe maresăul Boucicault, pe seniorul de Coucy etc.

Aceștia erau marii seniori ai expediției; printre ostașii de rînd se afla și un adolescent, pe care noi îl cunoaștem deja, căci am și „dialogat” cu el, Johann Schiltberger, în vîrstă atunci de 15 ani.

Îi adresăm din nou întrebări: Ce s-a întimplat, după ce cavalerii apuseni s-au unit cu Sigismund de Luxemburg și cu

tivitate”. Intrerupem puțin discuția pentru a spune noi că ajunși la Nicopole, cruciații au rămas aici 16 zile. În acest timp, după cum relatează istoricul de mai târziu al ducilor de Burgundia, tabăra cavalerilor franco-burgunzi devenise „un loc de plăcere. Corturile le erau din stoffe magnifice. Se făceau vizite, se dădeau serbări și mese, în timp ce în Franța se postea pentru succesul cruciadei. Luxul îmbrăcămîntii era uimitor. Fiecare se făcea cu modelele cele mai noi și, de exemplu, toți tinerii seniori purtau la pantofi acel fel de ciocuri care se numeau „poulaines”, lungi uneori de două picioare și care se prindeau la genunchi cu un lanț de aur”. O astfel de armată era sortită dintru început pierii.

Ce s-a întimplat, cînd Baiazid s-a apropiat de oraș? „Cînd auzi aceasta regele Sigismund, îi ieși împotriva cale de o milă de la oraș cu oastea sa care era socotită cam la 60 000 de oameni. Apoi a venit domnul Țării Românești, numit Mircea, care a cerut regelui să-i

Cartea de istorie

de Eisenhower însuși după cum remarcă și Jim Miller în „News-week”.

Noul volum răspunde interesului arătat în egală măsură de specialiști și de marele public istoric celui de-al doilea război mondial. Un interes legitim pentru unul din cele mai teribile capitole ale istoriei umanității, dublat de dorința fierbinte ca astfel de evenimente să nu mai insingereze niciodată încercata noastră planetă.

Mulum în parte

Între istoricii noștri, Horia C. Matei se distinge prin marele har al exprimării sintetice și sistematice. De la rîndurile de exemplară concizie și claritate despre etnogeneza românilor din **Istoria României în date** prin lucrările sale anterioare despre istoria și cultura veche la recentul **Mic dicționar al lumii antice**, el face dovada stă-

pinirii unei foarte bogate informații pe care știe să o transmită în datele ei esențiale atît specialistului, cît și simplului cititor. Oricine i-a parcurs volumele s-a gândit imediat la formula latină **Mulum in parvo** (mult în puțin), căci restrinse articole de dicționar includ în ele întinsele lecturi ale autorului, preocupat mereu să dea lectorului „ultimul cuvînt” al cercetării științifice.

Dicționarul prezentat aici, avînd subtitlul de **Țări, popoare, orase** oferă informațiile de bază despre cele mai importante etnii, state, orase și zone geografice ale antichității, adică între anii 3000 î.e.n. — 500 e.n. cărora autorul le-a adăugat și un mic dicționar biografic și un șir de anexe (corespondențele antice ale unor denumiri geografice contemporane, liste de suverani). Într-un moment cînd interesul pentru istoria veche cunoaște un remarcabil spor o astfel de lucrare era cu deose-

bire necesară. Horia C. Matei a răspuns acestor nevoi cu cea responsabilitate și conștiințiozitate, care sînt semnele caracteristice ale întregii sale activități. Articole ca: **Dacia, Geto-dacii, Burebista, Decebal**, dar și cele despre **Egipt, Regatul Hitit** și altele sînt lămuritoare pentru ținuta dicționarului. Dar cite informații din acest dicționar nu sînt cu totul noi pentru imensa majoritate a cititorilor săi. Cîți dintre noi știam că Hoa/Haojing a fost reședința împăraților dinastiei Zhou de Vest (1066—771 î.e.n.) sau că Tuspa a fost capitala Regatului Urartu în sec. 9—7 î.e.n.? Exemplele se pot înmulți.

Se spune că dicționarele sînt întocmite pentru a fi consultate; cine ia **Mic dicționar al lumii antice** îi va citi de la un capăt la altul. Ce satisfacție mai mare își poate dori autorul?

Pagină realizată de **FLORIN CONSTANTINIU**

Eisenhower în război

În zilele normergătoare debarcării în Normandia, generalul Dwight Eisenhower, comandantul suprem al forțelor aliate, fuma țigară după țigară și bea 15 cești de cafea pe zi aflăm din primul volum al biografiei sale, intitulat **Eisenhower At War 1943—1945** (Eisenhower: în război 1943—1945) și scris de nepotul său David Eisenhower. Apărut de curînd în S.U.A. volumul numără 945 pagini pentru o perioadă pe care personalul căruia el îi este destinat a relatat-o în memoriile sale (**Cruciada în Europa** tradusă și în limba română) în 590 pagini (traducere apărută la noi). Autorul a adunat o documentare abundentă pentru a înfățișa în toate detaliile activitatea generalului american, considerat unul din marii comandanți ai celui de-al doilea război mondial. „Știu că nu pot face nimic

de durată dacă nu sînt obiectiv” declară în chip lăudabil autorul dar de la intenții la realizare drumul este lung și, adesea, greu de încheiat. Într-un șir de probleme, ca de pildă decizia lansării operației „Market-Garden”, terminată în singerosul eșec de la Arnhem (impresionant relatat de Cornelius Ryan în cartea **Un pod prea îndepărtat**), sau a acțiunilor din bazinul Ruhrului în primăvara anului 1945, considerate de unii cercetători, ca greșite în concepție autorul nu oferă date noi pentru lămurirea controverselor. Ceea ce este însă mai presus de discuție, este efortul autorului de a reconstitui cit mai amănunțit procesul de elaborare și realizare a deciziilor generalului Eisenhower. De un interes deosebit sînt paginile consacrate strădaniei generalului american de a consolida relațiile dintre marile puteri ale coaliției anti-hitleriste, strădăniile uitate în perioada „războiului rece” chiar

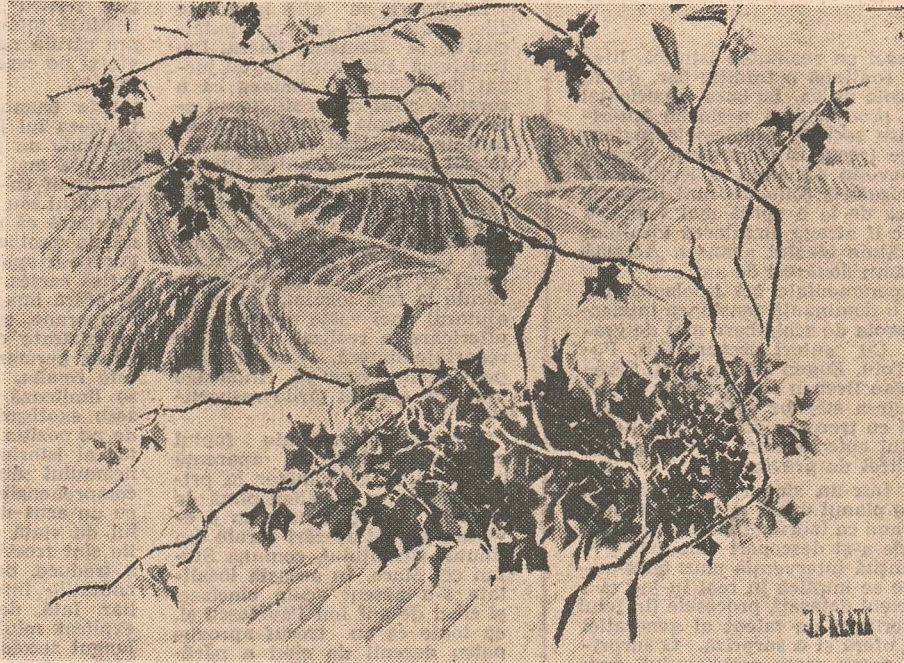

Un poem pentru patrie

Albastre oglinzi

Albastre oglinzi desface cuvintul
și imenși copaci își întind
brațele lor de vocale
spre cetăți, spre zenituri, spre imn;
aur pe aur, în văzduhul împede-al patriei
în ceasul de aur zodă vine
implinind truda românului
ca un luceafăr căzându-i pe masă
în grelele, nemaisfârșitele grămezi de boabe.
Albastre oglinzi desface cuvintul
și brații înalți își întind
trupul lăsându-l să-mi treacă
rind pe rind în copaci și în spice și-n aer
pină simt cum trupul, tînărul meu trup
spic și griu și albină se face
peste zările-n inima mea adunindu-se
patria mea de lumină și cîntec și pace!

FLORENTIN POPESCU ■

Artistul — conștiință a epocii sale

Ileana Balotă:

**„România este un vast șantier
în mijlocul căruia, ca o oglindă
sensibilă a epocii sale, se află
și artistul plastic“**

— Mă gîndeam, stimată Ileana Balotă, venind înspre casa și atelierul dumneavoastră, că am să vă întilnesc în fața gherghelului.

— Dacă ați fi venit cu cîteva minute mai devreme, așa m-ați fi găsit. Lucrez în clipa de față la un ciclu închinat pămîntului, roadelor sale, oamenilor care-l frămîntă, chipului lor maiestuos, tulburător. Este una din temele mele obsedante. Ca orice om care am trăit în Transilvania, la Cluj-Napoca, dar și-n preajma acestui mare oraș românesc, sint fascinată de frumusețea pămîntului, a brazdelor proaspăt răsturnate de sub fierul plugului. Pămînturi negre și grase ca untul, strălucind în lumina soarelui, sau pămînturi brune, moi ca o blană de urs, sau pămînturi roșcate, încărcate de tot felul de oxizi, de unde o mineralitate aspră, sau pămînturi ușor alburii, nisipoase, parcă acoperite de brună. Acestea sint pămînturile pe care, încă de pe cînd eram studentă, visez

să le transpun în lucrările mele de tapiserie. Aceste pămînturi văzute ca niște dealuri domoale, unduite.

— Nu vreau să vă întrerup, dar, pur și simplu, mă surprindeți cu această năvalnică mărturisire încărcată de poezie. Eu făceam o simplă remarcă, doar așa, ca introducere, iar dumneavoastră ați intrat de-a dreptul în subiect. Vă rog să continuați, vă rog să ne mai vorbiți despre pămînt, despre poezia sa.

— N-aș vrea să mă înțelegeți greșit. Eu nu fac, vorbind despre pămînt, o poezie în sensul obișnuit al cuvîntului. Eu încerc să fac o poezie plastică, să vă relatez ceea ce trezește în mine pămîntul ca materie. Pămîntul este o materie extraordinară, are un suflet al său, ceva foarte vechi, străbun și temeinic. Pămîntul de toamnă, încărcat de roade și flori, cu ceruri înalte și-albastre, cutreierate de păsări plecînd în țările calde, sau pămînturi de noiembrie, pustii,

arse de frigurile ce-abia încep, pămînturi solitare, parcă îndurerate, dar încă puternice, gata să renască. Între toate, însă, nu știu de ce îmi plac pămînturile peste care au căzut zăpezile. Nu zăpezile acelea mari, care îmbracă totul în alb, ci zăpezile subțiri, de început, cele care nu reușesc să acopere tot pămîntul. Se naște atunci un extraordinar spectacol al petelor de alb și de negru. Totul devine o simfonie a ritmurilor, a culorilor. Accentele cromatice se desfășoară cu o vigoare nemaipomenită.

— Dar pămînturile de primăvară, sau cele de vară, nu vă tulbură?

— Cum să nu? Vă fac chiar mărturisirea că eu, din această obsedanță dorință a mea de a vorbi despre pămînt, am început cu peisajele de primăvară, cu livezile încărcate de exploziile albe ale florilor, cu verdele crud al pomilor. Apoi, încetul cu încetul am descoperit frumusețea lanurilor preapline de

griu, acele cimpuri de aur și lumină. Dar, cu timpul, pe măsură ce epuizăm anumite ritmuri și sugestii cromatice, mă apropiam de rafinatele peisaje ale toamnei și-ale iernii. Asta nu înseamnă, însă, că primăvara și vara nu-mi mai spun nimic. Dimpotrivă, am atîtea și-atîtea schițe, cartoane, cum le zicem noi, cei din tapiserie, pe care abia aștept să le fac la gherghel. Vedeți dumneavoastră, pictura sau grafica se fac mai repede. O tapiserie însă îți ia o grămadă de timp. Ea mă află într-o permanentă criză de timp. Aș vrea să lucrez în aceeași zi la o sută de tapiserii. Dar așa ceva nu se poate.

— Am să vă fac un compliment: tapisierea dumneavoastră sint extrem de simple, compozițional vorbind, dar de un rafinament cromatic copleșitor. Totul pare ca o boare de su-

(Continuare în pagina 14)

VICTOR NIȚĂ ■

Începe stagiunea lirică!

Convorbire cu prof. univ. dr.
PETRE BRANCUȘI,
directorul Operei Române
din București

— Stimată tovarășe Petre Brăncuși, ce loc ocupă spectacolul liric în ansamblul valorilor noastre?

— De mai bine de un secol și jumătate spectacolul liric face parte din categoria de bunuri spirituale ce se înscriu în patrimoniul durabil al societății românești. Cea de-a 102-a stagiune lirică cu caracter permanent se înscrie în noua etapă de dezvoltare a patriei noastre care reclamă ca o necesitate obiectivă afirmarea tot mai puternică a înaltelor valori spirituale, proprii omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului. Noul sistem de valori care se afirmă cu pregnanță în ultimii ani descătușează energiile creatoare ale întregului popor, iar afirmarea valorilor spirituale caracteristice socialismului cunoaște o amploare fără precedent. Înfăptuirile din toate domeniile societății românești, inclusiv din sfera spectacolului liric, devin expresii ale unui proces deosebit de complex care se caracterizează prin coerență inter-umană și semnificație unitară. Spectacolul liric este astăzi receptat și înțeles la scara marilor epoci creatoare, la scara unor orizonturi nicăieri îngrădite și a unor drumuri nesfârșite în perimetrul întinselor faze artistice pe care omenirea le-a străbătut.

— Miine seară începeți decizia de a 102-a stagiune a Operei Române din București. Care sint liniile directoare ale activității primei scene lirice a țării?

— În primul rînd preocuparea permanentă pentru înnoirea și completarea repertoriului, cu precădere a celui provenit din creația națională, care este brazdă de mutații de sens cu multiple consecințe și culminații, cu atîtea momente de vîrf care, în lumea largă, stîrnesc admirație. Pe lingă atenția permanentă pe care o acordăm capodoperei enesciene Oedip pregătind o nouă distribuție care se va produce în anul viitor, ne aflăm în pline repetiții cu valoroasa operă a lui Gheorghe Dumitrescu — Ion Vodă cel Viteaz — dramă muzicală cu profundă semnificație istorică, a

(Continuare în pagina 11)

ION NEAGU ■

Marele prozator care a fost Radu Petrescu scria cîndva despre destinul scriitorului român exprimîndu-se astfel: „Scriitorului român i s-a întîmplat, i s-a dat ceva inestimabil, aproape neverosimil prin dramatism și nobiețe, i s-a dat, anume, soarta de a fi scriitor român. Conștiința acestei dramatice demnități străbate întreaga noastră literatură clasică, adică toate acele opere care, indiferent de momentul apariției lor (pentru că astfel de opere, vizibile sau încă nu, se ivesc și în zilele noastre) există în lumea Poeziei“.

Și gîndindu-mă la forța capabilă să miște resorturile subtile ale „mașinei lumii“ doar cu mijloacele, puțin însemnate în aparență, ale meșteșugului scriitoricesc, îmi evoc scrisa unui alt mare scriitor, apărută în dimineața zilei de 4 martie 1977: „Să ne întrebăm, are și scriitorul putere? Neîndoios că da, din clipa în care își propune, acum mai mult decît oricînd, să schimbe, să influențeze, să determine. A fi unul dintre determinanți înseamnă a te împărtăși de la putere.“ (Al. Ivăsiuc, în „Contemporanul“).

Iată așadar că în amurg de veac și de mileniu e imperios necesar să ne convingem de uluitoarea tinerețe a literaturii noastre. Ne-am lamentat îndeajuns că șansa de a intra într-un circuit universal de valori ne e vitregită de puțină cunoaștere, pe alte meleaguri a limbii române (moștenită și ea ca un semn de drama-

tică nobiețe, eroic apărută și strălucitor lăsată viitorului), dînd ambițiilor noastre proiecții adesea strict cartografice. A prolifera în lume verbul românesc, de acord, tentația rămîne de vie actualitate, dar să ne înțelegem mai întîi în care lume. Lumea nu e doar harta dilatată a planetei. Trebuie să „pucerim“ în primul rînd lumea noastră, s-o slujim și s-o luminăm, luminîndu-ne

Sarea pămîntului — sarea cuvîntului

de flăcările ei celeste, lumea în care viețuiește trînd și visînd poporul român. Lume de mituri primordiale, concentrat de cosmice mirabilități, lume nîcîcîn „dulce“, fluviu ardent și viril.

Pămînt însemnat (ca o piine cu obrazul crescut), cu sigla Carpaților, cu ape strînse în Dunărea ce vine să moară în Marea noastră, pămînt mai învățat cu focul și pustiirea decît cu păcea.

Ce ar putea face scriitorul acestui timp decît să-și ridice cu semeție spada lui, coadă de cometă, împotriva a tot ce poate fi în loc mișcarea Obștei: inerțiile (denunțate de pateticul

Labiș), prejudecățile ce ne pot cantona în spații himerice, abdicarea de la demnitate.

Și, o spun calchiîndu-i lui Al. Ivăsiuc tulburătoare cuvinte, da, scriitorul român are puterea de a schimba, de a influența, de a determina și rolul lui în societate nu poate fi nicicum, nu negat, ci nici măcar micșorat.

El este un propagator al noului, un luptător tenace pentru dobîndirea unui viitor mai bun și — produs al maselor de muncitori și țărani trăitori de totdeauna cu adînc respect pentru învățătură și, implicit, pentru scriitori — se confundă firesc și definitiv cu cei ce au fost și au rămas sarea pămîntului.

El e sarea cuvîntului.

E, desigur, vremea să ne privim cu mindrie viitorul, dar și trecutul. Ni s-a dat (ori ni s-a întîmplat să fim, cum spune, Radu Petrescu) darul inestimabil, aproape neverosimil prin dramatism și nobiețe de a fi scriitori români.

Odată cu întreaga țară ce își hotărăște o viață liberă și demnă, scriitorul se simte chemat să-și afle locul lui sigur în viața societății, exprimînd, ca purtător de cuvînt al cuvîntelor sale (și nu altminteri), dreptul și datoria de a rosti vocalele adevărului, date lui în păstorie de Bătrînii Scrisei românești, spre a le trece, din gură în gură, din carte în carte, într-un mai fericit Miine...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Viața culturală la zi

Argument

Cotidianul

În strădania sa de a ține pasul cu realitatea istorică, literatura urmează un drum care continuă o tradiție dar, pe de altă parte, caută împliniri dincolo de ea. Pe baza experienței acumulate romancierul realist prospectează perioade anterioare stadiului său de observare socială, problemele majore ale realității evoluează dinspre trecut către prezent. Este o deplasare necesară pe care nevoile societății o legitimează acut. Cei mai mulți dintre prozatorii contemporani îmbogățesc sau perfecționează trecerea de la o epocă mai veche la alta mai nouă. În mod teoretic îi atrage anihilarea idealului depășit pe măsură ce se dezvoltă idealul avansat. Această orientare s-a generalizat în ultimii douăzeci de ani.

Indiferent de variațiile temperamentale ori tipologice înțezării cel mai adesea ca pe o dominantă tensiunea intelectuală ori morală ce justifică nevoia de schimbare mai degrabă decât însăși transformarea. Cu autori precum D.R. Popescu, G. Bălăiță, Constantin Toiu, Eugen Barbu, Dinu Sărauru, Ion Brad, Al. Ivăsiuc, Nicolae Breban recunoaștem un alt punct de rezistență. Nu revizuirea stărilor sufletești legate de metamorfoza produsă odată cu trecerea de la o treaptă la alta reține atenția, ci rezultatul epic însumat în convertirea destinelor la o calitate greu altfel de prevăzută.

Forța de creație colectează într-un singur mănunchi atât suma unor corespondențe între planul exact și cel speculativ, cât și cauzistica forțelor subterane ce îndrumă observația spre un teren virgin, abia pe cale de a-și descoperi valențele.

Tocmai aici se face astăzi simțită intervenția unor buni autori de proză. De la condeie ce se implică în real în loc să-i înregistreze, ca niște diagnosticieni detașați, procesele (în felul acesta procedează numeroși scriitori de talent ai generației mijlocii) schimbarea de optică oferă și o surpriză. O surpriză de proporții. Ea constă în recuperarea cotidianului, operată în special de autori tineri ca Gabriela Adameșteanu, Ioan Groșan, Bedros Horasangian, Mircea Nedelciu. Teritoriile cotidianului, diverse, negaște, sint concepute nu sub semnul contactului incidental ci al conversiunii lui în spațiu capital de desfășurare existențială.

În raport cu tradiția există o certă continuitate. Să ne gândim cit de mare a fost, la timpul potrivit, cantitatea de „prozaism” din paginile lui Ion, investigația pe „viu”. Romanul lui Rebreanu a impus de îndată prin forța de creație, însă nu e nevoie să fii specialist ca să sesizezi că personajul central are o idee elementară (sporită de instinctul de posesiune al pământului) sau că stilul notației exacte stă la baza reprezentării vieții țărănești. Ce ambiționează astăzi naratori de felul Gabrielei Adameșteanu? Ce spun, cu scrierile lor nervoase, Bedros Horasangian, Nicolae Stan, Mircea Nedelciu, Sorin Preda, Ioan Groșan? În primul rind cred că ei nu suportă (sau îl acceptă drept hibrid) rafinamentul imagistic dublat de solemnitatea stilistică. Inteligenți, sarcastici, analitici prin răscoșu, toți cei amintiți înainte au lăcomia expresivă pitorești, febra iscată de preocuparea obsedantă pentru psihologiile lucide, indiscutabile mature, incisive. Cantitatea lor de „prozaism” asimilează bine biografiile la zi ca și ideograma legitimării lor omenești. Sinceritatea, ambiția, vitalitatea apropie eroii într-o echilibrată și armonică grupare de energii în stare să susțină bătălia pentru găsirea echilibrului necesar convergențelor morale și sentimentale. Punind așa chestiunea, tinerii prozatori deduc din cotidian nu doar pretextul contemplației lor estetice. Ei invocă, chiar preferă cotidianul deoarece prin el intervin în sensul evolutiv, însușesc prezentul ca verigă istorică de prim plan. Comparația cu Rebreanu se poate face dincolo de practica diferențierii surselor de conflict. Nu se poate vorbi, oricum, de adeziuni superficiale. Pe scena prozei conceptul special de cotidian înseamnă o unitate de armătură documentară, de verosimilitate artistică, de refuz al didacticismului, nu în ultimul rind de acumulări anti-retorice. Așadar, a trata cotidianul în pagini scrise cu extremă rigoare denotă (de nu chiar impune) refuz al verbozității și al pasivității. Senina (vorba vine) descindere în cotidian îl simte pe creator superior arhaicului condimentat cu paradoxuri anecdotice. Pe bună dreptate refractar la lirismul de spectacol obținut pe seama amestecului de vorbărie, de arbitrar morbid, de plictiseală deghizată cu suficiență. Reținem ce prețuia E. Lovinescu în notele de regie ale lui Camil Petrescu: drama ideilor, concentrația simbolurilor, marea putere de disociere în atitudinile portretistice.

Mai mult, atracția cotidianului contaminatează și prozatorii fascinați de mitologic. Spirite situate în lumina mitică, precum D.R. Popescu și Fănuș Neagu, stilizează situații fundamentale cu sentimentul că între cotidian și mitologie diferă un singur lucru: doar poziția cu care se trece de la anonimizarea tensiunilor la statutul uman direct participativ. Suportul causal al faptelor narate se află în zone adânci de ordin domestic dar și politic. Numai aparent și din comoditate se crede că apartenența la constelația actelor curente le banalizează, le neutralizează eficiența. Numitorul comun ar fi lupta cu rutina, cu depersonalizarea. Există, totuși, o diferență de grad între înclinația cotidianului de a incorpora pulsuni de o clipă și dezvoltarea lor în manifestări de durată. Ce ar însemna istoria fără acest spațiu gata oricând să omologheze primele ei dezlegări? Originalitatea celor ce recunosc în cotidian izvorul salutar rezidă în poziția cu care tind să-l exprime, să-l treacă din simplu motiv exemplificator în ipostază perfect veridică. A plenarei deveniri grație evenimentelor ce sint tot atâtea filtre elocvente. Scriitorul atras de „ora exactă” (desigur, pregătit să-i capteze conotațiile bogate) operează o mutație de prim plan: el interpretează cotidianul faptic, îl știe încărcat de tilcuri. Ca să le descifreze adoptă o atitudine activă. Însă cotidianul faptic nu este tot una cu cel literar. Interesul frenetic pentru fapte nu se oprește la ilustrarea lor, fie și bine fardată.

Mai convingător decât orice argument teoretic îmi vin la îndemână, cu actualitatea lor adunată într-un lanț de corespondențe, romanele semnate de Platon Pardău **Ore de dimineață și Cu ochii dragostei**, dedicate activistului de partid. Și în general, omului de acțiune, inspirat la vorbă, eficace în găsirea de soluții practice. Cam tot ce a semnat Platon Pardău sau alături de el Nicolae Țic, Dinu Sărauru, Vasile Rebreanu, Vasile Sălăjan sugerează, vasta operă a hărănciei și tenacității ancorate în prezent.

Este interesant un personaj ce se manifestă ca valoare „tipologică”? Răspunsul comunicat nouă de o întregă literatură a faptelor imediate, pline de sens, esențial asumate, nu poate fi decât pozitiv. Pentru că fereastră pe care o deschide spre real, spre un ritm de trăire modern, lărgeste și recomandă un criteriu de apreciere emancipat de efemer, de aleatoriu. Mai mult: revitalizează opinia despre cotidian până la ambiția deschiderii spre modele superioare de artă.

HENRI ZALIS ■

Vitrina cărților

Lumea ca o corabie

În librării se află în aceste zile cartea unui cunoscut publicist de la **România liberă**, Ion Pavelescu. Este vorba de un jurnal de călătorie, **Lumea ca o corabie**, girat de prestigioasa editură Cartea Românească. În calitate de ziarist autorul a călătorit de-a lungul anilor în mai multe țări ale lumii (menționate la sumar: R.P.D. Coreeană, U.R.S.S., R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.F. Germania, Belgia, Luxemburg) și, pe baza însemnărilor făcute la fața locului, dar și cu ajutorul unei vaste documentări ulterioare, a realizat o suită de reportaje-sinteză, revelatoare pentru cine vrea să înțeleagă viața de azi din țările respective.

Surpriza o constituie faptul că acest volum cu aparentă cosmopolită, asemănător la prima vedere cu o valiză plină de etichete străine, începe cu o evocare a unei așezări rurale din ținutul Neamțului, comuna Ștefan cel Mare. În această localitate s-a născut acum cincizeci și șapte de ani Ion Pavelescu și, cu toate că au trecut aproape patru decenii de când a părăsit-o, o consideră și azi reprezentarea cea mai directă a noțiunii de **acasă**. Cu sentimentalismul, dar și cu arta de a poezii specifice moldovenilor, autorul mărturisește: „Ca și pentru spiritul nostru tutelar, taica Ion Creangă, căruia i se umezeau ochii când venea vorba de Humulești lui, și pentru noi acest mănunchi de case pierdute între holmuri colinse de plozi, spulberate de vinturi și mîncate de ape nu suferă nici o comparație. În precuvintarea aceste

mărturii despre drumurile noastre peste mări și țări, fie-ne îngăduit să aducem, așadar, elogiul nostru încărcat de recunoștință meleagului natal, asupra căruia ne aplecăm cu evlavie și pe care-l evocăm cu nostalgie”.

Este frumoasă și emoționantă ideea lui Ion Pavelescu de a deschide un jurnal de călătorie pe cele mai diferite meridiane ale lumii cu citeva pagini despre satul său natal. Și trebuie să precizăm că nu este vorba doar de un protocol, ci de o prefigurare a spiritului în care este scrisă cartea. În cuprinsul ei ni se oferă imagini ale lumii contemporane, așa cum au fost ele înregistrate de un **român conștient permanent de faptul că este român**. Ion Pavelescu nu se limitează niciodată să sesizeze exotismul țărilor vizitate; de pe poziția unui bun cunoscător al istoriei și al specificului neamului său, el judecă atent, comprehensiv și, în același timp, cu un acut simț al dreptății stilului de viață al altora. Analogiile sint frecvente și au darul de a traduce, pentru compatrioți, noutățile într-un limbaj familiar. Iată, de pildă, cum este explicat rolul istoric jucat de-a lungul secolelor de orașul Phenian: „Avea ceva din însemnătatea pe care o atribuim noi vechii Tirgoviști, ca și aceasta slujind simultan drept cetate de scaun, centru economic și focar din care au iradiat în întreaga țară impulsurile unui idiom ad-mis ulterior ca bază a limbii literare”.

La solidele cunoștințe de istorie se adaugă o competență de literat care face în mod spontan referiri la Eminescu și Blaga, la Alecsandri și Bogza. Pagini de o remarcabilă expresi-

vitare sint consacrate comparării lumii din **Donul liniștit** cu lumea de azi din aceeași zonă geografică. Căutând nostalgice urmele lui Grigori Melehov, celebrul erou al lui Șolohov, Ion Pavelescu descoperă oameni noi, la fel de interesați, care mai amintesc doar prin ceva vag, indefinibil viața de altădată. O profesoară de matematică de la școala construită din donația făcută de scriitorul sovietic, laureat al Premiului Nobel, aduce aminte prin înfățișare, printr-un anumit fel de a privi, de Axinia!

Istoria și literatura au însă numai rolul unor mijloace de captare a pulsului existenței contemporane. Departate de a se rătăci în labirintul unor digresiuni livrestice, Ion Pavelescu își folosește bogata cultură pentru a înțelege cit mai sistematic și mai nuanțat prezentul. Avind, ca orice român, vocație de moralist, el reușește să facă și din schițarea destinului Siberiei, și din reflecțiile asupra celor două Germanii, și din evocarea personalității lui Iosip Broz Tito adevărate **parabole** despre menirea pe care oamenii sau popoarele și-o pot asuma în istorie.

Deși cuprinde numeroase informații despre țările vizitate, cartea lui Ion Pavelescu se impune prin altceva decât prin valoarea ei informativă, și anume printr-un suflu patetic, printr-o înțeleaptă viziune românească asupra existenței, prin calitatea de **apel** la rațiune și prietenie. Este o dovadă în plus că jurnalul de călătorie, pe care multă lume îl consideră doar un exercițiu publicistic narcisist sau un mod de a satisface setea de pitoresc, constituie — de altfel, în buna tradiție a literaturii noastre — un mijloc dintre cele mai directe de a reflecta asupra existenței și de a acredita idei generoase.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

A picta este egal a trăi

Găzduind cea de-a 18-a expoziție personală a pictorului **Ioan Papazoglu**, Galeriei de artă ale municipiului București ne oferă una din cele mai plăcute surprize ale acestui început de toamnă. Vom face, pentru început, doar precizarea că prima sa expoziție personală a avut loc exact acum 60 de ani. Iată-l, deci, acum, sfidând povara anilor ce-au trecut, la fel de proaspăt, la fel de sincer, la fel de emoționat în fața sevaletului, a culorii, a peisajului și, mai ales, a florilor. Ceea ce admira, în 1942, marele critic G. Oprescu la Ioan Papazoglu era, cum am reținut din catalogul recentei expoziții, „...sinceritatea și poate modestia. Nicăieri nu se vede acea tendință, care nu e rară la mulți cei de vîrstă sa (Ioan Papazoglu avea atunci, în 1942, vîrsta de 38 de ani, n.n.), de a arunca cu praf în ochi, de a-și lua aere care nu-s totdeauna la locul lor. Mai ales peisajele dovedesc cit de serios este punctul de plecare al artistului”. Cu alte cuvinte, partizan declarat al pic-

turii ce continuă buna tradiție a școlii românești, G. Oprescu aprecia „cumintenia” aceluia tînăr pictor ce dovedea o totală sinceritate în actul său artistic. Trei ani mai tîrziu, tot G. Oprescu scria: „Artistul nu mai e

un începător. A trecut de faza încercărilor și a nesiguranțelor. S-a oprit la un fel de a picta, care este cel al maturității sale”. Definit ca atare, mai degrabă deslușit astfel, Ioan Papazoglu, a cărui viață artistică

se confundă în bună parte cu cele mai importante momente ale artelor plastice dintre cele două războaie, a rămas credincios sîsei. A pictat cu in-susii sufletul său, mereu deschis spre poezie, spre lumină și spre bucuria de-a trăi, dar și cu același temeinic mestesug deprins încă din anii tinereții sale. Deloc preocupat de „savante” compoziții, sau de teme insolite, Ioan Papazoglu a înțeles că menirea picturii sale este mai întîi și-nții aceea de-a traduce în limbajul specific al artei acel crîmpei de frumusețe pe care viața ni-l pune la dispoziție într-o clipă de răgaz sau de visare interioară. Fără extravagante cromatice, fără încrîncenări lipsite de noimă, urmînd întru totul direcția pe care critica interbelică a pus-o în fața artiștilor plastici, străduindu-se să înțeleagă lumea înconjurătoare și să-i dea chip și culoare, Ioan Papazoglu a pus în pictura sa o viață de om, o viață dăruită artei, irumosului, adevărului. A trăi în fața pinzelor sale înseamnă a recunoaște plinătatea unei vieți de excepție, a unui demers artistic în care sinceritatea și modestia, semnalate din timp de marele G. Oprescu, s-au transformat în calitate esențială, definitorii.

VICTOR NIȚA ■

CAP LIMPEDE

● **Mișcarea criticii.** O apariție inedită este aceea a lui Radu Enescu în postura de critic literar. După ce se consacraserese eseuului erudit de factură filozofică, autorul volumelor despre Kafka și despre ironia romantică semnează acum, în **Familia** (nr. 8/1986), un comentariu la volumul de poezii **Semnul mișcării** de Ioan Tepelea, cu concluzii ferme: „Ioan Tepelea este un poet veritabil care a înno-bilat discret dar în substanță poezia patriotică”.

● **Primul român la Londra.** Cel dintîi român care a călătorit pînă în capitala An-

gliei este, după investigațiile lui Petru Oalld (publicate în suplimentul **Semenicul** ce apare pe lingă revista timișoreană **Orizont** (nr. 35/1986), Mihail Halici-fiul, contemporan cu Dossofteei și Miron Costin, umanist de speță carteziană, bun cunoscător al culturii europene din vremea sa, bănățean de origine care a exaltat obirșia latină a neamului. Printre scrierile sale, în mare parte dedicate lexicografiei, aflăm și o **Ođă** (comunicată prima dată de istoricul literar Iosif Pervain), scrisă sub presiunea rigurilor clasice, însă însuflețită de o etică înaltă:

„Frați, fritați, nimfele iasă curund / curund-alergînd // Domni buni, mari doctori, dascăli și bune doamne / cu pace îi fiți cu pine și sare rugăm”. Aceste versuri care încheie **Oda**, construite pe modelul exortativ, sint un semn evident al încercărilor de a emancipa poezia, într-o epocă încă neguroasă sub raportul creației literare culte.

● **Cuvinte uitate.** T. A. Enăchescu ne semnalează, în **Vatra** (nr. 8/1986), un cuvînt destul de bizar pe care George Coșbuc l-a folosit în poezia **Concertul primăverii** și căruia cei mai mulți din cititori nu-i mai

cunosc sensul: „De-aveți chef, tovarăși, blem -/ Ura-n cer! Cu toții-avem / Mergem dar cu toții”. **Blem** (care în unele ediții a apărut, din ignoranța îngrijitorilor, **blem**) este o interjecție provenită din verbul latinesc **ambulemus** și înseamnă **haide!**, **să mergem!**, **să plecăm!**, avînd deci o valoare verbală imperativă. Cuvîntul poate fi întîlnit și în **Letopisețul** lui Ion Neculce, cu aceeași semnificație: „au fost dzicînd Serban-Vodă Ducăi-Vodă: «Iacă, în Țara Moldovii să aude că au ieșit leșii. Blem pe la mine, că îți este doamna la Brăila...»”. (Radu G. Teșosu)

Probitatea profesională

Noua carte a lui Viorel Cosma, intitulată **40 de ani în fotoliul de orchestră** (365 pag., Ed. Muzicală, 1986) grupează câteva sute de cronici, din cele peste 2500 cîte a semnat autorul.

Încă din 1946, anul debutului său în presă, cînd caseta, televizorul și videocasetofonul nu existau la noi, iar banda magnetică abia începuse a fi folosită doar de cîteva instituții, articolele sale — alături de cele ale citorva confrăți — au rămas martore singulare ale fenomenului concertistic românesc, iar astăzi, tocmai din acest motiv, necesitatea publicării acestor cronici — eveniment, nici nu mai poate fi pusă la îndoială. Cine și-ar mai putea aduce aminte de prestațiile marilor dirijori români ai vremii, cum au fost Constantin Silvescu, Theodor Rogalski, Mircea Birsan, Eduard Lindenberg și alții, despre turneele Filarmonicii „George Enescu” aflată sub conducerea neuitatului George Georgescu, încununată cu lauri pentru țara noastră, sau cîți ar mai ști că Ateneul Român, lăcașul muzicii românești, a găzduit — în această perioadă — orchestre

celebre ale lumii ca Filarmonica din Viena, Orchestra Simfonică din Philadelphia, Filarmonica din Los Angeles, Orchestra de Cameră din Moscova, Orchestra de Stat a U.R.S.S. etc., aflate sub baghetele fără preț ale lui Herbert von Karajan, Eugen Ormandy, Leopold Stokowski și așa mai departe; sau, cine și-ar mai aduce aminte că am avut drept oaspeți, pe virtuozii cu interpretări de legendă, cum au fost Yehudi Menuhin, David Oistrach, Sviatoslav Richter, Claudio Arrau, Isaac Stern, Henryk Szering, Jacques Thiabaud, Emil Gilels, Van Cliburn, Zara Doluhanova și alții alții...

Fenomenul creației românești, ca și cel al artei noastre interpretative au fost urmărite de la început cu atenție de Viorel Cosma. Aflăm, astfel, părerea cronicarului, dar și modul în care au fost primite de public lucrările de referință ale muzicii noastre de după Eliberare, purtînd semnăturile maestrilor Paul Constantinescu, Mihail Jora, Gheorghe Dumitrescu, Mihail Andricu, Martiian Negrea, Ion Dumitrescu s.a., ca și a discipolilor lor AnatoI Vieru, Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan, Cornel Țăranu, azi personalități importante pe plan național și internațional, precum și a reprezentanților celei mai tinere generații crescute în ul-

timii 25 de ani. Mai aflăm, deasemeni, cu mult interes, începuturile afirmării lui Valentin Gheorghiu, Ion Voicu, Mihai Brodiceanu, Mircea Basarab, Emil Simon și alți mari interpreți români care au situat, în timp, arta interpretativă autohtonă pe cele mai înalte culmi ale artei internaționale: cit de departe sînt acei ani și cit de armonios au fost urmații acești mari artiști de tinerii lor elevi, azi măștri necontestati, ca Dan Grigore, Aurel Octav Popa, Ion Ivan Roncea, Cristian Mandeal ș.a.!

Viorel Cosma este un comentator total și nu un critic de direcție; cu alte cuvinte, el nu s-a specializat în vreun domeniu, simfonic, cameral, coral, liric etc., căci cronicile sale sînt inspirate fie de manifestări pretențioase ale muzicii culte, fie de prestația unor soliști sau a unui ansamblu folcloric; ba, pînă și muzica ușoară îl interesează. De aici, un anumit eclecticism în scrierile sale. Spre bucuria noastră, autorul volumului de față a fost onest; el nu a purces la „înținerirea” vechilor sale texte, lăsîndu-le așa cum au cunoscut lumina tiparului; semn de gândire și profunzime în ceea ce privește probitatea profesională, calitate de prim ordin necesară oricărui critic muzical.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Poezia ca spectacol posibil

Discursul poetic cultivat de Mircea Ivănescu reprezintă o ingenioasă imbinare între tehnicile literare, manieriste și spiritul barochizant. Maniera sa se constituie ca o figurare a gândirii — imaginatoare, proiectată în timp și spațiu prin intermediul cuvintelor. Rostul acestora este să vizualizeze ideile și sentimentele, să le evoce, să pună în relief (mișcare) obiecte și ființe. Cuvintele sînt însă, totodată, destinate să emită ipoteze despre modul de-a fi în existență al omului, al micului fapt adevărat, ca și al gestului ce nu se poate converti în act.

În **Alte poezii nouă** (Cartea Românească, 1986), cuvintele devin purtătoare de gânduri abia perceptibile sau de sentimente în curs de a se face. Ele sînt adeseori structurate, în enunțuri verbale lungi, concepute ca un flux continuu al memoriei care se vorbește într-un limbaj tipic pentru arta conversației. Poeziile lui Mircea Ivănescu se configurează ca niște mici scenarii proiectate în mai multe cercuri apte să se strîngă sau să se extindă. Stările de conștiință se zbat ușor ca niște unde de apă ce se mișcă pe o suprafață calmă, gata să le absoarbă într-o mare liniștită. În felul acesta, semnul iscat pe suprafața apei (a lumii) văzută din exterior este amenințat să se piardă într-o ciudată lipsă de sens, realizată prin estompare.

Spectacolele vizualizate de poet sînt adeseori învăluite într-o ușoară baie sonoră. Actorii (el, ea, el, el) se întînesc (vorbesc) pe fluxul memoriei evocatoare, apte să faciliteze fuziunea între cele mai diverse planuri ale timpului și ale spațiului. Într-un asemenea context fluxul afectiv se grefează pe obiecte, fragmente de peisaj, siluete umane fulgurante. Toate acestea întrețin reflecția ca mod de conversație, capabilă să păstreze o complexă relație de du-te-vino între interior și exterior.

Cuvintele-gînditoare vehiculate de Mircea Ivănescu funcționează ca acele spectacole-surpriză, realizate de artiștii baroci pe apă. Spectacolul poate fi amînat, ca eveniment decisiv, prin tipul de replici digresive, aglutinante, care generează sensibile efecte de retardare. Dar spectacolul de cuvinte-imagini poate fi explodat printr-un ciudat set de „argumente” introduse cu mult rafinament în text pentru a legitima „realul” sau pentru a-l infirma. În poezia lui Mircea Ivănescu „realul” trăiește prin cuvinte, ca și ficțiunile. De aceea, convertirea unui plan în altul rămîne mereu deschisă.

Oricît ar părea de paradoxală analogia pe care o propunem, se cuvine totuși să arătăm că Mircea Ivănescu este un poet ce face parte din familia de spirite a lui Borges, Faulkner, Joyce, T. S. Eliot, E. Pound și E. Sabato. Relația dintre sursa primă a textelor sale, modul de textualizare și depozitul de informații din versurile circulare (ca sens) sau sinusoidale legitimează, credem noi, această comparație. Pentru poetul român realitatea este un text, așa cum și textul poate fi o realitate. Dar într-un univers relativizant atît textul citit și realitatea se pot converti în ficțiuni susceptibile să dea aparența realului.

Lumea creată de Mircea Ivănescu în opera sa este ca fumul. În mîca opacitate albă și densă sau întunecată, scriitorul, asemenea unui mag, poate tăia cele mai diverse forme. Fragile, inconsistente, toate aceste desene de gesturi, stări, siluete se pot retrage în neant. De aceea, universul din **Alte poezii nouă** stă sub semnul unor permanente metamorfoze.

Impulsul inspirator al scriitorului nu este decît arareori o realitate dată din exterior. Dacă întreaga realitate este un text, inclusiv cărțile, atunci se impune să arătăm că Mircea Ivănescu este un poet livresc în cea mai largă accepțiune a cuvîntului. Declucul „inspiratiei” sale poate fi ocazionat de lectura unei poezii, de amintirea intrigii dintr-un roman sau dintr-o piesă de teatru, de ascultarea unei simfonii etc., etc.

Aglutinant, eteroclit, oral, scriptural, discursul literar practicat de poetul român are o forță absorbantă și evocatoare uriașă. Versul lung cu perioade și paranteze din **Alte poezii nouă** are ritmuri din *Iliada* grefate pe detalii mărunte sau pe mici drame ipotetice. Lipsa de tensiune conferită de relația dintre informații și expresia în „relanți” conferă uneri textului o discretă funcție parodică. De altfel, ironia și umorul dizolvă cu finețe cînd realitatea exterioară, cînd ființa emitătorului. Reveria asupra unei reverii funcționează în mod descoperit, ca un derivat direct al concepției despre lume a autorului. Irealizarea realului este transparentă și comunicată într-un stil colocoival: / „în fața oglinzii — îi stringe adică pe toți într-o aceeași casă, / casă de țară dusă-ntr-o zăpeză — și casa aceasta-i o inchipuire / o amintire a unei inchipuirii — (haide să spunem dacă tot n-am trăit / niciodată atunci simțămîntul adevărat pentru ea / să ne facem acum o amintire despre ce ne-am fi putut inchipui pe atunci / dacă am fi stat vreodată în fața ei...”).

După cum se observă, la fel ca în Borges sau E. Sabato, autorul realizează o ipoteză a trăirii despre un trecut ne-trăit.

Scriitorul se comportă în permanență ca un poet al privirii. Generatorul senzațiilor ce trimis spre reflecții situate pe mai multe trepte ale înțelegerii este ochiul. Între gest, obiect și persoana dezirantă (uneori dezirabilă) se instalează raporturi încărcate de mister și ambiguitate, inscrite pe scara dintre a fi (posibil, probabil) și a nu fi (anularea ficțiunii visate).

În poezia lui Mircea Ivănescu zonele de frontieră între este și pare sînt greu de decelat. Punctele de reper, evidente o vreme, se estompează uneori pînă la starea de dispariție totală, iar alteori, capătă o consistență fie ea chiar pasager ipotetică: / „că acum întîlnind-o și plecînd de la realitatea reală / că ea a traversat alergînd înspre noi, să facem o irealitate posibilă / — chiar dacă imposibilă...”.

Probabilismul ontologic și gnoseologic prezent în universul literar construit de Mircea Ivănescu ca o sumă de ipoteze este bazat pe o adevărată „logică a jocurilor”, susținută de efecte de stil.

Limbajul ipotetic manipulat de scriitor acreditează o logică a ipoteticului și a probabilului. Poeziile lui Mircea Ivănescu debutează frecvent cu formule ca: sau împotriva, pentru că totul e doar povestire, dacă e adevărat... posibilitatea de care se vorbește, ne gîndim că este, și denisa? întreabă unul dintre... etc.

Textualizarea este riguroasă, curată, deschisă mereu spre mai multe alternative ale modului de ficționare. Aparența textului logic de calculator rămîne doar o aparență, un truc al scriitorului, îndrăgostit de spiritul ludic.

Ca și E. Pound, scriitorul român pare la fel de convins de faptul că cel mai bun text poetic este proza (simplă, aspră, densă, concretă).

Dar dincolo de toate acestea cititorul poate percepe un strat subtil de plicis, care dă o dulce iritare, o monotonie vag agasantă, compensată de jocul reflecțiilor în cercuri emise de un spirit rafinat și erudit.

Expropriată uneori pînă la devitalizare programatică de sensurile mari, poezia lui Mircea Ivănescu este o reverie raționalizată asupra unor alte reverii.

Începe stagiunea lirică!

(Urmare din pagina 9)

a cărei premieră este fixată la data de 28 octombrie. În rolul titular va apare basul Dan Zancu alături de o distribuție de excepție care vor conferi acestei creații originale strălucirea corespunzătoare. Conducerea muzicală a fost încredințată dirijorului Constantin Petrovici, iar regia va fi semnată de George Teodorescu, coautor al libretului. Pregătim o seară de balet din creațiile lui Mihail Jora, acest maestru al artei coregrafice care a dăruit teatrului liric valori perene. De asemenea, vom relua baletul *Iancu Jianu* de Mircea Chiriac, lucrare apreciată de publicul spectator. Aceste titluri se vor alătura celorlalte provenite din creația națională de operă și balet care au devenit izbinzi certe, repere și prilejuri ferice de popas și care sînt străbătute de criterii și modalități compoziționale de primă importanță. Pentru ele se numără: *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, *Hamlet* de Pascal Bentoiu, *Orfeu* de Gheorghe Dumitrescu, *Noaptea cea mai lungă și Interogatoriul din zori* de Doru Popovici, *Bălcescu și Motanul încălțat* de Cornel Trăilescu, *Povestea micului Pan* de Laurențiu Profeta, *Înmă de copil* de Carmen Podra-Basacopol, precum și baletele *Prinț și cerșetor* de Laurențiu Profeta, *Albă ca zăpada și cei șapte pitici* de Cornel Trăilescu, *Crișana zăpezii* de Liana Alexandra și alte montări coregrafice pe muzică de George Enescu, Doru Popovici, Tiberiu Olah, AnatoI Vieru, Corneliu Cezar etc.

— *Din creația universală ce surprize pregătiți spectatorilor?*

— În afara titlurilor pe care jubitorii opere și baletului le-au întîlnit pe afișele stagiunilor anterioare, în actualul sezon vom oferi creația verdiană *Nabucco*, lucrare care pretuțindeni se bucură de mare au-

diență și care pînă în prezent nu a mai fost montată pe scena Operei Române. Deși premiera este programată la jumătatea lunii februarie 1987, realizatorii — dirijorul Cornel Trăilescu, regizorul Hero Lupescu și pictorul scenograf George Dorosenco de la Teatrul Național „I. L. Caragiale” au și început munca de documentare și de alcătuire a distribuției. Printre interpreți îi avem în vedere pe: sopranele Sanda Sandru și Lucia Tibuleac, mezzopranele Rodica Mitrică și Mihaela Agachi, tenorii Ionel Voineag și Constantin Ene, bașii Pompei Hărășteanu și Dan Zancu, baritonii Vasile Martinoiu, Eduard Tumageanin, Nicolae Urziceanu, Nicolae Urdăreanu, acestora din urmă, fiindu-le încredințată interpretarea rolului titular.

În ce privește baletul, vom prezenta în premieră spectacolul cu titlul *Capodopere simfonice în viziuni coregrafice*, muzica cuprinzînd *Simfonia fantastică* de H. Berlioz și *Simfonia spaniolă* de E. Lalo în coregrafia Doinei Andronache. De asemenea, vom prezenta într-o nouă concepție coregrafică baletul *Romeo și Julieta* de Serghei Prokofiev sub conducerea maestrului Oleg Danovski.

— *Ce alte manifestări mai aveți în vedere?*

— Concerte-spectacol pe marile platforme industriale ale Capitalei, spectacole-portret dedicate unor soliști de prestigiu, mai multe concerte dedicate tinerilor interpreți laureați ai unor concursuri internaționale, gala Liceului de artă „George Enescu”. Ne gîndim și la un festival al tinerilor balerini din Capitală și din principalele centre culturale ale țării care se cer stimulate și cunoscute.

O acțiune care sîntem convinși că va stîrni și de această dată interesul scontat și care a intrat în tradiția începuturilor de stagiune este *Balul Operei*. Acesta va avea loc la 28 septembrie și va cuprinde un atrăgător program artistic.

— *Ce ne puteți spune despre educația muzicală a publicului tînar, publicul de mîine, educa-*

ție începută de mai mulți ani de dumneavoastră?

— În actuala stagiune vom acorda o atenție sporită educației muzicale a publicului tînar. Dată fiind amploarea și importanța acțiunii, am apelat la forurile în drept pentru a ne acorda sprijinul necesar. Și spre satisfacția noastră, preluîndeni am întîmpinat multă sollicitudine și interes. Pe lîngă spectacolele curente cu lucrări din repertoriul de operă și balet dedicate tineretului, am inițiat, pentru primă oară, cicluri de spectacole în abonamente trimestriale pentru copii și școlari. Distribuțiile acestora vor cuprinde soliști și balerini ai teatrului și corul „Voces primavera” dirijat de Claudiu Negulescu. Toate aceste spectacole vor fi precedate de scurte prezentări asigurate fie de autorii sau realizatorii acestora, fie de muzicologi și alți oameni de cultură.

— *De ce forțe solistice dispuneți în prezent?*

— De forțe capabile să abordeze partituri dintre cele mai dificile din generații diferite. Alături de experimentații Vasile Martinoiu, Ludovic Spiess, Corneliu Finățeanu, Victoria Bezetti, Marina Mirea, Elvira Cirje, Nicolae Urziceanu, Elena Simionescu, Veronica Girbu și alții vor evolua Eugenia Moldoveanu, Maria Slatinaru-Nistor, Silvia Voinea, Sanda Sandru, Lucia Tibuleac, Cornelia Pop, Monica Teodorescu, Eduard Tunageanin, Rodica Mitrică-Bădăreanu, Emil Iurașcu, Pompei Hărășteanu, Dan Zancu, Ionel Voineag, Lucian Marinescu și mai tinerii Daniela Vlădescu, Adriana Alexandru-Pop, Mihaela Agachi, Florin Georgescu, Ștefanița Lascu, Gabriel Năstase, Alexandru Moisiuc, Teodor Ciurdea. Prospecțiunea graului opere i se alătură tinerețea baletului care, pe lîngă evoluțiile lui Alexa Mezincescu, Eleonel Dacian, Aglaia Gheorghe și cele ale lui Ion Tugearu, Adrian Gheorghiu și Ștefan Bănică, se va îmbogăți cu prezențele soliștilor tineri: Cristina Teodorescu, Anne Marie Vretos, Carmen Anghelus, Daniela Constantinoiu, Roxana Colceag, Florin Brîndușă, Gheorghe Anghelus, Laurențiu Guinea și alții.

CAP LIMPEDE

Ultimul disc al Angelei Similea, sună încîntător chiar de la titlu: „Balada iubirilor deschise”. Distinsa noastră cîntăreață împreună cu talentatul și prolificul compozitor Marian Nistor (care semnează toate piesele) ne poartă de la început într-un teritoriu al frumosului, ne fac o adevărată transfuzie de puritate și candoare. Cîntecele nu sînt „cum din păcate se mai întîmplă adesea în muzica ușoară, „subțirele”, de fluierat cu mîinile în buzunare într-o detașare totală, în care ca text se folosește banalul cocktail: „puțin soare, un colț de mare, mi-ai zîmbit și te-am iubit”.

Discul este plin de profunzimi, forează adînc în stînga pieptului, te poartă către nostalgii și amintiri. Ne întîlnim, în cîntecele acestor doi artiști, cu dragostea adevărată, nuanțată și complexă, cu împliniri și dezamăgiri, cu renunțări și reveniri: „revino iar cu brațele deschise / chiar dacă-i toamnă și ne plouă-n vise”. Nu sînt eculte nici marile întrebări într-un timp în care: „dacă miza la ruletă / nu-i un om ci o planetă, și ne-alegem cu cenușa / cine-trage-n urmă ușa?” O explicație a reușitei este, credem, valoarea literară a versurilor semnate de: Marin Sorescu,

Victor Eftimiu, Ioan Alexandru, George Țârnea, Ioana Proca. Marian Nistor ne obișnuise cu compoziții inspirate, dar aici el se consacră. Melodiile sînt plăcute și variate, schimbîndu-și linia melodică mereu, chiar pe parcursul a-celuiași cîntec, fără șablonul revenirii la un refren anemic. Ritmurile au diversitate, orchestrațiile sună ample, original și surprinzător, nalul și saxofonul se acordă bine cu antrenanta, talentată formație Savoy, iar prelucrarea modernă a popularului „Gheorghe-Gheorghe” este o altă reușită. În ceea ce o privește pe Angela Si-

milea, care ne incîntă de atîția ani cu glasul ei cald și catifelat, ea interpretează cu sensibilitate, trăire adîncă, fiecare notă ce desprinde parcă din propria-i ființă. Ea cîntă cu vocea, cu sufletul, cu marea ei poezie interioară. Angelea Similea ne face nu numai să ne placă cîntecele ei, ci să le trăim cu emoție, să vibrăm la auzul lor cu cele mai delicate corzi sufletești, probînd că pe lîngă o cîntăreață de excepție este și o artistă adevărată. „Bavoy, un disc sentimental și cald, o incîntare a sufletului. (Florin Condurățeanu)

De undeva venea zvon de muzică, largi cimpuri de sunete întregau, pe măsură ce coboram, un cîntec care mă surprindea tot mai mult prin familiaritatea cu care îmi interpela simțurile. Undeva, pe una din zecile de văi ale Munților Rodnei era o nuntă. Am descoperit în cele din urmă nuntașii cu privirea. Cîntau două saxofoane care umpleau văile de inserarea cîntecului. Desigur saxofoanele nu sînt instrumente muzicale specifice folclorului local dar oamenii din această zonă au optat pentru asimilarea lor din necesități strict practice. Trăind respirați pe văile munților, cu casele la mari distanțe unele de altele, sunetul puternic al saxofonului învinge distanțele mai eficiente decît cel al vioarei. Este ciudat în același timp cum instrumentul acesta metallic atît de străin din infățișare și sunet de toposul maramureșean a fost autohtonizat de cîntec. O melodie cîntată la saxofon de un cîntăreț al locului pare născută în leagănul acestui instrument. Desigur, talentul autentic învinge orice bariere materiale între diversele infățișări ale artei.

Îmi era cunoscut cîntecul nuntașilor dar încă nu știam de unde să-l iau. Am început să-l cînt în gînd fără înfloriturile saxofoanelor. Steagul cu țurgălăi al nuntașilor apărea și dispărea pe sub cetini. Alaiul nunții o tăia de-a dreptul peste otăvi abia cosite, peste trifoiști, peste haturi, netînînd seama de cărări și drumuri. Se grăbeau să ajungă înainte de lăsarea serii în vale la cununie. Dar ce cîntec o fi asta de mie așa de cunoscut, mă întrebam coborînd la mică distanță în spatele nuntașilor. Parcă era un cîntec popular și în aceeași măsură parcă nu era. Înfloriturile de la sfîrșitul cite unui aliniat muzical erau curat maramureșene numai unele mici insule melodice nu încăpeau în cîntec iesind din valurile de improvizată atît de specifice zonei și consunînd cu ceva anume din ființa ta dar cu altceva decît îți spunea restul melodiei.

Ceva ciudat se întîmpla cu cîntecul de nuntă pe care-l auzeam resfirîndu-se peste văi înaintea mea. O parte din el te liniștea și-ți spunea că totul e cum nu se poate mai la rînd și e cazul să-ți vezi liniștit de coborîrea ta de pe munte iar o altă parte a lui nu te lăsa în pace, te zgîndărea după o bucată de mers atît de puternic încît nu mai puteai face un pas fără să te întrebă cu toată puterea conștiinței: ce cîntec e acesta, totuși? Și deodată lucrurile au devenit cum nu se poate mai limpezi și m-am cutremurat. Și în jurul meu toate cite mă înconjurau au început

să aibă alt sens de parcă m-aș fi trezit pentru prima dată în aceea lume și toate cite existau în preajmă mi-ar fi devenit familiare cu lăuntru lor din-todeauna al ființei mele. Deși muntele pe care coboram se afla aproape pe granița de nord a României, în niște locuri atît de pure în naturațea geografiei lor încît puteai crede mai degrabă că istoria n-a trecut niciodată pe aici, cîntecul acesta cîntat de o nuntă întreagă, ridicat ca steag de viață al unei noi familii în univers m-a făcut să înțeleg că poate nicăieri nu este istoria mai dramatică decît la marginea unei geografii anume, așa cum valurile mării nu sînt nicăieri în larg mai puternice decît la fîrmurile sale. Nuntașii coborau prin pădurile Munților Rodnei cîntînd de citeva ore într-una „Deșteaptă-te române“.

Îmi imaginez colectivitatea aceea de oameni trăind de la începutul lumii tot aici devreme ce și acum localnicii mai vîrst-

desubtul acestor pașnice cuvinte scormonea adevăratul înțeles în sufletul nuntașilor: „Deșteaptă-te române din somnul cel de moarte / La care te-adînciră barbarii de tirani“. Feciorii ridicau uieșile cu horincă deasupra capului cum se obișnuia la joc, își dădeau clopurile pe spate și continuau strigătura: „De la mamă-ta cea bună / De la mamă-ta cea bună“ și în aparență, la suprafața cuvintelor, mitologia părea că își urmează cursul domol din zorii arhaicității sale, cenderii zimbeau chiar mulțumiți de complicitatea cîntecului și a jocului, ar fi pofțit să intre ei înșiși în ritmurile nunții, oameni erau și ei doar sub uniforme imperiului, în timp ce melodia cîntecului traducea cu totul alte cuvinte și alte înțelesuri istorice în suflutele nuntașilor: „Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă / La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani“. În modul acesta istoria noastră națională devenea istoria fiecărei familii noi

decît de o pașnică deplasare dintr-un sat într-altul. Însă faptul că locuitorii din Munții Rodnei au optat ca marșul lor de nuntă să fie chiar cîntecul deșteptării noastre naționale este de natură să întregescă un mesaj mai profund decît se vede la o simplă constatare.

În primul rînd melodia cîntecului despre care vorbim este compusă, cum se știe, de Anton Pann pe la începutul sec. al XIX-lea. A devenit acest cîntec pe undeva prin sudul țării folclor pur în felul în care l-am întîlnit recent în nordul României? Faptul că melodia balcanicului Anton Pann a fost asimilată pînă la totală pierdere a identității în anonimul folclorului maramureșean poate fi în același timp și o puternică dovadă a unității noastre de spirit pe spații cuprinse între Dunăre și Tisa. Un cîntec din cîmpul istoric al începutului de veac XIX este cules ca folclor în munții nordici ai sfîrșitului de secol XX! Nimic mai elocvent

nale în anonim cîntec de nuntă al regenerării sale perpetue sublimînd astfel istoria scrisă a neamului în intima bucurie și desfătare sufletească a unei melodii cîntate în sinul familiei fiecăruia dintre oamenii săi?

Coboram de aproape o oră pe văile Munților Rodnei în spațiile unei nunți și mă bucuram de rodnicia sufletească a unei mari revelații. O femeie bătrînă uitase probabil ceva acasă. Se desprinsese de nuntași și o luă la fugă înapoi. Întîlnindu-mă se opri. Avea o sticlă cu horincă în mînă. Mi-o întinse firesc: „Să trăiești, s-aveți noroc. La noi i nuntă. Așa să închină la nuntă... Da' din ce țară sînteți?“ „Din România.“ — îi răspund observînd că mă confundase cu unul din numeroșii turiști străini ai munților noștri. „Apoi nu-i bai, nu-i bai. Să trăiești. Luați nu vă fie cu supărare. Așa se bea din uiagă.“ „Să trăiești și dumneata, mătușă. Să ai noroc la tineri!“ Era horincă indulcită cu zahăr și tarhon. Avea gust bun. Horincă de nuntă. „Mai luați, mai luați. Așa se dă la nuntă. Să fie de norocul tinerilor, Să aibă noroc în căsnicie“ „Să fii sănătoasă și dumneata. Să le legeni coconii!“ Steagul de nuntă își scutura în aer țurgălăii în ritmul cîntecului, pe cărări umede de rouă și coșăștini proaspete de otavă. Feciorii strigau fără grabă într-un ritm care contrasta cu cel al coborîrii. Apăreau și dispăreau din văi, de după dealuri. Erau din cînd în cînd treierați de o holdă de ovăz, cosiți de iarba înaltă a unui deal. Mame cu copii în brațe, fete și feciori, bătrîni și oameni de omenie ieșiți dintre văi în cărarea nuntașilor erau omenii cu horincă. Multe femei tinere aveau în umăr un legănuț mic de lemn din draniță ușoară de brad cum nu se mai poartă cred pe fața pămîntului decît aici în Munții Rodnei. Curînd nuntașii vor ajunge în vale și mirii se vor cununa.

Și cînd vor porni înapoi peste citeva ore va fi noapte de-a binelea. Încerc să-mi inchipui drumul nuntașilor înapoi noaptea urcînd citeva ore pe munte, cîntînd și scuturînd steagul. Sub holda aplecată de toamnă a cerului. Sub cetina groasă a stelelor. Și faptul că în tot acest timp ei vor cînta fără a opri cîntecul „Deșteaptă-te române“ mi se pare că are cea mai mare importanță pentru marea noastră istorie de azi și de mîine. E și acesta un îndemn puternic la speranța că măcar unul din pașnicele cîntece de muncă ale prezentului va deveni cîntecul anonim al nesfîrșitelor nunți viitoare ale poporului român.

ION ZUBAȘCU

Cîntec de nuntă

nici sărbătoresc o zi anume să nu iasă, spun ei, balaurul din lacul de pe virful muntelui Pietrosul, oamenii aceștia mici de statură crescîndu-și vitele printre afinari și flori de gențiană în timp ce pe văi se perindau diverse ocîrmuri străine de graiul și sufletul locurilor. Îmi imaginez o nuntă asemănătoare cu cea care cobora acum în vale dar o nuntă petrecută în timpul dominației habsburgice: tinerii care urmau să se cunune coborînd din libertatea natală a munților jos în valea stăpînită de administrația străină fluturau ceasuri întregi deasupra dealurilor și munceilor demnității naționale a cîntecului, apoi în fața bisericii, sub supravegherea uniformelor străine pînă mirii se cununau, nuntașii trăgîndu-se sub acoperișul aceluiași cîntec și la întorcerea acasă, din nou pe văi, cățărîndu-se pe înălțimile nesupuse de nici o stăpînire străină, cu același imn în suflet. Stegarul flutură ștergurile colorate și năfrămile deasupra mirilor, ceterașii cîntau de mama focului, feciorii strigau tropotînd pămîntul de se topeau zăpezile în crăterele munților: „Ia-ți mireasă ziua bună“, totul părea că se desfășoară absolut legal în fața sfidătoarelor clzme lustruite și a disprețuitoarelor pene de coș în timp ce melodia de de-

care se întemeia în munții nordului românesc, fiecare nuntă nu era decît o scenă camuflată a luptei, un teatru abil de război de eliberare sub nasul ocupanților, iubirea de familie și copii era o tranșee a iubirii de patrie și de libertate, destinul neamului nostru ca întreg și destinul individual al fiecărui om din neamul acesta se contopeau în același act vital al nunții care devenea concomitent bucurie și luptă, viață și artă, ritual ancestral și strigăt de eliberare națională.

În alte colțuri ale nordului, cîntecul pe care se duc mirii la cununie și se întorc acasă, cîntat fără întrerupere cit ține drumul acesta, uneori multe ore în șir, este un marș împrumutat adeseori de memoria feciorilor dintre marșurile învățate în armată sau în războaiele în care luptaseră. Faptul că melodia de nuntă românească trebuia să fie neaparat un marș se leagă de concepția mai largă asupra nunții arhaice ca formă de călătorie și de luptă. Și azi în cele mai multe sate maramureșene, mai ales cînd e vorba de miri din localități diferite, mirele merge după mireasă cu o ceată de călăreți și căruțe, caili sînt instruiți cu cerși și șterguri și totul amintește mai degrabă de o medievală ceată războinică, chiar de un turnir,

pentru vitalitatea și unitatea de spirit a folclorului românesc. Munții noștri sînt veritabile containere ale veșniciei naționale.

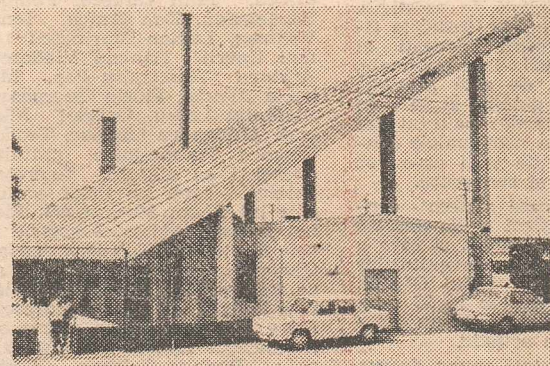
În al doilea rînd este uimitor faptul că în același punct miraculos al artei se întîlnesc preistoria, istoria națională și clipa cea repede a nunții. Nu este de-a dreptul fantastic că preistoria datînilor noastre, istoria națională cu strigătul ei continuu de integritate și independență și clipa prezentă se întîlnesc în spațiul unui fapt de artă care nici nu mai e artă ci clipă veșnică de bucurie, nuntă, deci întemeiere nouă, invincibilă vitalitate? Nu e de-a dreptul fabulos faptul că antonpannescul cîntec de la 1800 și ceva, preluat apoi de revoluționarii pașoptiști ca suport melodic pentru imnul lor și al redesteptării noastre, cîntecul acesta sfințit de singele tuturor românilor căzuți în luptele pentru eliberarea patriei pînă la marea Eliberare din august a devenit azi anonim cîntec de nuntă în niște văi umbroase ale munților Carpați?

Ce popor de pe planetă și-a transformat doar într-o sută și cincizeci de ani, din proprie inițiativă, din opțiune sufletească proprie și nu prin intermediul vreunei instituții oficiale, cîntecul primei sale revoluții națio-

Însemnări din județul Olt, de la noua ediție a „ZILELOR PRUNULUI“

(în pagina 16)

La deshidratarea fructelor se folosește energia solară

Cei care i-au adus prunului faima de astăzi:

Un pom nu îndeajuns de lăudat, dar care ne dă mai mult decît cu sacul!

Tuica, băutura tradițională românească a fost minuțios degustată

atelier literar

de G. Dumitrescu

Camelia Ciocan: În câteva din pagini se ivesc unele speranțe, versul poartă un miez și un început de „cintec” („Perioade”, „Aș putea”, „Lacrimi”). Urmează, însă, niște compuneri șubrede, mai numeroase, convenționale, uscate, pline de panseuri „originale”, gen „iată trec anii precum o clipită / și tinerețea trece și ea” etc., care ne cam pun pe gânduri. Așteptăm noi elemente edificatoare.

C. Daniel: Iată, la urma urmei, o surpriză foarte plăcută: un buchet de poezii de calitate, în maniere diverse, explorând insistent și îndrăzneț, atât în aria motivelor tematice, cât și în mijloacele de expresie. E un progres și o orientare care merită felicitări.

Optimus: Poate n-am înțeles prea bine dorința dv., dar ceea ce căutați nu credem să existe (e uimitor că puteți gândi astfel!). Creația e o treabă strict și esențial individuală, o treabă de singurătate absolută (lucru arhi-cunoscut, de altfel). Operația pe care o faceți acum la „prima” și, mai ales, la „a doua” mină, pretind în mod categoric respectarea acestor legi ale creației literare, sub riscul unui eșec lamentabil. Sub același risc, se situează și înfrigurarea morbidă, „cursa contra cronometru”, spaima

(falsă, absurdă) a unor „termene” implacabil fatale etc. Toate aceste condiții pe care le deserieți sint cu totul improprii unei operații care cere, între altele, efortul (de excepție) al reintrării în freamătul și în tensiunea primordială a bruionului (a primei inspirații!). Pentru asta, ca și pentru ceea ce numiți, referitor la înzestrările dv., „să păstrez ce-i bun și să scap de niște inadvergente”, nu e nevoie de nici o baghetă dirijoral-magică, ci de „reconstituirea” dv., deplină „piesă cu piesă”, la cel mai înalt nivel, ca „emițător liric”, într-un cadru de chietudine și singurătate, cum se zice, „de început de lume”. Vă dorim reușită deplină, amintindu-vă că „viermele îndoielii” (pe care ni-l reproșați) e chiar garanția fundamentală a acestei reușite sau, dacă vreți, a perfecțiunii.

A. Vremir: „Cioplitorul”, „Germinal”.
Paul Ioan: În ce ne privește, n-avem nimic împotriva proiectului dv., („debutul colectiv” angajează, firește, alte „voci”). Textele sint, însă, în general, sub nivelul de performanță. Șarja e de obicei timidă, aleatorie, vecină cu banalitatea, lipsită de virulență și șocul metaforic necesar (în maniera abordată). Ceva mai bine, oarecum,

în „Exercițiul 3 și 4” și mai ales, în „Corida”.

Cecilia Tamaș: Multe pagini tulburi, delirante, fără înțeles și duh. Dar am găsit printre ele și unele care se îndreaptă spre „oarece” sugestie, cintec-descintec, ori chiar spre semnificație („Ochiul cotidian”, „Despre falsă”, „Pentru pictori”, „Pentru un gând”, „Lubind”, „Frontieră”, „Vulcanologie”, „Norme”, „Uneori”). V-am ruga să ni le retrimiteți bătute la mașină și încălitate.

Ioana Preda: Destule pagini care izbutesc să biruie (mai mult ori mai puțin) inertile convenționale, locurile comune, etc. și să se apropie din ce în ce mai convingător de adevărate poezie. Se poate vorbi de un progres (deși nu ne mai amintim de stadiul precedentelor texte) în pagini ca: „De neputere”, „Acele ploii”, „Natură aproape”, „Adinc”, „Dimează”, „Eroi”, „Gind de”, „Deznădejde” (dar finalul e, de fapt, cu nădejde!), „La margine”. Le așteptăm dactilografiate.

Em. Petrescu: De data asta, sint lucruri interesante, majore, îndrăznețe (uneori depășind normele uzuale ale circulației metaforice!). Felicitări! Sperăm să vă mențineți acest ritm și acest randament.

GEO DUMITRESCU
N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

GERMINAL

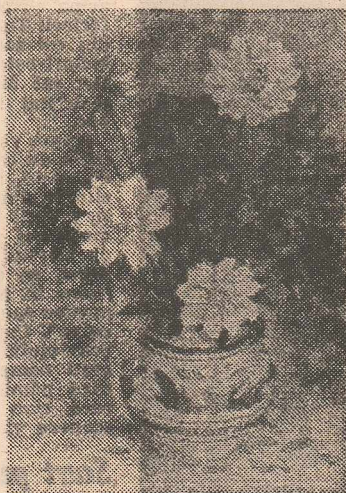
Cindva, demult, cred
că stropii de ploaie
erau ca niște simburii
cu miez de viață.
Au căzut pe pământ
și din ei au încolțit
mările
înfoindu-și larg
rădăcinile pe sub
nisipuri,
blind sprijinind de mal
creștetul lor
de frunze albastre
și cuibărind
culcuș de soare.
De aceea îmi pare
că, uneori,
în fiecare mare
foșnește o pădure.

ANDREI VREMIR

LACRIMI

Copilul a rupt o creangă înflorită...
Și pe urmă, caisul a plins...
Lacrimile lui curgeau șiroaie
Într-o ninsoare de flori...
Am plins pentru durerea caisului meu...
De fapt, nici nu știu dacă era cais;
Poate că era cireș... Poate că înflorise
peste noapte...

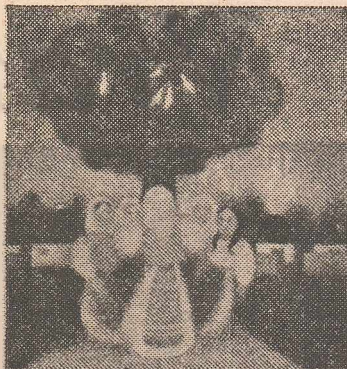
CAMELIA CIOCAN

RĂVAȘITĂ NOAPTE

Răvășită noapte,
Petrecuți strămoși
se recunosc în noi
așa cum stau
aplecați peste marginea lumii
ca peste o raclă.

C. DANIEL

ORIGINE

Fericit este cel care-și poartă
mileniile-n suflet,
profesorul astfel este-nțreit mai fericit,
o dată prin singele lui,
pe care nu l-au stricat nici ura,
nici sila,
apoi prin învățătură
și apoi prin copilul acesteia,
liber și demn, poczia.

BORIS MARIAN

CA O RANĂ

Nefericit exemplu pentru mine
soarele apunind
nefericit exemplu
și frunza vestejindu-se
mă ard luminările ploilor
câte toamnă
mă doare absența soarelui
(în copilărie credeam
că merge să doarmă)
singurătatea îmi crește pe trup
ca o rană uriașă...

MARIUS DUMITRESCU

Ileana Balotă:

(Urmare din pag. 9)

flei, ca o vocală care își ia zborul chiar sub ochii noștri uimiți de-atita frumusețe. Cum de obțineți dintr-un simplu fir de lină atitea culori?

— Vă mulțumesc pentru compliment, mi-a făcut într-adevăr plăcere, dar să știți că nu este vorba doar de un singur fir de lină. Până una-alta, să știți că eu insumi îmi vopsesc materialele, adică lina, iuta, cînepa, rafia, firul de borangic, sau firul de lină de capră. Vedeti cite materiale intră într-o tapiserie? Revin însă la cromatica acestor materiale. Există o cromatică a lor, naturală, la care eu nu mai adaug nimic. Dar uneori, după experiența pe care am cîștigat-o de-a lungul celor aproape 40 de ani de cînd fac tapiserie, mai pun și eu, ici-colo, cite o tușă, cite un ton mai deosebit. Să știți că, în realitate, materialul este cel care îți dictează cum să-l lucrezi. Are el, materialul, o viață a lui, un înțeles al lui. Acum, la această lucrare, am redescoperit frumusețea linei de capră și a iutei, două materiale mai aspre, dure chiar, prin care mă apropiu de o anume față a pămîntului.

— Cum de v-ați apropiat de-acest domeniu atât de plăcut al artelor plastice, al tapiseriei, dar, din păcate, atât de puțin cunoscut marelui public?

— Într-adevăr, marele public n-a intrat încă în posesia unor date mai specializate în legătură cu tapiseria. De ce? Pentru că, aidoma ceramicii, s-au prelucrării sticlei, la nivel de artist profesionist, și tapiseria este în țară o apariție strîns legată de ultimii 30-40 de ani. Eu am intrat la facultate la Cluj Napoca, în anul 1949, la secția de textile, și am făcut parte din prima promoție de artiști profesioniști în domeniu. A fost o măsură pe care partidul și stațul au gîndit-o și au aplicat-o în vederea faptului că tot cam pe atunci se puneau bazele unei intense dezvoltări a industriei textile în țara noastră și, pe lingă muncitori, utilaje, inclusiv întreprinderi, era nevoie și de artiști plastici. De-atunci incoace, generații și generații de absolvenți ai institutelor de artă au luat locul vechilor meșteșugari care, în materie de ceramică, tapiserie și sticlă, copiau din tot felul de

reviste străine. A apărut o artă plastică decorativă românească deosebit de dotată și cu un filon de inspirație extrem de bogat, folclorul. Lucrările de diplomă ale generației mele, ca și ale generațiilor ce au urmat, s-au transformat în tot atitea lucrări monumentale pentru edificii publice. Dar să revin la folclor. Avem, din cele mai vechi timpuri, meșteri populari neîntrecuți în arta țesutului. Scoarțele oltenesti, covoarele moldovenești, chilimurile bănățene și atitea alte elemente de tapiserie populară sint de o frumusețe răpitoare, dar arta propriu-zisă a tapiseriei lipsea. În acest folclor al nostru se găsesse nenumărate sugestii plastice pentru artistul plastic decorator profesionist. Ca studentă și, mai apoi, ca profesoară, am bătut țara în lung și-n lat, cu colegii mei, cu grupele mele de studenți. Pentru noi este extrem de important să vedem. Să vedem cit mai mult cu putință. Să ne îmbogățim nu numai sufletul, ci și gîndul. Apoi, pe măsura dotării artistice, fiecare filtrează tot ce-a văzut și-a simțit prin filtrul propriei sale personalități. Drumul operii de artă este lung, este greu, dar teribil de frumos. La capătul său simți că trăiești, într-adevăr.

— Nu mi-ați răspuns la întrebare: de ce v-ați apropiat de acest domeniu? De ce nu ați făcut pictură, sau grafică, pentru că, iată, schițele și cartoanele dumneavoastră dovedesc că ați fi putut fi un pictor sensibil și rafinat, cu multă înțelegere pentru tainele ce se potrec în sufletul omului? De la bun început ați vrut să faceți tapiserie?

— Da, de la bun început. Trebuie să vă spun că la noi în casă covorul și țesăturile au fost întotdeauna la mare preț. De mică, deci, eram fascinată de frumusețea și căldura țesăturii, de arta plastică în general. Așa că, atunci cînd se înființa la institutul din Cluj, în 1949, secția de textile, m-am bucurat enorm. Abia pe urmă ne-am dat noi seama că nu prea aveam de la cine să învățăm tapiseria. Noi înșine ne-am fost profesori. Culoarea și celelalte taine ale artei le-am învățat de la maestrul Catul Bogdan, Aurel Ciupe, Iosif Bene, dar tapiseria propriu-zisă am învățat-o noi înșine. În ceea ce mă privește am avut șansa să fac o specializare în Franța, la Paris, în manufacturile de goblin, unde am învățat foarte multe lucruri. Cred că dacă aș fi avut profesori, așa cum au astăzi

studentii noștri, aș fi făcut mult mai mult.

— Care ar fi trăsătura specifică a școlii românești de tapiserie?

— Mai întii și-ntii trebuia să mă întrebăți dacă există o școală românească de tapiserie. V-aș fi răspuns că da, există, deși e foarte tînăr în comparație cu școlile din alte țări, din Franța, Polonia, Iugoslavia, Olanda. Școala noastră se distinge printr-un deosebit curaj, inclusiv rafinament, în ceea ce privește culoarea. Culoarea este, de altfel, o trăsătură specifică, delimitatorie, pentru pictura românească. Un alt lucru, ușor de sesizat după părerea mea, este simțirea intensă a artistului român, în pofida faptului că tapiseria este o artă foarte matematizată, geometrizată. Se simte în lucrările noastre un suflet ales, cu trăiri intense și profunde. Cuvintele vi se par, poate, prea mari, dar să știți că nu le folosesc în legătură cu lucrările mele, ci ale școlii românești de tapiserie. Spun asta ca să nu credeți că vreau să mă laud. Departe de mine un asemenea gînd. Dar, în fine, ceea ce definește limpede și clar tapiseria românească este influența pe care folclorul nostru, unul din cele mai bogate și mai diverse din

lume, o exercită permanent asupra artistului profesionist. Dincolo de anume tehnici populare, am preluat din folclor o anume decență, o finețe a lucrului, fără stridențe sau extravagante. Acestea sint calitățile cu care tapiseria noastră s-a impus și se impune în străinătate, în diversele expoziții internaționale.

— Cum se vede lumea, metaforic vorbind, de la geamul atelierului dumneavoastră?

— Înțeleg pe deplin metafora, dar să știți că eu nu privesc lumea de pe geam, ci din chiar înlăuntrul ei, din miezul ei. Și nu este vorba numai despre mine. Artistul plastic contemporan a luat în stăpînire chipul de azi al României socialiste. Mărturie stau impunătoarele expoziții colective în care lucrările noastre infățișează elocvent viața de azi a țării, efortul creator al oamenilor muncii. În căsușul pămînturilor pe care le fac eu veți vedea tot timpul un tractor arînd, o combină recoltînd grîul, sau geometria superbă a ogoarelor însămințate. România socialistă este un vast șantier în mijlocul căruia, ca o oglindă sensibilă a epocii sale, se află și artistul plastic, gata să-i cînte lumina, încrederea în viață, în muncă.

De la Opera Română

● Sîmbătă 13 septembrie, la ora 18, Opera bucureșteană deschide cea de a o sută două slagiuie a sa cu un **Concert extraordinar** cuprinzînd arii, duete și coruri celebre din opere. Sub bagheta lui Cornel Trăilescu își dau concursul: Victoria Bezeti, Elvira Cirje, Gerda Radler, Monica Teodorescu, Lucia Tibuleac, Silvia Voinea, Mihaela Agachi, Ruxandra Vlad, Nicolae Andreescu, Nicolae Bratu, Florin Diaconescu, Florin Georgescu, Cristian Mihăilescu, Ludovic Spiess, Ionel Voineag, Emil Iurașcu, Vasile Martinoiu, Eduard Tumageanlian, Pompei Hărășteanu, Alexandru Moisiuc, Dan Zancu.

● **Aida** de Verdi — Dumitrică 14 septembrie, la ora 18. Interpretează Monica Teodorescu, Lucia Cicoară, Anatol Covali, Pompei Hărășteanu, Nicolae Urziceanu. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Tot în direcția muzicală a lui Constantin Petrovici, **Lakmé** de Delibes cu Silvia Voinea în rolul titular, Ionel Voineag în Gerald și Pompei Hărășteanu în Nilakantha — marți 16 septembrie, ora 18.

● Un spectacol **coupé** de balet format din **Chopiniana**, **Rapsodia**, nr. 1, de George Enescu, **Bolero** de Ravel și **Carmen** de Bizet-Scedrin — miercuri 17 septembrie (ora 18). Din distribuție notăm pe Cristina Teodorescu, Ioan Tugearu, Maria Cumbari, Daniela Constantinolu, Mihai Tugearu, Laurențiu Guinea.

● Din repertoriul mozartian, joi 18 septembrie (ora 18) **Nunta lui Figaro**. Interpretează Eduard Tumageanlian, Monica Teodorescu, Gerda Radler, Dan Zancu, Mihaela Agachi, Adina Iurașcu, Corneliu Fănățeanu, Nicolae Bratu, Pompei Hărășteanu, Ștefan Teodorescu, Eleonora Enăchescu. Dirijează Lucian Anca.

● Vineri 19 septembrie (ora 18) — baletul romantic **Giselle** de Adolphe Adam. Principali interpreți sint Anne Marie Vretos, Ștefan Bănică și Adrian Gheorghiu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ La numai trei kilometri de orașul Cimpulung, mai precis, în satul Bughea de Sus, aparținând comunei Albești din județul Argeș, într-un frumos cadru natural, se profilează o mică stațiune balneară situată la altitudinea de 600 de metri — ne relatează corespondentul nostru **Ioan Dobrescu din Cimpulung Muscel**. Bazate pe proprietățile curative ale izvoarelor existente în zonă, tratamentele aplicate aici își dovedesc eficiența în diversele afecțiuni reumatice, ale aparatului respirator și digestive, apele acestor izvoare naturale fiind cloruro-sodice, feruginoase, sulfuroase, iodurate. Un amănunt demn de a fi semnalat: deși efectele tămăduitoare ale apelor erau binecunoscute de sute de ani, până anul trecut amenajările existente se rezumau numai la cele circa 20 de cabine construite și o centrală termică destinată încălzirii apei. De atunci, însă, prin grija Consiliului popular orășenesc Cimpulung, prin eforturile unor oameni înimoși de la E.G.C.L., în frunte cu Ion Ticu, directorul întreprinderii, s-a ajuns în prezent la finalizarea execuției primului pavilion (din cele trei care sînt proiectate) avînd spații de cazare, sală de mese, cabinete medicale, etc. De asemenea, au fost captate încă două noi izvoare, au fost construite alei de acces, iar toate cabinetele au fost reamenajate. Desigur, nu putem decît să ne exprimăm satisfacția, aflînd despre asemenea succese, și să le adresăm călduroase felicitări bunilor gospodari!

■ Primim, din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București: „În legătură cu scrisoarea semnată de Valeria Mandache din București, str. Antim nr. 5, sect. 5, care solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm că petenta a fost repartizată la Întreprinderea de panificație „Pajura”, pe baza Dispoziției nr. 6925/16.08.1986.”

■ „Veronica” nu este — așa cum s-ar putea crede — numai un frumos nume de fată: Veronica este și denumirea unei... mașini de cusut produsă la Cugir, județul Alba, care funcționează bine, chiar foarte bine, — ne scrie **Nicolae Todoru din Brașov, Alea Lăcrimioarelor nr. 5, bl. 9, sc. B, apart. 12**. Defectîndu-se o mică piesă și negăsind-o în magazin m-am adresat producătorului, adică Uzinei mecanice Cugir. Le-am adresat celor de la uzină nu mai puțin de trei scrisori, dar totul a fost în zadar. Pentru o piesă măruntă care s-a deteriorat și este de negăsit („tăpita” care calcă materialul), mașina mea de cusut zace de mai multe luni”. Săraca Veronica!...

■ Cu o întârziere de mai bine de două luni, Uniunea județeană Alba a cooperativelor agricole de producție ne trimite un răspuns cel puțin formal, privind modul de soluționare a scrisorii semnată de Gherasim Cristea din Oena Mureș, cartier Uioara de Jos, str. Libertății nr. 14, care, pe bună dreptate, solicita să i se achite contravaloarea finului pe care l-a vîndut C.A.P.-ului Cisteiul de Mureș în anul 1985. Reproducem, cuvînt cu cuvînt: „Cercetînd la fața locului cele sesizate (?) împreună cu conducerea C.A.P. Cisteiul de Mureș, am constatat că într-adevăr cetățeanul Cristea Gherasim a predat contra cost C.A.P.-ului Cisteiul de Mureș fin, în anul 1985, care încă nu a fost plătit. Din relațiile tov. Boldea Romul președintele C.A.P.-ului am reținut că se depun eforturi (?) pentru obținerea sumelor necesare achitării finului pe anul 1985. În cel mai scurt timp președintele C.A.P. a promis că va achita contravaloarea întregii cantități de fin cumpărate. Scrisoarea este întemeiată”. Așa o fi!...

■ „Aspectele semnalate de locatarii blocului 7, sc. C, situat în ansamblul de locuințe „Lenin-nord”, din municipiul Rîmnicu Vilcea, se confirmă — ne precizează **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Vilcea** — în sensul că s-a constatat infundarea radiatorului de scurgere a apelor accidentale, fapt ce a determinat inundarea subsolului acestui bloc. Față de această situație, s-a procedat la desfundarea radiatorului, la curățarea și spălarea subsolului, lucrările fiind executate de personalul munci-

tor din cadrul S.G.C.L. Rm. Vilcea, sectorul canal. Pentru prevenirea unor astfel de neplăceri, s-a convenit cu Asociația de locatari ca în cazul apariției unor deficiențe la coloanele și conductele de scurgere din subsolul blocului să se ia imediat legătura cu centrul de fond locativ din zonă pentru remedierea operativă a acestora”.

■ „Sînt pensionară — cu o vechime de peste 40 de ani de muncă — și sincer vă spun că, după o viață trăită în demnitate, nu m-aș fi așteptat să fiu pusă într-o situație umilitoare de niște tineri lucrători din comerț, care, cu atît mai mult, prin atribuțiile lor de serviciu ar trebui să dovedească un comportament civilizată — ne scrie **Olga Lupu din București, B-dul Muncii nr. 222, bl. M 15, sc. 3, apart. 53, sect. 2**. Din rîndurile sale aflăm astfel că într-una din zile, mergînd să-și facă unele cumpărături. O.L. s-a oprit și la unitatea de desfacere a legumelor și fructelor situată la parterul blocului MC 18A, din strada Lucrețiu Pătrășcanu nr. 19, sect. 3, unde, spre surprinderea sa, la cîteva minute după ora 10, un individ (...în aparență vinzător) ce purta pe cap o enormă pălărie de pai întocmai ca un personaj din filmele western, i-a replicat cu aplomb că s-a închis. Deși programul afișat indica terminarea activității de-abia la ora 11, „cow-boy”-ul fără ecuson nu s-a lăsat deloc convins să continue vînzarea, admonestînd-o în fel și chip pe biata femeie. Deloc inspirată, semnata scrisorii a revenit în după-amiaza aceleiași zile solicitînd Jurnalul cumpărătorului, prilej de a deveni ținta unor expresii deloc măgulitoare proferate în modul cel mai direct de tineretele vinzătoare din unitate, și ele aflate fără ecusoane. Oare se va găsi cineva care să hotărască epilogul unor asemenea întâmplări?

■ Cu cîtva timp în urmă, Pantelie Stancu din satul Olari, comuna Pîrșcoveni, județul Olt, ne relatează despre necazul său și al familiei, în legătură cu starea sănătății fiicei sale, aflată într-o situație deosebită. Adresîndu-ne **Ministerului Sănătății**, aflăm de la **Direcția asistenței medicale pentru ocrotirea mamei, copilului și tineretului** că imediat s-a luat legătura cu Spitalul clinic de oftalmologie din București, situat în Piața Cosmonauților, unde Pantelie Stancu este așteptat cu fieta bolnavă în vederea efectuării examenului medical și instituirii tratamentului corespunzător.

■ În legătură cu problemele ridicate de **Viorel Curelaru din Bacău, str. Republicii, bl. 80, sc. B, apart. 20**, vizînd alimentarea cu apă a blocului în care locuiește, ne răspunde **Consiliul popular al municipiului Bacău**: „La rețeaua de alimentare a zonei în care este situat blocul nr. 80 s-a constatat că datorită consumului foarte ridicat în orele de vîrf se produc variații de presiune, acest fapt determinînd neasigurarea corespunzătoare cu apă rece a apartamentelor de la etajele superioare. Pentru îmbunătățirea acestei situații, s-au luat măsuri de extindere a fronturilor de captare prin executarea a 16 puțuri forate în zona Mărgineni, unde se lucrează în prezent pentru punerea în funcțiune a acestora, precum și pentru sporirea capacității stației de pompare Gherărești, lucrare care urmează să se înceapă în trimestrul trei al acestui an”.

■ Cu riscul de a ne repeta, consemnăm din nou — o opinie referitoare la „mofterile” bateriilor auto produse de întreprinderea de specialitate din Bistrița, județul Bistrița-Năsăud. Așadar, **Emil Voiculescu din Bacău, str. Dr. Aroneanu, bl. 13, sc. C, apart. 6**, ne relatează faptul că după numai cîteva luni de la procurarea unei asemenea baterii, aceasta s-a dovedit a fi practic inutilizabilă. Lăsînd de-o parte o serie întregă de aprecieri cuprinse în scrisoare — care în nici un caz nu pot face faimă tehnicienilor bistrițeni — ca și pretenția îndreptățită a aceluia care ne-a scris, de a primi o baterie în bună stare, ne întrebăm dacă or fi existînd totuși în întreprinderea respectivă oameni retribuiți anume pentru a controla calitatea produselor; și dacă sînt, tare am fi curioși să aflăm cu ce se ocupă ei!

■ În urma notei apărută în numărul 32 al revistei noastre, referitoare la necazurile unui fost administrator de bloc care continuă să tot fie amendat, deși de mai bine de un an nu mai deține această funcție, primim un răspuns — pe care l-am fi dorit a fi obiectiv — din partea aceluia care au generat această situație, mai precis, **Grupul Întreprinderilor de gospodărie comunală București**: „Referitor la sesizarea tov. Casapu Constantin din București, b-dul Dinicu Golescu nr. 23-25, vă aducem la cunoștință următoarele: Casapu Constantin a fost sancționat contravențional prin procesul verbal nr. 3370/6.02.1986. Cu adresa nr. 3238/8.02.1986 i s-a comunicat contravenientului procesul verbal la domiciliul său, avînd la dispoziție 15 zile — potrivit art. 31 din Legea 32/1968 — pentru a formula plîngerea împotriva procesului verbal de contravenție. La data de 13 martie 1986 procesul verbal a fost înaintat Circumscripției Financiare a Sectorului 1 în vederea executării, potrivit legii. În ziua de 4.06.1986 Casapu Constantin a depus o contestație la G.I.G.C., motivînd că în data de 30.05.1986 Circumscripția Financiară l-a somat să plătească amenda. Cu adresa nr. 13944/14.06.1986, G.I.G.C. i-a recomandat contravenientului să formuleze contestația la executare, potrivit art. 399 din Codul de procedură civilă, la Judecătoria Sectorului 1. Față de cele prezentate, sesizarea tov. Casapu Constantin este neîntemeiată. „Procese verbale, adrese, contestații, legi și paragrafe invocate, motivații, nervi, timp pierdut... Și acestea toate în timp ce adevărul rămîne unul singur: bietul ex-administrator nu mai este administrator din anul una mie nouă sute optzeci și cinci!”

■ **Consiliul popular al Sectorului 2 al Capitalei**, căruia ne-am adresat în vederea soluționării scrisorii primite din partea Asociației de locatari a blocului nr. 30, situat pe șos. Ștefan cel Mare nr. 33, ne înștiințează că reparațiile necesare fațadei blocului se vor executa în trimestrul III al acestui an, de către Antrepriza Construcții-Montaj nr. 2, iar restul lucrărilor neefectuate pînă în prezent vor fi reluate de I.C.R.A.L. Colentina. În legătură cu repararea aleii carosabile, același I.C.R.A.L. a luat legătura cu I.A.C.E.D.B. în vederea executării lucrărilor de remediere. Așteptăm vești de la Asociația de locatari, despre bunul mers al lucrărilor.

■ „Sînt țaran cooperator — ne scrie **Mihail Săvoiu din comuna Alunu, județul Vilcea** — și vă mărturisesc sincer că dintre toate muncile agricole, încă de mic copil am îndrăgit cositul. Pîrînții mei m-au învățat cum se pregătește coasa, cum trebuie rotită la firul ierbei și cum se păstrează. Fînd o unealtă agricolă strict necesară în casa fiecărui gospodar, desigur, după mai mulți ani de folosință ea se uzează, impunîndu-se înlocuirea ei cu una nouă. Din păcate, însă, încercînd și eu să-mi procur o coasă nouă am rămas dezamăgit, pentru că pe la toate magazinele sătești pe unde am întrebant am primit același răspuns negativ. În zona noastră deluroasă cositul mecanic se practică cu oarecare dificultate, deci baza rămîne tot coasa din mina omului. Așa că eu, îndemnat de mai mulți consăteni v-am scris, cu gîndul că poate faceți dumneavoastră un apel la factorii de resort care coordonează aprovizionarea cu asemenea unelte”.

■ Pentru **Alexandra-Olga Nicolescu din București, șos. Nicolae Titulescu nr. 12, sc. A, et. 11, apart. 51**, un răspuns favorabil din partea **Consiliului popular al Sectorului 1 al Capitalei**: „Reanalizîndu-se situația în cadrul ședinței Comitetului Executiv, s-a hotărît, avîndu-se în vedere starea sănătății dumneavoastră, să fiți scutiți de efectuarea celor șase zile de muncă”.

■ **Direcția județeană Brăila**

■ **pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**, prin intermediul nostru, subliniază cîteva date utile solicitate de Costacne Sinca din Brăila, str. Unirii nr. 223, privind clarificarea situației sale profesionale: „Încadrarea în grupele I-a și a II-a de muncă și înscrierea lor în carnetul de muncă în vederea pensionării, pentru perioada de activitate cuprinsă între 18 martie 1969 — 31 decembrie 1975, se face pe baza Ordinului nr. 59/1969 emis de Ministerul Muncii și Ministerul Sănătății. La punctul 69 din Anexa 2 la acest Ordin este prevăzut că se încadrează în grupa a II-a de muncă, în vederea pensionării, activitățile de la sala mașinilor (cazanelor și motoarelor) de pe nave oceanice, maritime și fluviale. Pentru perioada lucrată după 1 ianuarie 1976 se aplică prevederile Ordinului nr. 105/1976 emis de Ministerul Muncii și Ministerul Sănătății, unde la punctul 68 din Anexa 2 se arată că se încadrează tot în grupa a II-a de muncă aceeași activitate de la sala mașinilor de pe navele fluviale. În această situație, vă veți adresa conducerii unității pentru înscrierea în carnetul de muncă a activității ce se încadrează în grupa a II-a, așa cum rezultă din actele dumneavoastră”.

■ Despre o situație nefirească, vizînd birocratismul absolut de care dau dovadă unii oameni — investiți chiar anume să aplice și să respecte legea, aflăm din rîndurile dictate de **Grigore Ungureanu din Tirgu Jiu, B-dul Libertății, bl. 9, apart. 15**. Nu, nu s-a strecurat nici o greșeală cînd am scris dictate, pentru că Grigore Ungureanu se află printre marii mutilați care nu au zărit niciodată florile, copacii, sau chiar lumina zilei. Și, cu toate acestea, iată e nevoit să bată drumurile din pricina nepăsării aceloră despre care vorbeam: „...Fînd nevăzător, sînt scutit de plata abonamentelor radio-TV și pentru transport în comun, oferindu-mi-se și avantajul reducerii cu 50 la sută a taxelor pentru telefon și transport pe C.F.R. Gîndînd că poate din eroare mi s-a stabilit o contribuție în muncă de 12 zile și bănească în valoare de 200 lei, încă din data de 18 martie am depus contestație la **Consiliul popular al municipiului Tirgu Jiu**, contestație înregistrată la numărul 1992. Pentru că nu am primit răspuns, am mers în urmă cu cîteva timp cu toate actele doveditoare la Biroul organizare pentru a mă interesa care este situația, dar am plecat la fel de nelămurit precum venisem, deoarece mi s-a spus că trebuie să se facă mai întîi o cercetare. De atunci mă tot gîndesc mereu despre ce cercetare mai poate fi vorba în situația în care mă aflu?”

■ În luna iunie, expediam pe adresa **Consiliului popular al municipiului Pitești** scrisoarea Asociației de locatari nr. 45, a blocului 3 situat în cartierul Craiovei, în care se menționa: „Încă din anul 1980 am solicitat E.G.C.L. Pitești să repare trotuarul din jurul blocului nostru, care, fiind deteriorat, determina scurgerea la subsol a apelor provenite din topirea zăpezii și din ploii. În acest interval de timp, am mers în audiențe, am făcut memorii, am înaintat E.G.C.L. Pitești nu mai puțin de... 14 adrese cerînd cu insistență repararea trotuarului. În afara promisiunii că lucrările vor fi terminate pînă la 30 aprilie 1986, fapt ce nu s-a confirmat, nu ne-am ales cu nimic...”

■ În luna august, însă, am primit și răspunsul prompt al **Consiliului popular al municipiului Pitești**, care a însărcinat E.G.C.L.-ul să „analizeze” situația. Spicuim cuvînt cu cuvînt: „Considerăm că tovarășii din conducerea Asociației de locatari au exagerat starea de fapt a situației, deoarece trotuarul se prezintă în stare bună, iar terminarea lucrării de asfaltare se va face pînă la data de...” **Strict autentic!**

■ Corespondentul nostru **Gheorghe Sofianu din Vaslui,**

str. Călugăreni nr. 4, bl. 6, et. 2, un om căruia nu îi lipsește umorul, ne relatează succint: „Într-o scrisoare anterioară vă semnalam cîteva „anomalii” (...cu cîntec) pe care le-am întîlnit în concediul petrecut pe malul mării, referitoare la „texte” ce se fredonau frecvent în unele localuri. De data aceasta mă voi referi la un asemenea text — difuzat, însă pe calea undelor — care sună cam așa: „De-ai să vii la Maramu’ / Ai să vezi marea curgînd / ...Și feciori în mindru strai / Ca și florile în mai / ...”

Faptul că maramureșenii sînt oameni harnici este bine știut; dar că în Maramureș ar... curge marea (!!) am aflat abia acum! Și mă întreb, ce ar spune copiii de școală cînd or auzi de pildă în vreun alt cîntec că Someșul ar curge prin Dobrogea, că Mureșul ar traversa Vasluiul, ș.a.m.d.? Asta e! Dintotdeauna geografia a fost grea, bat-o noroc!”

■ **Consiliul popular al municipiului București**, referitor la scrisoarea semnată de **Ilie Zăvoi din Capitală, str. Bogoiu Constantin nr. 29, sect. 2**, care solicita sprijin pentru încadrarea în muncă a fiicei sale, ne informează că aceasta a fost repartizată (prin adresa nr. 7641) la Întreprinderea de cișescoape, unde, de fapt, lucrează și soțul său.

Pagină realizată de **CONSTANTIN BALACIU**

Posta redacției

■ **Beekert Adrian — Sibiu, Bolohan Serioja — Iași, Georgescu Ioana, Tudorache Georgeta, Bordeianu Corina — București**: În baza art. 9 din Legea 5/1973, adresăm-vă cu cerere scrisă și actele necesare organului de conducere colectivă din unitatea unde lucrați pentru a fi trecut pe lista de priorități în vederea acordării unei locuințe din fondul locativ de stat. ● **Tentoița C. Ioana — com. Tîntăreni, jud. Gorj**: Statutul C.A.P. prevede drepturile, dar și îndatoririle membrilor cooperatori. Ca să beneficiați de lot în folosință trebuie să efectuați numărul minim de norme stabilit de adunarea generală. Vara e pe sfîrșite, iar dv. nu ați făcut nici măcar o normă! ● **Bejinaru Viorel — Arad**: Dacă sînt adevărate cele consemnate în carnetul de muncă, nu trebuie să vă supărați pe cel care le-a scris. Art. 8 al 3 din Legea nr. 3/1982 prevede: „În cazul în care schimbarea locului de muncă s-a făcut fără acordul unității sau contractul de muncă al depunătorului a fost desfășurat din vina acestuia, termenul de 5 ani după care se poate cere restituirea părții sociale, prevăzut la al. 1, se ia în considerare de la data încadrării în noua unitate”.

● **Fătu Maria — Galați**: Deși nu este deloc de competența unei reviste, am expediat totuși coletul dv. I.I.C. „Libertatea” din Arad, de unde veți aștepta răspuns. Pe viitor, cereți vinzătorului talonul care însoțește fiecare pereche de încălțăminte, pe care vă recomandăm să-l păstrați pentru eventuale reclamații ce pot fi adresate magazinului în termen de 30 de zile de la data cumpărării.

● **Stanciu Aurica — Galați**: Dacă v-ați schimbat numele, trebuie să prezentați actele respective pentru modificarea în dosar. Cereți, eventual, transferarea dosarului la Consiliul popular Galați. ● **Dirlă N. Ion — Balș**: Aveți posibilitatea să vă încadrați ca lăcătuș mecanic la Întreprinderea de aluminiu Slatina, la T.A.G.M.U.C.B. — brigada Slatina, sau la Întreprinderea de prestări servicii și producție Olt. Nu mai întîrziati, dacă doriți să dovediti că ați învățat ceva din greșeala pe care ați făcut-o. ● **Dumitrache Valeria — com. Balotești, Sector Agricol Ilfov**: Potrivit legii, dosarul în vederea obținerii pensiei de urmaș trebuie depus în termen de cel mult 30 zile de la data decesului susținătorului.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Noua tinerete a unui pom străvechi: prunul

I. Generozitatea prunului a fost, uneori, rău înțeleasă

Aparent sînt lucruri cunoscute. Sau pe care le poți afla consultînd fie un anuar statistic, fie o lucrare privind istoria pomiculturii în țara noastră. Să le recapitulăm totuși, pe scurt.

Prunul este specia pomicolă cu cea mai veche tradiție la noi în țară. Și cea mai răspîdită. Din întreg patrimoniul pomicol al țării deține în prezent în jur de 50%. După suprafața livezilor de prun și după producția realizată, România se situează pe locul al doilea în Europa. Această „popularitate” tradițională a prunului la noi nu e deloc întimplătoare. Ea se explică printr-o serie de calități specifice: multiplele întrebunțări ale fructelor, perioada lungă de consum, varietatea mare a perioadelor de coacere a diferitelor soiuri (din iulie pînă la căderea primei brume). În plus, prunul este mai puțin pretențios la condițiile de sol și climă, lucru foarte important dacă ținem cont de faptul că la noi solurile de deal sînt argiloase.

Această ultimă calitate a lui a născut însă cu timpul o prejudecată. Că prunul rodește oricum, indiferent dacă este sau nu îngrijit. Și, în mod paradoxal, principala primejdie pentru prun a devenit astfel tocmai proverbiala sa generozitate. Așa se face (precizează dr. ing. Ilarie Isac, responsabil al programului prunului) că foarte mulți pomi au fost cultivați răzlet, nu în livezi organizate. Alții, negrijiți corespunzător, au îmbătrînit prematur, intrînd în perioada de declin și dînd, firește, producții mici, întimplătoare, de la un an la altul. Iar unii erau de soiuri vechi, de calitate inferioară, fructele lor fiind bune numai pentru distilat.

De la această realitate a început, în urmă cu cîțiva ani, munca specialiștilor noștri în domeniul pomiculturii, o muncă riguroasă, pasionată și pasionantă care urmărește să redea o nouă tinerete acestei specii de veche tradiție și ale cărei rezultate se văd din ce în ce mai bine.

II. Ca boabele în ciorchinele de strugure

Ajung, astfel, la motivele care m-au determinat să merg în acest început de septembrie la Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Strejești-Simburești din județul Olt. Ele sînt trei:

1. În cadrul programului care urmărește să redea prunului o nouă tinerete, stațiunea din Strejești-Simburești (director ing. Ioniță Nicolaescu), are un rol de avanpost. De altfel, aici în județul Olt — devenit județ „Erou al noii revoluții agrare” pentru remarcabile rezultate obținute pe toate fronturile afirmării unei agriculturi moderne, de mare eficiență — noua tinerete a prunului este mai evidentă ca oriunde. Înfilnești pruni în care fructele sînt tot atît de dese ca boabele în ciorchinele de strugure. Sau pruni care, văzuți de departe, par sălci, ramurile lor plecîndu-se pînă la pămînt sub frumoasa povară a rodului bogat. Stațiunea, înființată în urmă cu vreo șase ani, își desfășoară activitatea într-un sistem foarte eficient. Pe lângă activitatea proprie de producție în cele 22 de ferme ale sale, ferme care includ peste 4 000 de hectare de plantații de pomi fructiferi, pepiniere pomicole, viță de vie (peste 1 000 de hectare sînt ocupate de prun!) și pe lângă activitatea de cercetare axată pe o-

biective ale dezvoltării pomiculturii, ea are competențele unei întreprinderi județene de specialitate, îndrumînd munca pomicultorilor din județul Olt (în cooperative, întreprinderi agricole de stat, gospodării — ale populației), stabilind atît soiurile din noile plantații, cit și tehnicile curente de lucru la tăieri, fertilizări, tratamente. Organizată în acest mod, stațiunea nu se mai limitează la a da recomandări unităților de producție, ci introduce efectiv în producție rezultatele cercetării. Așa se face, imi declara inginerul șef al stațiunii, Florea Stelea, că acum nu mai există nici o deosebire între modul de lucru din fermele stațiunii și cel din oricare cooperativă din județ. Într-un volum consacrat stațiunii și intitulat „Fructele de aur ale Simbureștilor” (reunind studii ale multor specialiști) prof. dr. Ion Ceaușescu, a cărui preocupare pentru dezvoltarea horticulturii și pomiculturii se regăsește și în realizările acestei

decît întregul județ Argeș (care deține cel mai mare număr de pruni din țară). Trebuie spus, de asemenea, că dacă în 1981 nici una din cooperativele agricole de producție din Olt nu făcea export, astăzi, datorită tehnologiilor moderne aplicate sub direcția îndrumare a stațiunii din Strejești-Simburești, numărul cooperativeelor din județ care participă la realizarea exportului a depășit cifra 20. Bineînțeles, ca urmare firească a recoltelor bogate și de foarte bună calitate pe care le obțin.

2. În acest început de septembrie s-a desfășurat la Strejești-Simburești cea de-a III-a ediție a Zilelor prunului, organizată cu sprijinul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, de Academia de Științe Agricole și Silvice (care urmărește și sprijină concret programele de cercetare de aici), Direcția Generală a viticulturii și pomiculturii și legumiculturii și, evident, stațiunea însăși. Voi reveni asupra acestui fapt.

pe cale industrială insecte care mănîncă alte insecte. Cunoșteam cazurile clasice, citate în zoologie, de calamități (cum a fost o celebră invazie de fluturi în America, provocată pe la sfîrșitul secolului trecut de scăparea, din laborator, a unor fluturi aduși din Franța, care în noul biotop nu aveau dușmani naturali și s-au înmulțit furtunos distrugînd vegetația pe mii de mile) ce n-au putut fi combătute decît apelîndu-se la natură, la adversari biologici, dar nu mă așteptam să găsesc aplicat acest principiu, al echilibrului natural, în activitatea curentă, preventivă, de combatere a dăunătorilor din pomicultură, pentru evitarea excesului de tratamente chimice (în cazul prunului circa 11 anual) și asigurarea unor recolte sănătoase. Aveam să aflu că unul dintre dăunătorii cei mai periculoși, care poate combaterea aproape 60 la sută din fructe, este viermele prunului (Laspeyresya funebrana), dar că natura a oferit omului un aliat puternic împotriva lui: insectele din specia Trichogramma. Biofabrica de la Strejești — Simburești (unica în țară) a fost concepută tocmai pentru a înmulți pe cale industrială acești entomofagi folositori. Se obțin anual, în condiții controlate, 2 000 de kilograme de ouă de molie a cerealelor, iar din aceste ouă jumătate (cealaltă jumătate va servi la reluarea ciclului) devine mediu biologic de creștere și dezvoltare a viermei Trichogramma, pentru combaterea viermelui prunului fiind necesare în jur de 600 000 de viespi la hectar. Biofabrica a funcționat anul acesta mai mult pentru testarea practică a instalațiilor, dar insectele produse industrial au fost deja „lansate” în unele livezi ale stațiunii și în cîteva plantații din țară. Programul prevede în continuare folosirea combaterii biologice a dăunătorilor pe 1 000 de hectare plantate cu prun, urmînd ca în 1988 să fie extinsă pe aproape 6 300 de hectare. Principalul avantaj al utilizării acestei metode este, așa cum mi-au precizat specialiștii, în primul rînd înlocuirea tratamentelor chimice, cu tot cortegiul lor de aspecte negative (poluarea produsului, a mediului, costuri ridicăte), fructele fiind lăsate astfel să se dezvolte în condițiile unui echilibru biologic natural.

— Stația pilot pentru micro-propagarea „in vitro”. Aici prin divizarea repetată a celulelor în condiții de laborator, se ajunge la obținerea a zeci și chiar sute de mii de noi plante care, lucru foarte important, reproduc caracteristicile plantelor de la care au fost prelevate celulele inițiale. A fost deja începută înmulțirea pe această cale a unor portaltoi ai prunului specifici culturii intensive: Oteșani 8 și Voinești B și chiar a unor soiuri pe rădăcini proprii. Prin această metodă se urmărește și lupta împotriva bolilor virotice, deci obținerea unor pomi perfect sănătoși. Înmulțirea și crearea unor noi soiuri de portaltoi asigură crearea unor culturi în sistem intensiv. De altfel, specialiștii stațiunii au organizat în ultimul timp mai multe cîmpuri experimentale în condiții de producție, cu numeroase variante privind densitatea pomilor, de la 500 la 1 500 de pruni la hectar, noi moduri de grupare a pomilor în plantații, metode de pregătire a terenului și diferite forme de coroană.

— Colecția națională de prun, înființată în poligonul de cercetare. Sînt deja plantate 350 de soiuri și tipuri locale, iar din pepiniere urmează să fie introduse în colecție, în toamnă, încă 300 de soiuri. Specialiștii de la Strejești-Simburești și-au propus ca în următorii doi ani colecția să ajungă să dețină 1 200 de soiuri și tipuri locale de prun. În această veritabilă „banca” a prunului vor fi ținute ca etalon toate soiurile de prun, ea urmînd să se constituie și într-un valoros fond de germoplasmă pentru crearea de noi soiuri. Soiuri care trebuie să corespundă unor parametri foarte riguroși: fructe mari, intens colorate, cu pulpa detașabilă de simbur, cu conținut de zahăr și aciditate echilibrat, cu productivitate foarte mare și o bună rezistență la viroze.

— Secția de deshidratare a prunului care folosește energia solară. Modul ingenios de construire a acesteia (întregul acoperiș este format din panouri solare) asigură, prin captarea și

folosirea energiei solare, peste 50% din totalul energiei necesare pentru încălzirea aerului folosit la deshidratarea prunelor.

— Plantații pe destinații de producție. Această idee, foarte înțeleaptă, are o finalitate precisă: la stațiunea Strejești-Simburești și în întreg județul Olt, noile plantații care se vor crea vor fi dotate de la început cu utilitățile necesare valorificării superioare a producției: uscătoare (în cazul în care prunele sînt destinate deshidratării), hale de pregătire a mărfii și instalații de prerăcire (pentru prunele care urmează a fi livrate în stare proaspătă), bazine pentru borhot (la parcelele cu soiuri pentru distilare).

IV. „Zilele prunului” o manifestare tradițională și activă

Cum spuneam, această trecere în revistă a muncii științifice și practice pentru o nouă tinerete a prunului mi-a fost prilejuită de participarea la ediția din acest an a Zilelor prunului, manifestare găzduită ca și la celelalte două ediții, și așa cum am văzut nu întimplător, de Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Strejești-Simburești.

Prima oară Zilele prunului s-au ținut în 1984. Tematica ediției inaugurale a fost una cu caracter mai general, privind producția și valorificarea, urmînd în esență realizarea unei analize a stadiului în care se găsea cultura prunului, eficiența acesteia, punerea în evidență a unor neajunsuri și stabilirea unor obiective de dezvoltare. Tot atunci s-a instituit și un „Concurs național al țuicii” (afiat acum la a doua ediție) care nu este, cum s-ar putea crede, un prilej de veselă relaxare după atîtea preocupări serioase. Dimpotrivă, face parte el însuși din aceste preocupări serioase. Căci dorim — spun specialiștii din juriu — să stabilim structura optimă de calități și însușiri constante, perfect reproductibile în fiecare an, pe care trebuie să le întrunească această băutură tradițională românească, în așa fel încît „bătrîna” noastră țuică să poată rivaliza pe orice piață din lume cu alte băuturi. Începînd cu cea de-a II-a ediție a Zilelor prunului, problemele dezbătute de specialiștii care vin în număr mare, an de an, aici la Strejești au depășit sfera generalului, oprindu-se asupra unor obiective precise. În 1985 au fost analizate problemele intensivizării culturii prunului (lucrările prezentate scotînd în evidență cei mai buni portaltoi pentru plantațiile de mare densitate, tehnologia specifică în livezile cu un număr mare de pomi), iar anul acesta participanții au dezbătut tema: „Valorificarea superioară a producției de prun”. Această foarte interesantă și, mai ales, foarte utilă manifestare, devenită, iată, tradițională (la fiecare ediție comunicările sînt reunite într-un volum), este prin ea însăși o dovadă că specialiștii se gîndesc în mod serios la noua tinerete a prunului.

Părăsind stațiunea de la Strejești-Simburești am trecut din nou pe lângă livezile de prun. Nu sînt specialist, dar vînzînd pomii împovărați de greutatea fructelor am înțeles cîtă muncă și cîtă pasiune se află dincolo de comparația pe care am auzit-o, nu o dată, în aceste „Zile ale prunului”: dacă în urmă cu șapte ani se obțineau recolte de 2—3—4 tone la hectar, astăzi vorbim de 15—20 de tone la hectar, iar pentru viitor avem în vedere obținerea de pe plantațiile realizate în sistem intensiv a 25—30 de tone la hectar. Noua și frumoasa tinerete a prunului exprimă un la fel de frumos acord, care există aici, între vorbă și faptă.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

stațiuni, arăta că prin rezultatele obținute atît pe terenurile proprii, cit și în pomicultura județului, această unitate de frunte dovedeste din plin viabilitatea conceptului modern de integrare a cercetării științifice cu producția în pomicultura românească.

Mobilitatea în aplicarea și generalizarea „celor mai eficiente soluții a avut, fără îndoială, un rol important în obținerea unor rezultate de excepție și în această privință în județul Olt. Ca să ne referim doar la prun, să notăm că în ultimii ani acest județ — afirmă cu satisfacție specialiștii de la Strejești-Simburești — a reușit să asigure peste 50 la sută din exportul de prun al țării. Și asta, amănunt deloc neglijabil, în condițiile în care Oltul nu deține cele mai mari suprafețe plantate cu prun, fiind cu mult depășit de județele Argeș, Vâlcea, Buzău sau Prahova. Alt exemplu. Una din fermele stațiunii, cea de la Leleasca (342 ha, plantații de prun), fermă unică în țară prin specializarea totală, a reușit să exporte anul trecut o cantitate de prune de trei ori mai mare

3. Stațiunea are, în bilanțul ei recent, o experiență științifică de natură să intereseze, credem, pe toți cei care se preocupă de noua tinerete a prunului.

III. Cercetări îndrăznețe și rezultate de ultimă oră

Să mă opresc asupra acestui ultim punct, pentru a consemna o parte măcar din noutățile capabile să dea o imagine a muncii cercetătorilor de aici.

— Biofabrica. Sincer să fiu, nu știam prea bine ce este o biofabrică și nu mă gîndisem înainte de a sosi la Strejești-Simburești că pot fi „produse”

Alte trei inventii utile mașinii dumneavoastră

Cele trei invenții pe care le prezentăm au câteva lucruri comune: s-au materializat la întreprinderea Autobuzul din București, din colectivele de autori face parte de fiecare dată Jose Iacobescu, șeful Secției vopsitorie, un om cu idei multe și bune, sint izvorite din necesitatea imediată, sint eficiente și cu largă aplicativitate în diverse domenii. Ele vin să rezolve probleme din cele mai importante: economie de carburanți, creșterea productivității muncii și valorificarea superioară a subproduselor din alte ramuri. Parcă sint realizate pe teme fixe și au ceva din sobrietatea, perfecțiunea și eleganța exercițiilor impuse de gimnastică ori patinaj artistic.

1. Stratificat pentru panouri termoizolante și insonorizante — procedeul și matrită de realizare a acestuia. Autori: Jose Iacobescu și colectivul. Brevet 86344/84. Panourile termoizolante și insonorizante se realizează printr-un procedeu greoi, care necesită multă muncă, din carton sau material plastic pe care se lipea cu prenahez, dermatină sau gutiplas. Acestea din urmă trebuiau croite și cusute la mașină.

Materialul, sub formă de rulo sau balot cum vrem să-i spunem, este trecut printr-un cuplor care-l încălzește la temperatura de 90—120 grade, funcție de natura materialului. Apoi este presat într-o matrită simplă din poliesteri armați cu fibre de sticlă. Matrită are un preț de cost de 10—15 ori mai mic decît una metalică. La vechiul tip de panou pentru izolarea motorului utilitatelor la fața interioară se aplica o folie de aluminiu care reflecta zgomotul în exteriorul vehiculului. Pîsla, folosită în noul tip de panou, absoarbe zgomotul, făcînd vehiculul silențios și la exterior. Noile panouri, frumoase, elegante, și silențioase, cresc

valoarea de cumpărare a utilitatelor, oferindu-le un confort similar cu cel al unei limuzine. Avantajele, pe lângă cel al eleganței și confortului sint nete: creșterea productivității muncii de aproape două ori, folosirea unor materiale textile din clasa subproduselor. Ideea a fost materializată în colaborare cu Elena Dospinescu și Gheorghe Leifer de la Institutul de cercetări și proiectări mase plastice București și cu ing. Ion Enescu de la Filiala Ploiești a ICECHIM.

Ideea a fost dusă mai departe. Portbagajul și tunelul de ventilație al autobuzelor se realizează din burete de poliuretanic și stofă sau scali. În curînd, ei va fi realizat din aglomerat de rumeguș și material textil neșut lipit tot cu ajutorul unei mase plastice adezive, după metoda descrisă mai înainte. Panourile interne ale autovehiculelor se vor putea realiza din rumeguș liat cu particule de mase plastice. Materialele care se pot aglomera pentru a constitui suport în vederea termoformării sint diverse: pudră de cauciuc, pulberi de diferite materiale care se pretează procedurii. Panourile descrise pot fi folosite nu numai în fabricarea autobuzelor ci și a navelor, trenurilor de călători, în industria mobilei și la locuințe.

2. Dispozitiv pentru reducere a consumului de combustibil și a emisiunilor poluante la motoarele cu ardere internă; brevet 86945/84. Autori: Jose Iacobescu, Alexandru Andrei, Octavian Plater, Gheorghe Jula și Mircea Barbur. Jose Iacobescu îl numește mai scurt: economizor. Ii vom spune și noi la fel. Este format dintr-un schimbător de căldură amplasat pe galeria de eșapament care transformă apa dintr-un recipient în vapori. Aceștia sint trecuți peste un catalizator de

proveniență integral românească. Vaporii sint dirijați în camera de ardere unde se descompun în hidrogen și oxigen care îmbunătățesc substanțial randamentul motorului și reduc emisiile poluante aproape la zero. Consumul de combustibil se reduce între 12 și 20 la sută, funcție de tipul motorului. Introducerea apei în schimbătorul de căldură pentru a fi transformată în vapori se face cu ajutorul unei comenzi electronice care sesizează necesitatea. Experimentările pe autovehicule au drept scop optimizarea raportului abur-catalizator. Economizorul permite reducerea cifrei octanice a benzinei folosite și mărește fiabilitatea motorului și a organelor acestuia. La motoarele Diesel amestecul abur-catalizator va fi introdus în galeria de admisie. Economizorul este în curs de experimentare la I.N.M.T. și I.P. București.

3. Sistem de acționare a servo-frinei la autovehicule acționate de motoare cu aprindere prin comprimare. Brevet 82823/83. Autori: Jose Iacobescu, Marin Sandu și Aurel Preda. La motoarele Diesel, neexistînd depresiune în galeria de admisie, producerea vacuului necesar servo-frinei se realizează cu o pompă de vid, acționată de o curea de transmisie de la arborele cotit al motorului. Depresiunea realizată de aspirația în cilindri se transmite printr-o conductă la servo-frină, eliminîndu-se pompa de vacuum. Se elimină pe lângă pompă tubulaturile de cauciuc și cureaua de transmisie. Sistemul este avizat de CCSITA Brașov, omologat ca serie zero și urmează ca în colaborare cu Uzina de Autocamioane Brașov să fie introdus pe toate motoarele D127 fabricate pentru Autobuzul și ulterior extins și pe motoarele ARO L 27.

În urmă cu două săptămîni am scris despre economizorul inventat de un colectiv de la Electromagnetica. Idei sint, nu ducem lipsă de ele. Cine le stringe și le aplică la o mașină etalon? La Autobuzul acțiunea a început.

OPREA GEORGESCU ■

Mina curgătoare sau bogăția picăturii de apă

Fără aer se poate trăi doar câteva minute. Fără apă, organismul rezistă câteva zile. Și totuși, apa este componentul cel mai necesar al vieții. Fie că este folosită ca apă potabilă, fie că este întrebuințată pentru irigații, ca mediu de încălzire sau răcire, pentru aburi, ca solvent în transformarea fizico-chimică a materialelor, în procesele industriale, viața ar fi de neconceput fără această apă. Menținerea proprietăților sale naturale este o necesitate indiscutabilă, un subiect de meditație și un scop al căutărilor în întreaga lume, amenințată de criză și în această privință. Explozia tehnică și cea demografică a secolului vitezei ne-a obligat să constatăm că regenerarea naturală a apei este prea lentă. Ca urmare, o întreagă industrie a fost destinată preparării apei potabile, tratării, demineralizării, epurării apelor uzate, în scopul refolosirii lor.

— Esențialul este — remarca dr. ing. Cornel Craiu, directorul Institutului de cercetări pentru epurarea apelor reziduale — că poluanții, în marea lor majoritate substanțe utile existente în apă, se pot recupera, de multe ori, mai ușor decît se face extragerea lor din diverse surse, sau obținerea prin sinteză. Se poate, deci, afirma că epurarea apelor poate — și trebuie — să fie o tehnică recuperativă, de refolosire a poluanților și a apei. Ceea ce este nociv poate deveni util, sigur, prin muncă și căutare. Desi institutul nostru are doar opt ani de existență, ne-am simțit datorii încă de la început să ne implicăm direct, atît cu cercetarea cit și cu proiectarea de care dispunem în soluționarea acestor probleme majore, nu doar pentru țara noastră, ci pentru întreaga lume — și să îndrăznim să afirmăm că n-am bătut pasul pe loc.

O discuție cu chimista Margareta Nicolau, șef de laborator, asupra unei singure direcții de cercetare, dintr-o multitudine — epurarea apelor cu recuperare de metale — duce la concluzia

că, aici, la I.C.P.E.A.R., s-a creat o bază solidă în domeniul protecției mediului înconjurător cu recuperare de produse extrem de utile. Cercetătorii și-au îndreptat atenția, printre altele, spre apele ce contin metale deficitare: mercur, zinc, cadmiu, cupru, argint, crom, plumb etc.

Mercurul constituie un poluant puternic, cu efecte negative asupra faunei acvatice și a aerului. Cînd se prezintă sub formă metalică, de săruri anorganice, se pretează la recuperare, desigur, cu mari dificultăți. Invenția unui colectiv de la I.C.P.E.A.R. (Mihail Cruceru, Cornel Craiu, Margareta Nicolau, Sanda Dudă, Elena Mihai, Nicolae Curcăneanu) aduce ca noutate față de procedeele existente în țară și de plan mondial, un proces simplu ca realizarea industrială: oxido-reducere și cementare pe o umplutură metalică a mercurului, urmată de o recuperare prin antrenare cu apă și aer, sau pe cale termică. Acest nou procedeu permite o recuperare cu un randament ridicat, de peste 98 la sută, apele epurate îndeplinind condițiile standard de deversare. Pe baza acestei tehnologii, pilotate în cadrul Combinatului Chimic Rîmnicu-Vilcea, se proiectează instalații industriale pentru toate platformele unde apare poluantul sus-amintit. Prin acest sistem de recuperare economiile se ridică la circa 200 tone mercur pe an.

Zincul apare ca un impurificator major al apelor în industria fibrelor artificiale de celuloză. Procedeul inventat de M. Cruceru, C. Craiu și F. Toader duce la recuperarea zincului în procent de 95 la sută, cu un control strict al depoluării și al returnării acestuia în procesul de producție. Pe baza noului procedeu s-au terminat proiectele și fișele de execuție pentru recuperarea zincului de la mai multe unități din țară, urmînd să fie luate în studiu și alte ape ce contin acest impuri-

ficator din industria de sinteză chimică.

În privința recuperării cuprului din apele reziduale de mină sau de la acoperiri metalice, s-a pus la punct un procedeu original care utilizează o membrană semipermeabilă specială, ce permite depunerea cuprului metalic din soluțiile de azotat de cupru, eliminînd fenomenul de oxidare, reducînd în același timp consumul de energie electrică pentru separarea electrochimică. Se obține astfel, din deseuri de cupru, sau ape cu săruri de cupru de la folosirea catalizatorilor conținînd cupru, un metal electrolitic de foarte înaltă puritate, utilizabil în orice domeniu de vîrf al tehnicii.

Instalația industrială realizată după tehnologia și proiectul ICPEAR permite și epurarea apelor conținînd uraniu, economia realizată în urma aplicării ideii ajungînd la 19 milioane lei anual.

Și tot după o tehnologie ICPEAR este recuperat cromul, sub formă de hidroxid cromos, prin reducere și apoi precipitare în mediu alcalin.

Un poluant mai rar, dar totuși existent este argintul, prezent în apele reziduale din industria materialelor fotosensibile și cinematografică. Recuperarea se face la scară semi-industrială, sub formă de argint electrolitic de înaltă puritate. Gradul de recuperare este de peste 94 la sută, cantitatea ajungînd la 1000 kg pe an.

Spațiul destinat unui articol face imposibilă prezentarea întregii activități a cercetătorilor Institutului de cercetări pentru epurarea apelor reziduale. Creionarea, chiar și a unei singure direcții de cercetare, aceea a epurării apelor cu recuperare de metale — nu poate duce decît la o concluzie: cercetarea proceselor tehnologice de epurare a apelor reziduale și realizarea de instalații pentru protecția mediului are în vedere cu prioritate recuperarea și valorificarea poluanților — și asta, cu cheltuieli energetice și de investiții cît mai mici.

Prin mîntea scormonitoare a omului, în permanentă luptă de a domina natura, de a-i smulge bogățiile, ceea ce putea distruge viața a devenit astăzi, o nouă sursă de existență.

LIANA MOLNAR ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Un maestru și discipolul său: Ion Borcea și Petru Șuster

În anul 1926 lua ființă cea dintîi stațiune zoologică marină din țara noastră — cea de la Agigea. Savantul care izbutise, după multe stăruințe, să o cîntorească, a fost Ion Borcea (1879—1936), de la a cărui dispariție se comemorează în această vîră o jumătate de veac. Stațiunea era organizată pe lângă catedra de zoologie a Universității din Iași, fiind menită în primul rînd să recolteze și să studieze fauna din apele românești ale Mării Negre și într-adevăr aci s-au făcut cercetări valoroase, publicate mai ales în „Annales scientifiques de l'Université de Iassy” — principalul periodic al universitarilor ieșeni și al colaboratorilor lor — de prestigiu nu numai românesc, ci și european. Tot aici, la Agigea, se țineau cursuri de completare a cunoștințelor de zoologie pentru studenții din toată țara, conform bunei tradiții a stațiunilor marine din Franța, Italia etc. (de altfel aci a studiat marea neurolog Gheorghe Marinescu, în premieră, neuronul în vivo, la diferite animale marine).

Ion Borcea, cel mai de seamă biolog format la școala lui Paul Bujor, s-a născut la Buhoci, în județul Bacău, la 13 ianuarie 1879 și a murit la numai 57 de ani, la Agigea, în Dobrogea. A urmat liceul la Iași, susținîndu-și bacalaureatul în 1897, după care s-a înscris la Facultatea de Științe, devenind licențiat în științe naturale în anul 1900. Trei ani mai tîrziu, își susține licența și la Sorbona, iar în 1905 obține tot acolo doctoratul, sub îndrumarea zoologului Yves Delage, cu o teză privind sistemul urogenital al peștilor elasmobranci, care a trezit un mare interes. În 1909 obține și docența la Iași, iar în 1919 Academia Română îl alege membru corespondent. A fost, totodată, președinte de onoare al Societății de Zoologie a Franței. Este și director al Muzeului de Istorie Naturală din Iași (1912—1936).

Își începe încă din perioada studiilor ieșene cariera didactică, ca preparator, urcă toate treptele ierarhiei universitare, iar între 1912 și 1936 este profesor de zoologie la Universitatea din Iași. A avut satisfacția de a forma astfel de discipoli iluștri cum au fost în știința românească C. Motaș, P. Jitaru, S. Cărăușu, Petru Șuster și mulți alții.

Cercetător prin excelență creator, de un larg orizont, a fost, alături de Grigore Antipa, întemeietorul hidrobiologiei în țara noastră, punînd în același timp bazele școlii românești de oceanologie. Contribuțiile sale în biologie sint foarte întinse — de la ihtiologie la entomologie. A strîns și interpretat un uriaș material faunistic din cuprinsul Mării Negre și din limanurile cu apă dulce. A ajuns la concluzia originală că fauna actuală a Mării Negre provine din fauna Mării Mediterane, emigrată aci în cuaternar, după prăbușirea Bosforului, formele autohtone refugiindu-se spre limanuri și spre gurile Dunării, adaptîndu-se treptat apelor dulci. Studiile sale au adus o nouă lumină asupra constituției rinichiului la pești și în general la o serie de vertebrate. A lămurit și rolul unor organe așa zis „enigmatice”, ca fiind de natură limfoidă. Iniția-

tor și în entomologia aplicată, a preconizat, printre primii pe plan mondial, combaterea biologică a insectelor dăunătoare agriculturii și silviculturii, prin dușmanii naturali, ai acestora. În spiritul școlii biologice ieșene, a fost în același timp un adept și propagator convins al concepției evoluționiste, combătînd pe partizanii întîrziți, anacronici ai fixismului și creaționismului.

„Caracter rectiliniu, adversar implacabil al tranzațiilor” — îl definea succint C. Motaș, iar Nicolae Iorga îl evoca scriînd: „Ajunsesse a crea un capitol românesc din cunoștința faunei maritime și prin rodul ostentivelor sale el se îmbogățea an de an. În această luptă, el închisese înțelesul vieții sale întregi”.

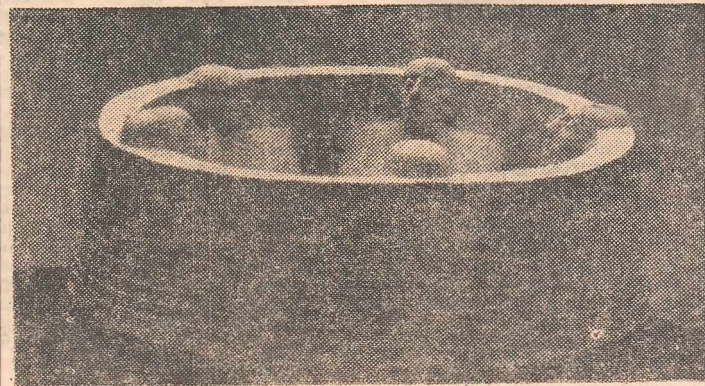
Cîteva cuvinte și despre un elev al său, de care se vorbește credem cu mult prea puțin: Petru M. Șuster (1896—1954). Născut în Costești, comuna Răchitiș, dintr-o familie de răzeși cu 11 copii, a urmat studiile secundare la Botosani și Iași, obținînd licența în științe naturale la Universitatea din Iași, cu o teză sugerată desigur de maestrul său: Insecte dăunătoare agriculturii (1923). Sub îndrumarea acestuia, și-a elaborat și teza de doctorat, tema acesteia devenind principala preocupare a creației sale științifice: Contribuții la studiul tchinidelor din România (1929). A fost profesor secundar ani îndelungați (1925—1937), dar în același timp cadru universitar (încă din 1921), predînd zoologia, histologia și embriologia, iar în ultimii ani ai vieții devenind cel dintîi profesor de biologie generală și de istoria biologiei al Universității din Iași (1949—1954).

Specialist în zoologie sistematică, zoologie experimentală, anatomie microscopică (cu referire specială la entomologie) și biologie generală, a adus contribuții de pionierat în țara noastră privind sistematica dipiterelor, mai ales diferite familii de diptere entomofage (care se hrănesc cu insecte). A strîns cea mai bogată colecție de insecte tchinide din România — 8214 exemplare —, descriînd genuri, specii și subspecii noi pentru știință, dintre care unele îi poartă numele (a lăsat colecția sa Universității din Iași). De altfel, în studiul tchinidelor a fost o autoritate unanim recunoscută. Utilizînd metode experimentale ingenioase și o tehnică histologică fină, a obținut rezultate noi privind organele senzoriale ale unor insecte, evidențînd și rolul sistemului nervos în procesul de morfogeneză la larve.

A demonstrat că dacă sistemul nervos al insectelor nu se poate regenera, în schimb aripile, unele organe și membre ale acestora sint capabile de regenerare — proces deosebit de interesant, pe care zoologul ieșean l-a descris. A studiat de asemenea fenomenul schimbării culorii la unele insecte și transmiterea de caractere ereditare. Combaterea biologică a dăunătorilor a făcut obiectul citorva studii substanțiale ale sale.

Au rămas de pe urma lui, pe lângă numeroase lucrări științifice, broșuri de popularizare a științei, ca și interesante articole în care militătează ferm pentru o concepție raționalistă în biologie.

I. M. ȘTEFAN ■

Întâmplări din cursul vieții noastre

O sugestie

La redacție sosesc zilnic informații care confirmă pe deplin modul exemplar al comportării concetățenilor noștri în situații deosebite, uneori chiar limită. Colegul nostru de la Timișoara, Marcel Tolcea, afirmă, cu îndreptățire, că ar fi necesar să popularizăm ceva mai frecvent astfel de fapte de omenească esență și respirație, cimpelile circumscrise modului nostru de-a fi și de-a gândi, atitudinilor care desemnează ospitalitatea și omnia specific românești. Fapte de conduită, etică și morală, poate, nu undeașuns cunoscut pe mapamond. Nu este exclus, conchide colaboratorul timișean, că și acest mod de a fi și de a vieții pe aceste strămoșești plaiuri pot să autentifice, o dată în plus, liniile de forță ale poporului nostru sălășluind din timpuri imemorabile la gurile Dunării, de-o parte și de alta a Munților Carpați. Liniile de forță desprinse și complinite din același dulce grai și din izvoarele aceluiași singe dac și latin. Liniile de forță temeinicite și din însemnătatea anostimurilor, din luna revărsată „în cuib rotit de ape”, din cordii seculari și din colbul atitor năvăliri, din susurul înginat al izvoarelor, cum ar spune mai marele nostru peste limbă și grai — Eminescu Mihai.

Așadar, vă înfățișăm alte fapte omenești de excepție pe care simțim datori să le facem publice. În egală măsură însă trebuie să fim pregătiți și omenești și să fim pregătiți și suflaște pentru ca noi înșine să făptuim astfel de exemplare „epizoduri” de omenie, atunci când și unde este extremă urgență de umărul nostru, de sprinjinul nostru neșovăielnic.

Noblețea unui gest

În cele ce urmează vom da contur unei inițiative cu înruiere nu atât științifică, cit umanitară, pentru care și re-

vista noastră a sprijinit-o cit i-a stat în putință. Este vorba despre înființarea și funcționarea — cu bune rezultate — a Centrului de terapie cu „Boicil” și de recuperare fizică medicală din Timișoara.

Intr-o faimoasă anchetă reporterul **Simion Dima** de la cotidianul „Drapelul roșu” din județul Timiș, consemnează, cu lux de amănunte, metodele terapeutice folosite la unitatea spitalicească mai sus-numită, punctează lămuritor cu opinii ale citorva pacienți străini aflați în tratament în România. E vorba de pacienți din provinciile de sud ale Austriei, care au urmat un tratament cu „Boicil” la Timișoara (România). Am repetat numele țării noastre pentru că din momentul în care domnul Johann Kohlrose a făcut omenească „înprudență” de a vorbi la radio Innsbruck de „miracolul” de la Timișoara, Centrul de terapie cu „Boicil” din Timișoara (România) are o audiență bine meritată la pacienții străini.

De pildă, doamna Theresia Karisch suferea de o avansată formă de poliartrită. A urmat tratamentul îndelung și costisitor atit în Austria, cit și în Elveția. Însă fără cine știe ce rezultat. După o primă „rundă” de tratament cu „Boicil”, paradoxal, părește pentru todeauna bastonul și urcă de una singură, fără însoțitor, treptele hotelului. Doamna Maria Walder contractase tot o formă păcătoasă de poliartrită. Medicii din țara sa de baștină i-au spus că, efectiv, nu mai au ce să-i facă și basta! Miinile n-o mai ajutaseră la nimic. Erau străine de corp, ca și nelalocul lor. Paul Otto Krammer este, în viața civilă, agent de circulație. Din cauza unor forme de reumatism rebel și persistent suferea cumpulit în ultimii 10 ani și era cit pe-aci să-și abandoneze serviciul. Adolf Hassler este maistru într-o uzină și avea cam aceleași simptome. Theresia Wanner, ca și conaționalii săi, aflaseră de „miracolul” de la Timișoara (România) prin intermediul binevoitorului lor însoțitor, Johann Kohlrose: tratament urmat, ce mai la deal, la vale, și de propria sa soție, cu reușită deplină. Pacienții austrieci, ce să

mai vorbim, sint atit de mulțumiți incit după expresia săgălnică a unuia, ar trebui s-o fiină într-o petrecere, că au scăpat de beleaua reumatismului.

Cura cu „Boicil” se repetă periodic. Fiindcă am ajuns în acest punct nodal, o abordare fie și telegrafică a medicului Florea Albu, șef de secție, se reclamă ca necesară. El relatează că tratamentul cu „Boicil-Forte se conjugă cu metode fizioterapeutice, cu Begason, un unguent anti-reumatismal, antiartritic și antiinflamator, special creat pentru a fi aplicat în sonoterapie. Masajul cu „Boicil”, ionoforeza cu „Boicil”, precum și dușul subacvatic, gimnastica medicală ș.a. completează în mod cit se poate de fericit metodologia complexă de tratament folosită în centrul special creat în acest scop la Timișoara. Pacienții și oaspeții austrieci au afirmat, fără umbră de curtoazie, că s-au bucurat de toată atenția și ospitalitatea românească, fiind să sublinieze în încheiere că la Timișoara sint prestații medicale de cel mai înalt nivel european.

Doamna Maria Walder poate acum să-și ridice miinile în semn de la bună revedere. Cu ochi împăienjenți de lacrimi se uită la simpatica și iadatoritoarea translaatoare Maria Lauran, spunind: „Besten Dank”. Stergindu-și lacrimile de dosul palmei, lacrimi care mai apoi înundară obrăjii destinși într-un zîmbet afabil, doamna Theresia Karisch adaugă, cu multă parcimonie, într-o românească agreabilă „Mulțumim frumos. La Timișoara ne-am recăpătat sănătatea”. Într-un gest omeneș și tandru, plasează palma dreaptă în dreptul buzelor iar mai apoi în dreptul inimii. Cuvintele sint de prisos pentru a defini un astfel de gest de o noblețe rară, ca într-o voluptate a posibilei revederi.

Adela

Mă aflam la rude și la niscaiva cumpărături în București, împreună cu fiica mea, Adela, ne scrie Chiriac Florica din Tirgu Frumos, str.

George Coșbuc nr. 43, județul Iași. Într-un moment de răgaz Adela se zbanguia cu o altă fetiță de seama ei, Nicoleta, în zona „Pieței Unirii” din Capitală. La un moment dat Adela a dispărut ca în pământ! Am căutat fetița inebuniți. Am anunțat imediat serviciul de evidență și intervenții din cadrul Miliciei Capitalei. Am căutat-o pe la căminele de orfani, în incinta leagănelor de copii din București. Am intilnit destulă lume bună pe acest traseu deznădăjduit, dar pe Adela n-am găsit-o după 2 ani de căutări neîntrerupte. Necazul a sporit într-un fel pentru că, de un' era să știu, nu dispuneam măcar de o poză a fetiței.

Prezentându-se la serviciul de audiență al revistei i-am cerut semnamentele Adelei. Are 6 ani. Știe să răspundă la câteva întrebări simple. De pildă, știe că pe mama ei o cheamă Marta, că are un frățior cu numele Leonard. Cum era îmbrăcată? întreb. Era îmbrăcată cu o rochiță albastră, cu mînecuțe scurte; în piept avea brodate două cișeci. În picioare purta papuci de plastic, de culoare roz. Alte însemnări particulare? solicit. Are ochi mari și căprui, fața rotundă, părul tuns scurt, castaniu. Are un însemn de tăietură pe nas și altul în barbă. În moalele capului are, de asemenea, o cicatrice, își spărsese capul cind împlinise doi anișori. Sumare, dar cam acestea au fost datele furnizate de mama Adelei, Marta.

La semnalul revistei, iață că răspunde Teodora Ciofalcă, str. Izbiceanu nr. 28 din Roșiori de Vede, județul Teleorman. Ea ne scrie că semnamentele unei copile găsite în gara C.F.R. din Roșiori Nord, județul Teleorman, corespund întocmai cu acelea reproduse de revistă. Că fetița a fost găsită în camera „Mama și copilul” din respectiva gară C.F.R. teleormăneană, mai mult degerată decit vie. Că fetița repeta întruna, ca într-un somn, că mama ei a lăsat-o acolo, spunindu-i să stea cuminte, că se întoarce curind. Și nu s-a mai întors.

Constanța Nicolescu, femeie de suflet, ea însăși mamă a doi copii, lucrătoare la Stația C.F.R. Roșiori Nord, o ia la ea

acasă. O spală. O îmbracă. O îngrijește. O duce la medic și o scapă de congestia pulmonară pe care o contractase. Practic, i-a oferit căminul lor. Adela devenise cel de-al treilea copil al familiei Nicolescu. După doi ani de zile de la întimplare înfiază fetița la Consiliul popular din Roșiori. Deci, devin și părinții legitimi ai Adelei.

Conștiința i-a îndemnat pe acești oameni de caracter și de omenie să ne anunțe că, într-adevăr, găsiseră fetița cu semnamentele descrise de revista „Flacăra”. Nu doreau, firește, să se despartă de Adela. Și datorită faptului că în mîntea părinților, hal să le spunem adoptivi ai Adelei, încolțiseră câteva întrebări care ni le-au împărtășit nouă înșine. Oarecum înciuiați, dar fără emfază grotescă și caricaturală, întrebă: de ce a spus Adela că a venit cu mama ei la Roșiori? De ce i-a promis mamă-sa că se întoarce și nu s-a înapoiat? Nici mai mult, nici mai puțin, a fost Adela abandonată ori răpită?! Dacă Marta e una și aceeași persoană cu Chiriac Florica? Sint întrebări legitime, firești și omenești, pe care le-am întors pe-o parte și pe alta. Nu ne-am grăbit nici atunci și nu ne grăbim nici acum cu răspunsuri dubitative. Dacă lăsam să planeze o umbră de îndoială asupra acestei întimplări soldate pină la urmă cu bine, este pentru că viața însăși e făcută și din imperfecțiunile noastre.

La redacție am mijlocit o întilnire.

Ni s-a iluminat în schimb lacrima bucuriei atunci cind am văzut puilul de om tupilindu-se în brațele mamei sale, Marta, zisă și Chiriac Florica sau viceversa. Cuvintele nu pot exprima în totul starea emoțională prin care au trecut mama și fiica, noi înșine, la drept vorbind. Am rămas însă omenești înțeleși că măcar în unele vacanțe Adela să facă din cind în cind cite o vizită la „părinții” care au găzduit-o, cu dragoste, mai bine de doi ani la Roșiori. Chiar așa, oare ce mai face Adela?

DORIN SĂLĂJAN

Pe Daniel, aflat acum la volanul autoturismului, care îl ducea pe el și pe soția lui în vizită la părinții săi, îl sfătuiuse nu o dată un prieten apropiat: „Dragul meu, de ce nu vrei să pricepi că soția ta are o fire mai dificilă? Nu trebuie să-i răspunzi la ceartă cu aceeași monedă. Mai cedează și tu în unele cazuri, mai schimbă, cum se zice, tactică și vei avea numai de câștigat. Am văzut multe în îndelungata mea activitate de profesor. Ca să te cerți trebuie să ai în primul rind cu cine. Nu poți vorbi doar ore întregi de unul singur. Așa și cu nevasta-ta. Dacă vă constata că eviți în mod sistematic conflictele, se va potoli, poate, pină la urmă. Gîndește-te la vorbele lui Horațiu: „Ai curajul de a fi înțelept. Incepe. Cel care amină ora vieții chibzuite e ca un țărăn care ar aștepta să se scurgă riul, dar acela curge și va curge în veci”.

Tocmai cind în minte îi stăruiau cuvintele ilustrului poet latin, care îndemna atit de profund la reflecție, Daniel recepționera primele salve ale artilleriei verbale lansate de Maria. „Unde naiba te-ai fi gîndit, nu știu. Vezi doar că ai trecut de ulița care duce la faimosii tăi părinți. Tu visezi tot timpul, trăiești pe altă lume!”. „Iartă-mă, nevestă, meditam și eu că am putea trăi și altfel decit într-o continuă ceartă”. „Și cine-i de vină, mă rog, eu? Nu, iubituie, tu care nu faci nimic ca părinții tăi să se poarte cu mine cum s-ar cădea, că doar sint nora lor. Mă priveșc de sus și mă tratează aproape ca pe o străină”. „Te înșeli, Maria, sint oameni buni la suflet, cumsecade, săritori, doar că-s ceva mai reținuți. Ce să-i faci, nu putem fi toți la fel”. Daniel și Maria ar fi continuat cu împunsăturile dacă pină la intrarea în curtea gospodăriei familiei Savu n-ar fi rămas doar citiva metri.

Fetele părinților tinărului strungar, care arătau satisfacție, bucurie pentru vizita făcută, au devenit curind triste, cind Maria le-a răspuns la cuvintele calde cu un scurt și tăios „Bine v-am găsit”. Apoi tinăra și-a luat în primire soțul. „Așa se

parchează o mașină? Exact în mijlocul curții? Și de ce ne scoți din portbagaj lucrurile aduse? Doar ne-au costat peste o mie de lei...? După aia fă bine și șterge geamurile. Noaptea, mai ales, ai nevoie de geamuri curate”. „Care noapte? Ce vrei să spui, Maria? Doar nu vă gîndiți să plecați astă seară. Miine-i duminică, nu lucrați, Mirrel e în tabără. N-aveți motiv de grabă!” interveni bătrînul Savu. „Ba vom pleca imediat. Știu că nu vă face nici o plăcere prezența noastră și mai cu seamă a mea. Așa-zisa voastră satisfacție pentru vizita ce v-o facem e ceva formal, în fond abia așteptați să plecăm mai repede”. Bătrînul se face galben, la față. Nu răspunde. Schițează cu miinile un gest de neputință spre fiul său, care voia să însemne: „Dacă ea

schimb de cuvinte „așa mai dure”. „Și ce vrei să spui, tată? Cu alte cuvinte noi, în familia mea am fost niște descereiați, niște oameni care ne-am ținut numai de scandaluri. Nu te supăra dar tatăl meu nu este un simplu țărăn, ci un intelectual și încă de vază”. „N-am vrut să te supăr, fata mea, iartă-mă”, încearcă din nou bătrînul. În ciuda afrontului primit, să dreagă lucrurile. „Știi doar cit apreciem cu toții, eu, Saveta, băieții, familia ta atit de cumsecade. Noi simțem însă oameni simpli și de aceea nu ne permitem să-i deranjăm prea des pe ai tăi”. „Să nu acoperim adevărul în cuvinte frumoase. Chestia e că ne învidiați. Pentru că noi simțem cineva, avem studii, iar voi...”. „Maria, asta de acum înseamnă obrăznicie. Oamenii nu-s obligați să-ți suporte grosolăniile. Te rog să încetezi!”

Cronica șoselei

Sfatul lui Horațiu

gîndește așa, eu ce să mai spun?” Bătrîna își ștergea discret cu colțul batistei o lacrimă. Supărat, cu fața congestionată, interveni Daniel: „Se poate, Maria, să vorbești așa? Nu-ți e rușine măcar de bătrînețea oamenilor ăștia? Ce-ți-au făcut? Nu-ți permit să-i jignești, căci asta ai făcut, i-ai jignit”. Cuvintele tinărului au fost ca o scintile. Au început invecivele, acuzațiile reciproce, reproșurile. Se făcuse 12 noaptea și cearta nu se potolise, ba dimpotrivă creștea în amploare. Bătrîni își făceau de lucru cu aranjatul mesei. Într-un tirziu, tatăl lui Daniel îndrăzni timid să invite fiul și nora la masă. „Ați venit atita drum, împăcați-vă, așezați-vă și mîncăți ceva. Cui ajută certurile astea ale voastre fără încetare? Vă distrugeți sănătatea... iar nouă ne scurtați viața. Știți doar că în casa noastră a domnit pacea, liniștea. În 40 de ani de căsnicie, eu cu Saveta n-am avut măcar un

„Nu numai că încetez, dar chiar și plec. Cu trenul, că și așa-i mijloc de transport. Acolo măcar ascult niște oameni, discut cu ei, nu stau cu un mut, cu un papă-lapte în mașină, cale de 100 km”. Și femeia cu un gest rapid își ia poșeta din cuier, deschide ușa și o ia la fugă spre gară. Bătrîni și fiiciorul rămîn uimiți. „Cu cită nerăbdare v-am așteptat, și uite ce-a ieșit. Daniele, n-o lăsa, du-te după ea”. Bărbatul se îndreaptă spre mașină, încearcă să-o pornească, dar motorul se încapăținează să nu intre în funcțiune. „Ceva la sistemul electric nu e în regulă. Mi-a făcut mizerie și pe drum”. Daniel reușește totuși să repare defecțiunea. „Să vă dau ceva pentru drum. N-ați mîncat nimic”. „Nu mai e timp, mamă, și-apoi de mîncare ne ardenouă acum? Să reușesc s-o ajung, asta-i principalul”. „O ajungi, Daniele, pină la gară se face cam o oră și n-a trecut atita timp. Fă tot ce depinde

de tine să aplanezi lucrurile. E o fire mai dificilă”. „Îți promit, tată. Trebuie doar să creștem un copil”.

Femeia e ajunsă din urmă. „Hai, Maria, urcă în mașină, pină la gară mai e destul de mers”. Se face că n-aude și-și continuă drumul cu pași repezi și apăsați trădînd nervozitate. Bărbatul oprește mașina, coboară și încearcă s-o ia de braț, dar tinăra îi respinge gestul. „Uite îți cer iertare, mă declar și eu vinovat”. „Adică, cu alte cuvinte, vinovăția imi aparține și mie? Așa ai procedat totdeauna”. Merg o vreme unul lingă altul fără să-și vorbească. Se vād în depărtare luminile clădirii gării. „Accept să merg cu mașina dar cu o condiție. Eu în casa socriilor mei nu mai calc”. „Bine, fie cum zici tu”. Femeia se urcă în autoturism. Daniel întoarce mașina spre șoseaua națională. Rulează 5-6 km, pină cind, cu timiditate, rupe tăcerea. „Hai să le facem o bucurie bătrînilor. Să ne întorcem spunîndu-le că ne-am împăcat. Chiar dacă nu așa e adevărat, măcar să nu-i lăsam cu suferințele îndurerate”. „Dacă umbli cu tertipuri din astea, eu cobor din mașină”. Și femeia deschide ușa și să coboare din mers. Daniel reușește s-o rețină. „Ești nebună!”. „Nebun ești tu care m-ai adus cu nervii în halul ăsta”. Pare că Maria a renunțat la tentativa de a sări din autoturism. Abia cind observă că mașina se întoarce spre gospodăria bătrînilor femeia izbucnește furioasă. „Unde mergem, ticălosule?”. „Păi... la bătrîni, nu trebuie să ne luăm bagajele?”. Fără să-i răspundă, soția lui Daniel apucă brusc volanul și trage cu putere de el. Surprins, bărbatul pierde controlul asupra mașinii. Autoturismul intră într-o pantă aflată la doar citiva metri de marginea șoselei. Trupul Mariei e prins sub caroseria puternic deformată a părții din dreapta a mașinii și zdrobit. Pe obrazul femeii, furios și încruntat doar cu citiva clipe mai înainte, s-a așternut acum indiferență.

O vizită la părinți care se putea termina cu totul altfel.

VICTOR BEDA

Recepționera doarme în post!

În dimineața zilei de 27 august, către orele 5, un grup de călători aduși la Waslui de trenul de noapte (grup căruia i s-a alăturat și semnatul acestor rinduri) pătrunde în holul elegant al hotelului „Racova”. Pustiul la recepție. După vreo jumătate de ceas, probabil din pricina foielei noastre, se întredeschide o ușă și se face auzit un glas feminin care ne invită să stăm liniștiți pentru că vom primi camere de îndată ce se va ivi un loc liber. Ne așezăm în fotolii și urmăm mișcarea lentă a acelor ceasornicelor. S-a făcut șase. Pe aceeași ușă, acum deschisă de-a binelea, își face apariția recepționera. Se îndreaptă spre noi, stinge lumina din hol (într-un timp s-a luminat afară), pornește spre o altă ușă, intră, iese, urcă șcara ce duce la etaj, revine după o vreme, se așază pe scaunul de recepționeră și ne cheamă să ne prezentăm în fața dînci în ordinea sosirii. Ascultători, ne aliniem doi cite doi, prezentăm buledinele și primim cheile. Ajunși în camere, constatăm cu surprindere că așternuturile erau neatse, că nimeni, așadar, nu intrase acolo în acea zi hoteliera.

Aviz celor care, ajunși la hotelul „Racova” în plină noapte, nu găsesc pe nimeni în hol: stați cuminiți pe fotolii, nu faceți gălgăie, pentru că, oricum, tot la ivirea zorilor veți primi din partea recepționerei Ioana Apostol camera așteptată (al cărei preț este același ca și în cazul cind v-ați fi odihniți cu două ore mai mult). Recepționerul nostru — stăpînul nostru.

DAN MUCENIC

Toamna bunilor gospodari

Bogăția comunei

Nu trebuie să înstăm asupra unui adevăr care oferă la tot pasul dovezi de bine și hărnicie, și anume asupra aceleia care spune că o comună puternică înseamnă o țară puternică. Înțelegerea este mai profundă și ea afirmă un lucru, totuși lesne de observat: bunăstarea generală este rodul vredniciei fiecăruia.

În acest sens, comuna Bărbulețu, așezare aflată la poalele unui masiv blind, de o extraordinară frumusețe — Leaota — își făurește destinul ca un om de mare valoare morală, fără ostentație, adică fără a declara că țara va fi mai frumoasă, dacă Bărbulețu este mai frumos.

Comuna Bărbulețu din județul Dimbovița, ai cărei oameni se disting prin tandrețea fără seamăn față de animalele pe care le cresc, a înfăptit termeni exacti a ceea ce vrea să însemne intrajutorarea dintre sat și oraș, în sensul unui schimb de valori echitabil pentru ambele părți. Dimpneacă de dimineață, naștii comunei iau drumul Tirgovștei, contribuind la realizarea planului unor firme cunoscute — Romlux, Intreprinderea de oțeluri speciale etc. După amiază, de după amiază, aceiași naștii își văd de ale lor, punându-și priceperea și hărnicia în slujba prosperității gospodărilor personale, a prosperității comunei, a obștii. Așa a ajuns Bărbulețu, comuna cu cel mai mare efectiv de animale din gospodăriile populației, să se autofinanțeze și să ocupe de două ori locul I pe județul Dimbovița, în întrecerea socialistă, demonstrând că istoria țării se scrie în fiecare zi, în orice loc al ei, că și la scara unui sat, cronica unui timp poate fi la fel de bogată ca într-un mare oraș. Aflată la 600 metri altitudine,

comuna dimbovițeană numără peste 8000 de locuitori (cu o medie de vîrstă de 45 de ani), altfel spus cam 3000 de familii, care se ocupă, potrivit tradiției și pasiunii, cu creșterea animalelor și pomicultura. Diametrul întregii așezări, care cuprinde zece sate, este de 18 kilometri, întreaga suprafață fiind tăiată de peste 200 kilometri de drumuri interioare, începînd cu drumul principal și terminînd cu ultimele ulițe cocoțate pînă la peste 800 de metri. Iată un spațiu pe care cele trei mii de familii și-l gospodăresc cu înțelepciune, reușind de ani buni să se autofinanțeze și să dea importante sume la bugetul statului. Așadar, ce și-au propus cei din Bărbulețu să realizeze cu puterile, cu munca și inteligența lor. În acest an: un complex comercial, 4 apartamente pentru specialiști, o anexă a căminului cultural în satul Riul Alb și un pod în satul Sîpot. Toate acestea, în 1986, an în care, pînă în august, au dat la bugetul statului 200.000 lei. În 1987, un pod peste Riul Alb, care va costa un milion, un dispensar, patru săli de clasă, totul cu bani rezultați din contribuția obștii. O bună parte din forța activă a comunei are un statut dublu, ceea ce echivalează cu o calificare. Unii au reușit să rămînă țărani. Alții sînt țărani (acasă) și specialiști (la Tirgoviste, dar și acasă). Da, specialiștii, fiindcă repararea drumurilor, unde se simte mai tot timpul nevoia unor intervenții, cere pricepere, și, de asemenea, fiindcă bazinele de acumulare, care dau comunei apă potabilă (o coloană de nu mai puțin 40 de kilometri, rețea aflată în plină extindere), au fost gîndite și construite cu forțe proprii.

Dacă îl rogi pe primarul Ion Robescu să-ți vorbească la întimplare despre lucrul cel mai drag din comună, acesta va începe cu învățătorii satului, cu cei de ieri, cu cei de azi.

Sfatul obștii, puterea ei,

iată, într-adevăr, forța unei comune ai cărei oameni se ocupă cu de toate, și cu agricultura, și cu industria, spre beneficiul așezării, al țării. Dar despre acest lucru, oamenii din Bărbulețu nu prea vorbesc. Ei rămîn la părerea că istoria este făcută mai întîi din fapte.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

A gîndi frumos

Pentru a putea prinde Vasluiul în cîmarul citorva cuvinte drepte trebuie să-ți îngădui ceasuri bune de preumbulare. Ai nevoie de acest răgaz spre a privi și înțelege. Mai ales pentru a pricepe cum s-a ridicat un oraș adevărat și cum a crescut el frumos, îndrăzneț și plin de imaginație. Vasluiul nu are nevoie de cuvinte multe și mari, ci de pătrunderea acelei esențiale stări care a fost și este pentru el înălțarea. O înălțare nu doar a blocurilor, a edificiilor de tot felul, ci una tîmnd mai ales de atitudinea omului față de propria sa creație, față de propria-i devenire. Mai scurt și mai simplu spus, în 1963, cînd Vasluiul a fost desemnat ca reședința județului cu același nume, orașul avea în jur de 17.000 de locuitori și vreo două sute de noi apartamente. În clipa de față, numai numărul copiilor depășește pe acela al întregii populații a Vasluiului de acum nici două decenii, în vreme ce numărul apartamentelor noi a trecut de 15.000. Este vorba, evident, de un salt determinat, pe de o parte, de mari investiții, iar pe de alta de modul în care au înțeles oamenii Vasluiului să-și edifice noua urbe, s-o întrețină, s-o gospodărească, să-i sporească necontenit farmecul.

Toate aceste lucruri le-am discutat în amănunt cu tovarășul Vasile Pruteanu, primvicepreședinte al Consiliului popular municipal. Mi-au fost furnizate date comparative, cifre absolute, procente, toate dovezile matematice și statistice ale unei realități vii, în continuă modificare grație modului original și eficient în care cooperează primăria și localnicii. Spre deplînă edificare, tovarășul primvicepreședinte m-a îndrumat la sectorul organizatoric, al cărui șef, Vasile Gentimir cunoaște îndeaproape modul în care proiectele edificiilor și propunerile cetățenilor au făcut, în ultima vreme, corp comun, sfîrșind prin a schimba, în chip radical, fața orașului.

Ce mi-a spus Vasile Gentimir în vreme ce ne purtam pașii prin citeva dintre cele mai pitorești colțuri ale orașului? Că, prin intermediul deputaților (43 la număr), al Frontului Democrației și Uniunii Socialiste și al comitetelor de cetățeni, primăria este informată în operativ despre doleanțele cetățenilor, despre inițiativele lor, despre participarea efectivă a acestora la realizarea a tot ce și-au propus. Apoi, periodic — cu prilejul adunărilor asociațiilor de locatari și în special atunci cînd este prezentat raportul primarului — numărul de propuneri sporește în funcție, firește, de modul în care au fost rezolvate, pînă la ceea ce, problemele care au fost ridicate în precedentele adunări. Propunerile sînt consemnate. Apoi, la Consiliul popular, ele sînt grupate pe domenii. Se expediază unităților în ale căror atribuții intră rezolvarea problemelor ridicate de oamenii muncii adrese prin care sînt solicitate răspunsuri prompte și exacte la toate solicitările.

Vasluiul este un oraș tînar. Din cei 65.000 de locuitori ai săi, în jur de 40.000 lucrează în unitățile industriale iar 19.000 sînt copii și elevi. Aceas-

tă tinerete a orașului este vizibilă mai cu seamă în atitudinea locuitorilor săi. Am asistat la o scenă care spune mult despre această atitudine. Un bărbat între două vîrste voia să traverseze strada printr-un loc nemarcat și călcînd peste un rond cu flori. A fost strigat imediat de către un altul, ceva mai tînar, care i-a atras atenția, politicos, că el este unul dintre cei care au muncit la realizarea acelui rond și nu permite ca munca lui să fie călcată în picioare. Scuzați-mă, i s-a răspuns, eram grăbit.

Să gîndesti frumos și să acționezi într-un frumos — iată, în zicerea lui Vasile Gentimir, cuvîntul de ordine al vasluienilor. Cei care au creat și îngrijesc cu osîrdie o minunată expo-flora, cu 70 de specii perene, neprotejată decît de un mic și cochet gard care, cu timpul o să dispară; ei au asfaltat, greblat și îngrijesc parcul Copou, o replică deloc palidă a celebrului parc ieșean; ei lucrează în prezent la un teatru de vară cu 1200 de locuri; ei îngrijesc noua bază sportivă cu două terenuri de fotbal și unul de handbal din Copou; ei întrețin strandul, Sofia Atanasie, Ioan Bălănescu, Mircea Ciobanu, Vasile Agafitei, Tudorel Caloianu sînt numai cîțiva dintre deputații în jurul cărora se string cetățenii spre a da o înfățișare cit mai apropiată de dorințele lor zonelor în care locuiesc.

Se lasă peste Vaslui o seară printre ale cărei adieri se presimte toamna. Lăsînd în urmă centrul cu al său ceas electronic anunțînd ora exactă și temperatura atmosferică, Casa artelor, Muzeul județean, Casa de cultură a sindicatelor, te apropii de o zonă aflată în construcție. Aici va fi un nou cartier. Încă un spațiu tînar într-un oraș tînar. Și îi poți imagina frumusețea de mine privind, pur și simplu, în jur.

DAN MUCENIC ■

Era socotit un om isteț. Mulți dintre cei care l-au cunoscut spun că avea o minte de calculator. La un moment dat a lucrat chiar ca șef de serviciu sau contabil șef printr-o întreprindere mai obscuro. Chiar stia că este un contabil de clasă. De asta îi și privea pe ceilalți de sus, cu un anume dispreț și cu o vizibilă răutate. Mai tîrziu, chiar a recunoscut. Se supărase că valoarea sa recunoscută cel mai adesea oral nu se regăsea și la gradată, la premieri și la funcții. Și din acel moment a început să studieze cu atenție toate documentele financiare, hotărînd să le-o plătească într-un mod pe care nu-l știa decît el. Așa a început Gheorghe Panaitescu una din cele mai inteligente afaceri din ultima vreme. Economist în cadrul serviciului financiar al întreprinderii de montaj și reparații centrale termice, Gheorghe Panaitescu efectua operațiunile de bancă și evidența conturilor bancare, încașările și alte operațiuni financiare în care era mare artist. O vreme, această întreprindere de mari proporții avea zece de loturi și șantier, și peste 600 de puncte de lucru raspîndite în toată țara, unele chiar în străinătate. Așa că 23 de economiști și contabili erau prea puțini iar pe atunci nea Gică făcea cit trei sau patru. Tot el făcea plățile din contul 390 cu ceuri din valori limitate. Prima sa descoperire a aplicat-o la Alimentara numărul 17 din cartierul Ferentari. A completat ceul format din două părți. Partea delăsabilă a lăsat-o la magazinul alimentar care urma să-l introducă în Banca de investiții a Municipiului București de unde magazinul încasa prin virament contravaloarea respectivă. La cotorul carnetului nea Gică adăuga acte justificative mai vechi. Cu o asemenea strategie, Gheorghe Panaitescu s-a prezentat la amintitul magazin alimentar, a spus că este directorul protocolului de la Întreprinderea de montaj și reparații centrale termice Vulcan și are nevoie de o serie de cumpărături pentru niște mese festive. Gestionarul a întocmit o factură în 3 exemplare. Una a rămas la magazin, alta a plecat la bancă și una a luat-o nea Gică. Și într-un exces de aprovizionare, nea Gică a cumpărat pe bani I.M.R.C.T. București 35 kilograme de banane,

66 de kilograme de portocale, 4 kilograme de cafea, 12 kilograme de șuncă, 9 de cașcaval, 35 de sticle cu palincă, 24 de sticle de Havana Club, 60 de sticle de vin și 50 de sticle cu apă minerală. În total 51.945 de lei. Factura a rupt-o, iar la cotorul ceului a adăugat de formă citeva acte, scriind că respectivele cheltuieli au fost făcute pentru manipulare și transport de mărfuri. Probabil că în primele zile, nea Gică a trăit cam pe ghimpi, puțin speriat de ideea că fisura prin care strecurase banii ar putea fi descoperită. Dar la o săptămînă, după ce se delectase cu bunătățile cumpărate, și-a frecat palmele. Contul 340 pentru mărfurile pe drum era cel mai ispititor. În fond nici dracu nu le adună pe toate odată ca să le poată număra. Și-n fiecare

trebuiau, nea Gică a convins-o pe gestionară să nu mai ridice tot ce achita prin dispoziții. Să le vîndă ea și să-și păstreze o parte din bani. Oricum, în contul mărfurilor pe drum, el și-a cumpărat 91 de metri patrați de covoare manuale în valoare de 289.947 lei, 53 de fețe de masă în valoare de 71.152 lei, 20 de garnituri de pat, 39 de bluze de damă de tip ie și alte nimicuri de pînză, care au scăzut contul I.M.R.C.T. București cu o jumătate de milion fără ca nimeni să se prindă de fisura. Oricum, efortul de a transforma „cirpele” în bani l-a pus pe gînduri. Trebuia să lase și vizitatorei să plătească furgonetele, să ascundă covoarele, să le revîndă și teavura era prea mare. Așa că experiența lui de contabil îi spunea că nu se poate să nu mai existe o porțiță prin

Gică. Nea Gică se prezenta la oficiul postal nr. 27 din Capitală, spunea că el este Radu Teodoru, delegatul I.M.R.C.T. București, prezenta dispoziția de plată și mandatele completate și cerea ca banii să fie trimiși la Oficiul P.T.T.R. nr. 7, pe numele Panaitescu Gheorghe. Iar pe dispoziția rămasă și predata la întreprindere, nea Gică scria „cheltuieli de transport și manipulare” sau „chirii terenuri”.

Oricum, mare a fost surpriza oficianței Lucia Voiculescu de la oficiul P.T.T.R. nr. 7 cînd, într-o bună zi, pe telex a apărut un mandat de 137.664 de lei. Oficiantul principal a și zis, uite un băftos care primește un sac de bani la post restant! Cei care așteptau la ghișeu au întreat de sumă. Cînd au auzit, nu mai conțineau cu miratul. Și

Gică s-a prezentat cu sentimentul că smecheria continuă, că-și pedepsește colegii pentru dispreț și nerecunoașterea meritelor sale. Numai că mandatul de 74.100 l-a încasat doar pentru citeva minute. Apoi l-a dat. Ca să confirme ce descoperise o simplă oficianță de poștă, au lucrat contabili, economiști, experți și ofițeri de miliție. Ca să-i descopere smecheriile au alcătuit citeva kilograme de dozare și zece de drumuri. Ce înnoadă un contabil deștept nu deznoadă nici o armată de anchetatori, zicea nea Gică în clipa lui de optimism. Cînd i-au găsit ceurile și dispozițiile de plată semnate în alb, nea Gică era amărit. Se spune că ar fi zis doar atît, măcar de m-ar fi lăsat să ating milionul! Mai aveam puțin și vedeau și ei că sînt un om de valoare. Oricum, la sfîrșit, păstrîndu-și încă umorul, nea Gică a zis „Toată viața am avut o comportare demnă față de etică și echitate în raportul cu ceilalți membri ai societății în care mi-am desfășurat activitatea. N-am fost nici bețiv, nici cartofor, nici afemeiat și nu am provocat scandaluri publice în societate, nici chiar în familie. Oricum, zice el, ne vedem noi!”

Tot ce se poate, dar, cum a hotărît instanța, peste vreo 18 ani!

Post scriptum. Nu știm dacă cititorii noștri își amintesc, dar Întreprinderea de montaj și reparații centrale termice București (în care nea Gică și-a exercitat „vocația”) este una și aceeași instituție pomenită de noi în articolul „O poveste cu muncă dar fără pîine”, apărut în revista Flacăra nr. 8/1986. Atunci era vorba despre un tînar, Gheorghe Șerban, care a lucrat mai mult de două luni pentru această întreprindere și nimeni din conducere nu și-a luat răspunderea să-i semneze eliberarea unor drepturi bănești, absolut legale, el așezîndu-se numai cu amînări și răspunsuri lipsite de omenie. În schimb, pe fanteziile financiare ale lui nea Gică Panaitescu, aceeași exigență au semnat de parcă ar fi avut ochii legați, spunînd mai apoi cu seninătate: „noi n-am observat ce hirtii am semnat”. Sperăm însă să le observe pe cele care-i vor face să afle că omul pus în muncă de răspundere trebuie să dovedească și răspundere!

CORNEL NISTORESCU ■

O fi fost el deștept sau ceilalți erau niște gură-cască?

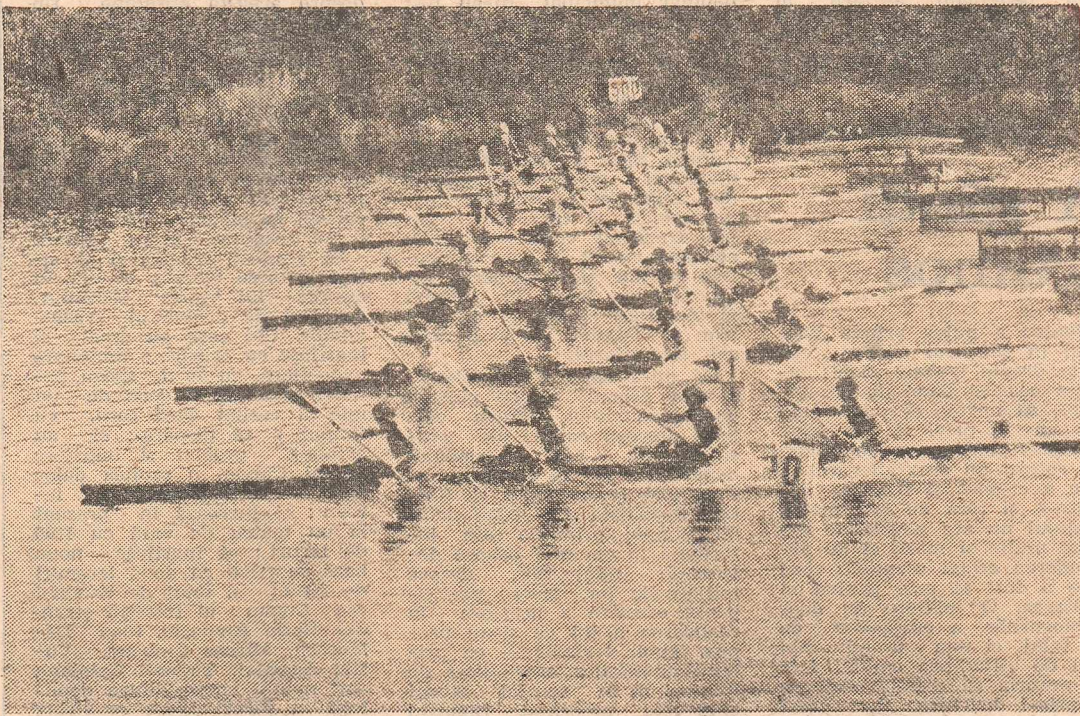
zi, pînă la sfîrșitul lumii, pe drumuri o să fie tot felul de mărfuri care se duc de ici pînă colo. Așa că nea Gică, economist care într-o zi întocmea aproape 200 de note de plată, facturi, ceuri sau dispoziții de încasare și-a extins operațiunile de valorificare a fondurilor întreprinderii pentru care jurase. Într-o asemenea nebulie de hirtii, nu era prea greu să strecoare și citeva în plus, unele în alb sau deja completate. Cum acest cont al I.M.R.C.T. București era ceva mai generos, nea Gică a renunțat la Alimentara. A trecut la Cooperatia Meșteșugărească. Cei din conducerea întreprinderii, prinși cu tot felul de treburi și sufocați de atîtea semnături zilnice, n-au prea observat ce-au semnat și, în cele din urmă, nea Gică a agonisit 13 dispoziții de plată. A dat de un magazin care-l interesa, „Bundita”, și încet, încet s-a apropiat de gestionară. Maria Mihăilescu l-a crezut cînd i-a spus că este director de protocol și are nevoie de covoare și de alte lucruri pentru mobilarea unor vile de protocol. Așa că i-a livrat cu facturi plătite prin virament o sumedenie de mărfuri. Din momentul în care nu-i mai

care să scoată din contul întreprinderii și niște bani lichizi. Pînă la urmă a descoperit. Dispozițiile de plată se puteau manevra ușor. Dispoziția de plată este un act prin care o întreprindere dispune către o bancă achitarea unei sume din contul său pentru mărfuri primite de la furnizori, pentru servicii sau taxe, chirii sau rate oprite de la oamenii muncii. Oricum dispoziție se încheie în trei exemplare de culori diferite. Cum nea Gică introducea zilnic sute de dispoziții de plată la conducere pentru semnate și cum conducerea nu avea timp, a început ampla acțiune de transformare a hiriilor simple în bani adevărați. Completa dispoziția în cele trei exemplare, la care atășa borderoul cu beneficiarii plăților pentru suma totală înscrisă în dispoziție. Cu dispozițiile semnate de contabilul șef și de unul din directori se ducea la Banca de Investiții unde se făcea verificarea. Exemplarul nr. 1 de culoare neagră rămînea la bancă. Al doilea, cel de culoare verde se trimitea oficiului postal care executa plata. Al treilea, cel de culoare verde cu borderoul rămînea la delegatul întreprinderii, adică la nea

dintre ei, distins, calm, mindru, nea Gică, tîmdu-și pălăria cu virul degetelor, a întreat, nu cumva mandatul e pe numele Panaitescu? Oficianta i-a cerut buletinul și a început să-l admire. Uite un om care primește 137.000 la post restant! Nu vezi în fiecare zi. Nea Gică a numărat banii și i-a așezat în teșcherea și a plecat să se bucure. N-a trecut mult și a reapărut. Avea încă un mandat de 18.400. Oficianta l-a întreat mai mult într-o doară dacă mai are de primit? Dacă mă mai judec cu ei și-i birui, abia atunci să vedeți ce bani or curge pe adresa mea! Murea de curiozitate să-l revadă pe îmbogățitul din procese. Și el a reapărut iar, calm și distins în căutarea unui mandat de 74.100 pe care îl aștepta pentru chiria unor terenuri. Și dacă n-ar fi fost cei de la oficiul P.T.T.R. nr. 7, nu s-ar fi întimplat nimic. Nea Gică și-ar fi trimis în continuare tot felul de sume din contul întreprinderii. Ghinionul lui a fost că funcționarii de la poștă aveau o listă defalcată pe oameni cu toți banii trimiși la post restant. Chestia asta n-o știa. Și cînd a fost chemat a doua zi, după sosirea banilor de la bancă, nea

Flotila noastră de aur, de aur rămîne și acasă

Start în finala probei de caiac patru, băieți, 500 m, cea mai spectaculoasă cursă a regatei

Pe lacul Bascov de lângă Pitești, între 4 și 7 septembrie, pe o vreme tocmai bună pentru sporturile pe apă, s-au desfășurat Campionatele republicane de caiac-canoe pentru seniori. Regata, care a cuprins 13 probe de viteză pe distanța de 500 m și 1000 m (băieți și fete), a reunit la start sportivi și sportive din toate secțiile de natație din țară.

„Pregătirea lor a justificat prezența la finala pe țară, ne spune Dorin Lăncrăjan, secretarul federației de caiac-canoe. Lupta a fost strinsă în fiecare probă. Am fi dorit ca proaspeții medaliați de la Campionatele Mondiale de la Montreal (Canada) să fie întrecuți de alți sportivi, pentru a avea siguranța ridicării unor noi valori, dar aceștia au luptat și aici, acasă, pentru prestigiul lor. Însă, pe lângă protagoniștii Mondialelor, Aurel Macarencu, Anghelina Velca, Daniel Stoian, Dumitru Betia, Vasile Lehaci, Ionel Constantin, Ion Lețcaș, Nicolae Teodosei, Alexandru Dulău, Tecla

Borcâncă, Luminița Munteanu, Marina Ciucur, Ana Lariu, putem vorbi și de speranțe ale viitoarelor loturi ale României: Costache Liviu (Dinamo) și Vasile Condrat (Danubiu Tulcea) la caiac, Mihaela Nădejde (C.S.U.A. București), Silvia Beliciu (C.S.M. Pitești), Geneveva Marinache, Meluța Caraman (Steaua), Nicolae Roșca (Danubiu Tulcea), Titi Oancea, Ionel Oprea (Dinamo), Dumitru Mercea (Steaua) la canoe.

În clasamentul echipelor, în frunte se află Steaua urmată de Dinamo și Constructorul Timișoara.

Antrenorii au apreciat condițiile de întrecere ca fiind optime și că organizatorii au depus toate eforturile pentru aceasta. Avem, așadar, încrederea că școala românească de caiac-canoe va oferi și în continuare surprize plăcute în confruntările internaționale. Le așteptăm.

VICTOR RĂDULESCU ■

— Tovarășe Mircea Angelescu, aiți mai fost președinte al federației de fotbal între anii 1969—1974. Care este situația din fotbalul nostru de astăzi în comparație cu atunci? Cite din ideile sau lucrurile pentru care aiți pledat la vremea respectivă s-au materializat între timp? Pe scurt — preluați conducerea federației pe un fond mai favorabil acum decât era atunci?

— Într-adevăr, lumea s-a obișnuit să discute despre fotbal mereu la timpul prezent, fără să-l vadă și să-l analizeze în dinamica lui, în dezvoltarea lui. Fotbalul de astăzi este cu totul altul decât în urmă cu două decenii, are o altă fizionomie organizatorică, o altă încărcătură competițională, un alt fundament al rezultatelor și performanțelor internaționale. Multe din lucrurile care atunci abia se conturau, acum sînt bunuri cistigate, au intrat în practica obișnuită a activității fotbalistice, explicînd și rezultatele care s-au obținut în acest răstimp. Dacă ar fi să dau cîteva exemple, m-aș referi la înființarea cluburilor specializate de fotbal, care pe atunci existau doar în intenție, iar acum sînt aproape peste tot, sînt o realitate curentă a fotbalului nostru; apoi, s-a întărit baza materială a cluburilor, s-a mărit volumul mijloacelor materiale de care ele dispun, s-a lărgit baza activității competiționale la toate esaloanele, s-a întărit caracterul de fenomen social pe care fotbalul îl are în societatea noastră; în sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, s-au lărgit substanțial contactele internaționale și, abandonînd nefasta idee a frișii de înfringere, a „stricării palmaresului“, am început să jucăm tot mai mult cu echipe fruntase ale fotbalului internațional, dovadă că sîntem competitivi și că ne putem crea și consolida un prestigiu și în acest sport.

— La aceasta au contribuit mai ales performanțele echipelor de club. Le puteți explica — printr-o succintă privire retrospectivă?

— Aceste performanțe sînt expresia tocmai a multiplelor mutații produse în fotbalul nostru în ultimii ani, ele exprimă forța organizatorică a unor cluburi, valoarea noilor generații de jucători, uriașă investiție de ener-

— Interviu cu Mircea Angelescu, președintele Federației Române de Fotbal —

gie, de imaginație, de competență, făcută de largi colectivități sociale în slujba cluburilor noastre fruntase, a fotbalului ca atare. Din această perspectivă, o performanță ca a Stelei, de pildă, se cere analizată complet, sub toate fețele, a factorilor care au făcut-o posibilă și sub toate implicațiile pe care ea le are asupra fotbalului nostru.

Legat de aceste performanțe, ar trebui spus că odată cu obținerea lor, a căzut teza celebră conform căreia noi n-avem cluburi competitive și că, prin urmare, reprezentarea noastră la nivelul echipei naționale ar fi rezultatul unei munci de laborator. Acea extraordinară calificare a naționalei la europenele din Franța, în dauna Italiei, Cehoslovaciei și Suediei, a exprinat tocmai noile realități din fotbalul intern, din viața și forța cluburilor noastre fruntase. Însăși apariția unui antrenor ca Lucescu, a unor antrenori de tip nou, aș zice, era previzibilă statistic — în contextul în care tot mai mulți băieți tineri, foști sau actuali jucători, își pun problema studiilor, vor să învețe cit mai mult, să fie la curent cu ce se întîmplă în fotbalul internațional, să se perfecționeze pe o dimensiune cerebrală, intelectuală chiar, a activității fotbalistice. Pe fondul unor astfel de preocupări, nu se putea să nu înceapă apariția unor asemenea antrenori.

— Și totuși, la europenele din Franța am evoluat neocorespunzător, iar la mondialele din Mexic nu ne-am calificat...

— Atît pentru rezultatul de la Campionatul European din Franța cit și pentru ne calificarea în Mexic vinovată este federația.

— Vreți să explicați?

— Pentru participarea la europene, federația n-a sprijinit eforturile antrenorilor, neasigurînd un calendar adecvat pregătirii corespunzătoare a echipei naționale; iar în celălalt caz — federația n-a obligat antrenorul, sau nu l-a ajutat să înțeleagă

și să țină seama la data meciului cu Irlanda de Nord de realitățile de la data aceea din fotbalul nostru.

— Era vorba de „ofensiva europeană“ a Stelei, da? Legat de asta, nu credeți că performanțele echipelor de club sînt și rodul unei concentrări a valorilor fotbalului în cîteva cluburi puternice?

— Aș vrea să demitizăm ideea aceasta. Concentrarea la care s-a ajuns în fotbalul nostru este un fenomen pozitiv. În alte țări, se adună și se concentrează valori și de peste hotare, nu numai din fotbalul intern respectiv. Concentrarea valorilor fotbalistice este o realitate în fotbalul mare, competitiv, pe care nu o putem eluda. Și dacă ar fi să dăm contraexemplu, ar trebui să ne amînim — cu ce jucători a promovat Hunedoara în A? Sau din ce jucători a început să se formeze marea echipă a Craiovei? Din Ștefanescu, de la București, din Beldeanu, tot de la București, din Lung și Crișan de la Baia Mare, din Tilihoi, de la Brăila s.a.m.d. Vroau să spun că echipe mari pot fi și în București, și în provincie, că și Bucureștiul a dat jucători provinciei și că valorile fotbalistice se concentrează acolo unde, în adevăr, sînt condiții pentru marea performanță. Asta-i viața.

— Dar credeți că astfel de centre pot prolifera — în afara Capitalei, bineînțeles?

— Dar deja sînt, un fapt extrem de pozitiv al acestor ani fiind tocmai apariția unor astfel de centre fotbalistice — Pitești, Brașov, Constanța, Hunedoara — care au dat fotbalului nostru mulți jucători de valoare. Constanța, de pildă, a dat pe doi din cei mai mari tehnicieni ai fotbalului românesc postbelic — Aurică Rădulescu și Hagi.

— Tovarășe Angelescu, credeți că va începe o etapă nouă în fotbalul nostru?

— E o întrebare care deja mi s-a mai pus. Etapa nouă a început — cum am și declarat-o la vremea respectivă — odată

Turul ciclist al României

Victorie colectivă

La mijlocul cursei, cînd transmitem de-a patra etape, configurația clasamentului general (individual și pe echipe) nu arăta prea limpede șansele cicliștilor români în această competiție deși eforturile lui Cornel Nicolae din acea zi erau un semn de relansare a ambițiilor noastre. La individual, conducea în clasament Dariusz Matuzsek (S.C. Cottbus), urmat la o diferență minimă de Cristian Neagoe, Constantin Căruțașu (România A) și Cornel Nicolae (România B) și, la o distanță de ordinul minutelor, Olimpiu Celea și Valentin Constantinescu (ambii din lotul național). Pe echipe, conducea puternica formație germană S.C. Cottbus, urmată de echipa națională a R.D.G. și, la o diferență de aproape trei minute, România A. Speranțele nu dispăruseră, dar recuperarea diferențelor devenise o chestiune arzătoare, mai cu seamă că următoarele etape aveau să se desfășoare, cu excepția citorva cătărări, pe un teren plat, mai mult chiar, înclinat, unde evadările devin, de regulă, dificile sau aproape imposibile.

Totuși, chiar în ziua imediat următoare, după un dublu start tehnic (din cauza unui accident neînsemnat în caravana de deshidere), la 45' după plecarea din Bistrița, au loc citeva furtări de ritm și desfășurări de pluton și, într-un moment de rulare normală, Valentin Constantinescu și Frank Schönherr (A.S.K. Vorwärts) scapă din pluton, evadînd și distanțîndu-se ambițios de ceilalți care nu mai pot recupera distanța. Cel doi alergători, sprijinîndu-se reciproc într-un schimb loial la trenă, iau așadar pe cont propriu cursa și reușesc să ajungă la Cluj-Napoca înaintea celorlalți, cu aproape 9' mai devreme, pentru ca, înainte de linia de sosire (pe Stadionul Municipal) să se instaleze la cîrmă ciclistul român. Spectaculoasa desprindere a lui Valentin Constantinescu i-a adus acestuia un foarte promițător loc doi, la un minut diferență de primul clasat, care nu va fi altul decît cîștigătorul turului României, cel alături de care sportivul nostru sprijinise lotul național să ajungă pe locul întii în clasamentul pe echipe. Diferența de un mi-

nut dintre liderul român și alergătorul în galben (care nu va mai ceda, pînă la sfîrșit, tricoul, adjuceindu-și astfel locul I în acest tur și devenind astfel singurul cîștigător străin după Wanzlik, în 1969) n-a fost, din păcate, un stimul pentru alergătorii noștri, sau pur și simplu a fost un handicap (ceea ce n-ar fi decît un semn de precaritate în pregătire), căci de la Cluj-Napoca (unde s-a petrecut isprava românească) la București, cicliștii noștri au alergat cu o viteză sub exigențele normale ale acestui sport, cu o ineteneală în care, alături de oboseală, se putea ghici și o delăsare nonșalantă. E de mirare că, ayînd o diferență de numai 1', sportivii români nu s-au putut mobiliza pentru a-l propulsa pe foarte talentatul Valentin Constantinescu pe locul întii, consolidîndu-se cu o jumătate de victorie, aceea pe echipe.

O ultimă zvîcnire a ambițiilor și a orgoliilor s-a produs în ultima etapă, cînd, după alergarea compactă, în pluton, cu numai doi kilometri înainte de sosire, Mircea Romașcanu, ciclistul nostru cel mai talentat din ultimii ani, a forțat ritmul, reușind să ajungă primul, urmat de Petar Petrov (Bulgaria) și Olaf Jentsch (S.C. Cottbus), cîștigători în clasamentul cătărătorilor și, respectiv, al sprinterilor. Victoria lui Mircea Romașcanu, frumoasă și emoționantă, n-a reușit să schimbe însă cu nimic jocurile ce păreau făcute, așa încît sosirea celor trei înaintea plutonului a părut multora, fără maliție, un triumf de operetă.

Chiar dacă victoria românească n-a fost deplină în această ediție, prezența unor adversari redutabili (mai cu seamă cei din R.D.G. și Bulgaria) a făcut să crească prestigiul competiției și să tragă un sonnal de alarmă antrenorilor Ion Ardeleanu și Constantin Ciocan, care au găsit, în această înfruntare, un termen de comparație lucidă, realistă. Cicliștii noștri au dovedit suficientă putere de muncă, dar elanul lor a părut a fi aproape întotdeauna sub nivelul înzestrării. Regretele, de vor fi existînd, rămîn însă niște flori oșlile.

RADU G. ȚEPOSU ■

Avem un fotbal competitiv

— După ratarea calificării la mondiale, multe din problemele vehiculate în fotbalul nostru au rămas în suspensie; între ele — posibilitatea (sau necesitatea...) modificării sistemului competițional. Intenționează federația să întreprindă ceva în această privință?

— Da. Intrucît calendarul e foarte încărcat la nivelul reprezentării internaționale (Dinamo a și ceruț deja amînarea meciului cu F.C. Olt, în vederea întîlnirii de la Tirana), se impune o modificare a sistemului competițional intern. În anul acesta vor continua să fie respectate criteriile de promovare și retrogradare existente, dar în cel mai scurt timp vom elabora soluții — eficiente și echitabile pentru toată lumea — pe care le vom aplica în viitor. Nu este o inițiativă gratuită, ci una care este generată de incesi realitățile fotbalului nostru actual, cu care — vrem-nu vrem trebuie să ținem pasul și din punct de vedere organizatoric.

— N-aș vrea să închei fără să vă pun o întrebare delicată.

— Nu există întrebări delicate, tovarășe ziarist.

— Atunci, credeți că e viabilă soluția actuală, cu doi antrenori de club la echipa națională?

— În ceea ce mă privește, am o experiență îndelungată a colaborării antrenorilor de club la activitatea echipei naționale — în Mexic au fost prezenți, între alții, Nicușor și Covaci, în Spania — Valentin Ștefanescu și Jeneci etc. Pînă mare preț pe acest tip de colaborare, într-o muncă implicată și colectivă a tuturor antrenorilor în activitatea echipei naționale. Cu o condiție: să existe la federație un antrenor federal, cu normă întreagă, care să răspundă de echipa națională.

— Dar acum această condiție nu este îndeplinită.

— Am avantajul de a fi formulat-o cu mult înainte de a fi președinte, situația actuală o moștenesc. Să treacă meciul cu Austria și-apoi 'om mai vedea.

— Vă mulțumesc și vă dorim mult succes în noul mandat la conducerea Federației Române de Fotbal.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

În prima partidă din noul Campionat al Europei

ROMÂNIA — AUSTRIA 4-0 [1-0]

Echipa națională de fotbal a debutat cu bine în preliminariile noului campionat european, obținând un rezultat tonic și dător de speranțe pentru această campanie de calificare ce se va încheia la anul, pe 18 noiembrie, prin meciul retur cu Austria. Victoria, chiar și la acest scor de 4-0, este normală și firească — având în vedere realitatea din teren, argumentele de ordin tehnic și tactic etalate de cele două echipe pe parcursul celor 90 de minute. Echipa noastră s-a prezentat bine pregătită și cu lecția învățată despre virtuțile posibilității ale adversarilor. Chiar s-ar putea spune că, miercuri, echipa noastră a fost mai puțin ca-n alte dăți preocupată să-și impună un joc propriu și mai mult să practice un joc gândit în funcție de adversar și de posibilitățile lui de reacție, atit

ritabil „cap limpede“ al zonei de la mijlocul terenului. Dacă apărarea noastră, astfel organizată, s-a dovedit mai bună decât atacul advers, nu-i mai puțin adevărat că și „jumăta-tea“ din atac a echipei noastre a fost superioară apărării austriece — organizată și ea, inițial, tot cu doi fundași de marcaj, Brauner și Messlender, având în spate ca libero pe veteranul Weber — toți trei la fel de masivi și de duri în intervenții. Inșă plusul de imaginație al lui Hagi, travaliul exasperant (pentru adversari) al lui Cămătaru și, îndeosebi, sprinturile irezistibile ale lui Lăcătuș au răsturnat această schemă defensivă — de aici rezultând golurile și celelalte mari ocazii din care băftosul portar Lindenberger a ieșit cu fața curată. Golurile au fost efectuate tocmai al unor astfel de miș-

marchează, senzațional, Iovan; în sfârșit, golul patru îl lucrează Lăcătuș, cu un sprint care-i presară pe drum pe Degeorgi și Weber, pasă în urmă la Hagi, singur în mijlocul careului, care nu mai are de făcut, de asemenea, decit o formalitate. Fără a-i știrbi din semnificație și, mai ales, importanță, victoria aceasta, prin înșeși naturalitatea și firescul ei, creează cele mai bune condiții pentru a se lucra încă la jocul echipei naționale, pentru a se pune la punct imperfecțiunile existente, atitea câte (mai) sint, dar care, cu alți adversari în față, pot deveni mai vizibile. S-a dovedit că potențialul fotbalului nostru a crescut în ultimii ani, că naționala nu mai este (și nu mai poate să fie) rezultatul unei munci de „laborator“, că, dimpotrivă, cluburile noastre fruntașe oferă, să zicem așa, o

La sfârșitul meciului, trăind satisfacția datoriei împlinite
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

în apărare cit și în atac. Așa se explică „postarea“ lui Bum-bescu și Iovan ca fundași centrali de marcaj la cele două virfuri, Schachner și Polster, plasarea lui Belodedici ca libero în spatele lor (excellent în ambele faze ale jocului, o evoluție promițătoare pe acest post pretențios), precum și absența din formație a unor fundași laterali „de meserie“, în condițiile în care nici adversarii n-aveau extreme clasice. Klein „a răspuns“ de tot flancul stîng al terenului, din zona de apărare în cea de atac, fiind probabil singurul apt fiziologic și disciplinat tactic să depună și să reziste la un asemenea travaliu. Pe partea dreaptă, plecările spre centru, de „inter rătăcitor“, ale lui Rednic (cu sarcini la intercepții, din cite ne-am putut da seama...) au putut fi întotdeauna suplinite de Böldni, ve-

cări surprinzătoare, care au prins pe picior greșit apărarea adversă: primul, la un corner bătut de Böldni de pe partea dreaptă spre colțul lung al porții, acolo unde, ca-n atitea meciuri ale echipei lor de club, se afla din nou Iovan; la al doilea, Böldni înțelege perfect intenția lui Rednic (colegul său de cameră în cantonamente) și-i saltă mingea peste barajul apărării adverse, urmează pasa laterală și formalitatea îndeplinită de Lăcătuș; înainte de golul trei, fusese o pasă derutantă a lui Hagi pentru Cămătaru, Messlender, disperat, încearcă să agate mingea cu mina, și atinge (în afara careului), Cămătaru și mingea scăpaseră spre poartă, portarul îl faultează pe atacantul nostru, penalty clar, dar arbitrul își aduce aminte de hențul anterior și acordă lovitura liberă din care

„materie primă“ competitivă, care trebuie doar valorificată cu înțelepciune și discernămint la nivelul echipei naționale; meciul de miercuri conține citeva pilde sugestive în această privință.

Nu putem încheia fără a sublinia condițiile excelente oferite desfășurării acestei partide de stadionul campioanei Europei — o arenă care, iată, a prins gustul marilor performanțe internaționale și căreia îi stă bine în stralele unor astfel de sărbători. Tot despre organizare — un cuvînt de bine pentru programul editat pentru acest meci, o publicație scrisă și prezentată cu simț gazetăresc, fiind și ea, parcă, de bun augur pentru viitoarele meciuri ale naționalei noastre.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Succes în cupele europene

Dinamo: start optimist

Singura noastră echipă care joacă în deplasare această primă manșă este Dinamo București. Va pleca în Albania marți dimineața, cu un avion charter, în vederea partidei de a doua zi, cu „17 Nentori“ Tirana, adversara sa din primul tur al Cupei cupelor. Meciul se va juca de la ora 17,30 pe stadionul central din capitala Albaniei, „Chemal Stafa“ și va fi condus de o brigadă de arbitri din Polonia.

În ciuda prejudecăților despre diferența de valoare care ar exista între cele două echipe, formația noastră tratează cu multă seriozitate inclusiv acest meci în deplasare, care ar pu-

tea constitui un prim pas spre calificare. Echipa Dinamo s-a reunit ieri, după revenirea jucătorilor selecționați pentru meciul cu Austria, și a început efectiv pregătirea meciului cu echipa albaneză, pe baza datelor sumare care s-au putut obține despre jocul acesteia.

Este cert că Dinamo se lansează în această ediție a Cupei cupelor cu aureola de semifinalistă a celeilalte competiții — Cupa campionilor europeni —, avînd intenția, mai mult sau mai puțin măturisită, de a repeta și de ce nu de a depăși performanța de atunci. Evoluțiile de pînă acum în campionat, ca și nivelul de pregătire a echipei îi îndreptătesc pe jucătorii dinamoviști să abordeze cu optimism acest nou start european (O. S.)

Sportul studentesc:

revanșă față de sine însuși

Miercuri, de la ora 17, în al doilea an consecutiv (și din scurta sa istorie, de fapt) stadionul din Regie găzduiește un nou meci oficial în primul tur al Cupei U.E.F.A.: după acel antologic 4-4 (după 4-2 la pauză...) prin care studenții erau eliminați, anul trecut pe vremea asta, de Neuchâtel Xamax, ei încearcă acum o nouă revanșă față de propria neglijență (că neputință nu-i putem spune!) de a accede în fazele superioare ale acestei competiții. Adversarii sint, de data aceasta, jucătorii echipei Omonia Nicosia care la data tragerii la sorți (atenție, Hagi!) se declarau foarte mulțumiți și optimiști în calificare. Întrucît campionatul din Cipru va începe pe 1 octombrie în vederea acestei manșe din Cupa UEFA cei de la Omo-

nia s-au pregătit două săptămîni în Bulgaria (cu multe jocuri tari de verificare); repetiția finală s-a desfășurat alaltăieri, miercuri, în compania campioanei Apoll Nicosia, meci la care a fost prezent și antrenorul secund al studenților, prof. Tânase Dima (la închiderea acestei ediții a revistei noastre nu știam alte amănunte). Studenții tratează cu seriozitatea cuvenită această dublă manșă, neuitînd, de pildă, clipele grele pe care aceeași echipă le-a făcut lui Dinamo, și citiva ani în urmă, în primul tur al Cupei campionilor.

Oaspeții sosesc duminică, 14 septembrie, ora 8 dimineața și vor fi cazați la hotelul „Național“.

Partida va fi arbitrată de o brigadă din Polonia: Michal Lisikiewicz (la centru), Andrzej Libich și Marian Dusza — la linie.

Observator U.E.F.A. — compatriotul nostru Mihai Ionescu (O. S.).

Universitatea Craiova:

succesul ca tradiție

O telegramă ceva mai lungă legată de prima manșă U. Craiova — Galatasaray ar putea să sune și în felul următor: Irimescu încă indisponibil după partida cu Dinamo București. Jupp Derwall, după turneul de la Dortmund în care echipa turcă a învins cu 3-0 pe Borussia și cu 3-2 pe F.C. Santos: „Sintem deja o echipă europeană. Campionatul nostru e ca și cîștigat“. Pe precedentul, Galatasaray l-a pierdut la golaveraj, neînvinșă 30 de etape. O vară intensă, în care a făcut 6 transferări (Hayretin, Ilias — fost la Schalke 04, Turkyay, Ocur — fost la Bayern München, Savas, etc.). La centru o brigadă din R.F. Germania, condusă de Dieter Paoli, ajutat de H. Krug și J. Aust. Mircea Rădulescu: „În mare sint de acord cu Derwall.

E o echipă de excepție în fotbalul turc. Disciplina tactică în stilul țării cu fotbal dezvoltat. Joc gândit, elaborat, rapid, în forță. Foarte puternici în contactul direct. Nu le place să piardă o confruntare de unu la unu. Pot fi surprinși descoperiți“. Miercuri, în meciul cu F.C.M. Brașov (2-2 după ce Universitatea a condus cu 2-0) în fața unui Municipal arhiplin a avut loc despărțirea de Costică Ștefănescu. Drept de joc pentru F.C.M. Brașov. Sărbătorire: Silviu Lung — 30 de ani, B. Bica — 24. Mircea Rădulescu: „Ne interesează să realizăm o stare psihică propice jocurilor europene, mai ales pentru cei mai noi veniți în familia Universității, jucători talentați dar cu mai puțină experiență. Trei atuuri: echipa, revenirea lui Geolgău și publicul“. 35.000 de spectatori se pregătesc să susțină relansarea Craiovei spre tururile superioare ale competițiilor europene. (C. Nistorescu)

Performeri valoroși

● La Leningrad se scrie partea a doua a istoriei celui mai animat ciclu al C.M. început în anul 1981. Meciul-revanșă dintre campionul lumii, Garri Kasparov, și Anatoli Karpov polarează atenția mondială. Remizele sint tot atit de prețioase cit și victoriile chiar dacă ascund rațiuni pentru că lansează noutăți teoretice și reprezintă premisele unor partide strălucitoare ● Cei doi „K“ luptă pentru victorie, dar și, pentru... timp de odihnă. Învinșul nu va avea răgaz să-și tragă sufletul, intrînd în joc în finala meciurilor candidaților din actualul ciclu al C.M. Adversarii pentru titlul de șalanger nu se cunosc deoarece în paralel cu meciul-revanșă se

dispută la Riga un meci dur dintre Arthur Iusupov și Andrei Sokolov. Primul a debutat în avanta, al doilea a urcat, deocamdată, toate treptele C.M. fără pic de poticneală. Finalul întrecerii se anunță a fi foarte disputat. Un punct avans acum, la început, prezintă un avantaj psihologic foarte prețios, dar nicidcum decisiv ● Maia Ciurdanidze și-a repus titlul în joc. Sub dominația clară a campioanei mondiale s-au declanșat la Sofia ostilitățile într-un meci în care Elena Ahmilovskaia va avea un cuvînt greu de spus. Într-o anchetă inițiată de F.I.D.E., Ahmilovskaia destăinuia la închiderea ediției 1981—1984 a C.M. preferința pentru înlocuirea meciurilor cu turneul candidaților, intuind, probabil, că astfel va deține mai multe șanse de-a urca piscurile Olimpului. Ceea ce s-a și întîmplat, devenind șalangeră. Campioana s-a pregătit serios pentru confruntarea cu colega sa de la Palatul Șahului din Tbilisi. De la Sofia cele două competițioare speră să se întoarcă la Borjomi, unde se va juca partea a doua a meciului, cu un bagaj serios de puncte. În fața exigentului public gruzin va avea loc adevăratul spectacol al meciului și „drama“ supporterilor împărțiți

în două tabere ● Calități nebănuite pentru șah pot fi ascunse în mulți dintre cei care bat la porțile consacrării. Tot mai des aflăm despre performanțe ieșite din comun ale unor șahiști foarte, foarte tineri. Constatăm cu satisfacție asaltul tinereții în șah. Mica vedetă românească a turneului european estival acoperită de laurii victoriilor se numește Gabriel Schwartzman. S-a mai scris despre acest copil extrem de talentat, care, la nici 10 ani, ca elev în clasa a IV-a a Liceului industrial nr. 34 din Capitală, pregătit la Clubul sportiv „Calculatorul“ București de tatăl său, inginerul constructor Micu Schwartzman, joacă de la egal la egal în turnee consacrate juniorilor și chiar seniorilor. Vacanța mare a însemnat pentru el reeditarea unor succese ale anului trecut. Bilanțul este îmbucurător: clasa cu 5,5 puncte din 7 posibile pe locul trei (la egalitate) din 183 participanți în grupa de copii din open-ul de la Bagnux, cîștigarea turneului de copii (pînă la 13 ani) de la Toulon cu un rezultat excepțional: 7 puncte din tot atitea posibile. La Toulon a evoluat și în „Open-ul mediteranean“ al seniorilor realizînd un punctaj

bun: 5 p din 9 posibile. La Zürich, unde s-a organizat un campionat național deschis al cadeților (pînă la 16 ani) și unde au fost invitate speranțele șahului juvenil european, Gabriel a cucerit la egalitate de puncte (5,5 p din 7 posibile) locul I. (La cealaltă extremă locul I la veterani a revenit în turneul de la Liège lui Emanuel Reicher cu 6 p din 9.) Continuînd turneul european G. Schwartzman a poposit la „Berliner Sommer“, marele open ce a reunit 500 de participanți. Lipsa de corelare a turneelor din calendarul internațional a făcut ca ultima rundă la Zürich să coincidă cu prima la Berlin. Așa că Gabriel a început concursul cu runda a doua și a jucat doar 8 partide cu seniorii totalizînd 5,5 puncte. Singurul copil din turneu a suferit o experiență amară: adversarul primei runde, dr. Kening din Berlin, nu a acceptat jucarea ulterioară a partidei, fiind foarte mulțumit de forfait-ul copilului și întregindu-și astfel punctajul turneului la... 2 puncte! ● La Eforie Nord între 17—23 septembrie se va desfășura meciul de baraj dintre maestrele internaționale Cristina Bădulescu, Ligia Jicman și Gabriela Stanciu în

vederea desemnării jucătoarei care va întregi lotul olimpic feminin al României format din Dana Nuțu, Elisabeta Polihroniade și Margareta Muresan. Olimpiada de șah va începe la Dubai (Emiratele Arabe Unite) în luna noiembrie ● Noul ciclu al campionatului mondial debutează la începutul anului viitor, în luna februarie cînd se va da startul în turneele zonale ● Meciul de tineret dintre reprezentativele României și R.F. a Germaniei a dat de furcă arbitrilor în stabilirea ordinii desfășurării rundelor. Teoretic s-a adoptat sistemul de desfășurare Schwenningen, dar practic s-a jucat 6 contra 5 din cauză că una dintre jucătoarele vest-germane a ales cea mai complicată rută pentru a ajunge la Herculane, unde a avut loc meciul. Și n-a mai ajuns! Meciul a luat sfîrșit cu un rezultat excelent pentru jucătoarele române 18,5 :11,5, principalele autore ale victoriei fiind C. Bădulescu (a înscris 4,5 p din 5 posibile), M. Stroie (4 p din 5) și V. Ionescu (3,5 p din 5). Din echipa adversă cel mai bun rezultat l-a obținut U. Lauterbach (3,5 din 6 posibile).

MARGARETA MUREȘAN

Comentariul
săptămânii

Pace și dezvoltare (VII)

Sănătatea pe glob

Arătam nu de mult că oricât de complexe ar fi programele de dezvoltare și oricât de departe ar ținti ele, pe primul plan se situează unele nevoi urgente, dintre care se detașează asigurarea cu alimente, eradicarea foametei pe glob. Într-adevăr, e greu să găsești o chestiune mai presantă decât cea alimentară. Și totuși, alături de ea poate fi pusă fără șovăire și sănătatea, cu atât mai mult cu cât între cele două fenomene există o strânsă interdependență.

Și în privința sănătății situația în lume se prezintă în chip diferit. Dacă în Europa și în alte câteva țări dezvoltate de pe alte meridiane au fost eradicat cele mai multe din maladiile devastatoare, acestea fac ravagii pe alte continente, în țările lumii a treia. Astfel, paludismul bintuie în peste 100 de țări; de lepră, prezentă încă în multe zone tropicale din Asia, Africa și America Latină, suferă 11 milioane de persoane, din care numai un sfert beneficiază de tratament medical. Alte maladii tropicale, printre care boala somnului și orbirea, macină sănătatea a peste o jumătate de miliard de oameni. În același timp, faptul că două miliarde de locuitori ai globului nu au asigurată apa potabilă favorizează răspândirea a numeroase boli. Din examinarea stării de sănătate a populației din țările în curs de dezvoltare se desprinde situația dramatică a copiilor. Potrivit datelor O.M.S., din 1 000 de copii care se nasc în țările sărace, doar 500 ating vârsta de 40 de ani. Subnutriția, absența din alimentație a vitaminei A fac ca peste o jumătate din copiii născuți în țările în curs de dezvoltare să-și piardă vederea; și mai mulți dintre aceștia mor în câteva săptămâni. Aspectele înfățișate mai sus privind sănătatea în lumea a treia sînt deosebit de grave, ținînd cont că 74 la sută din populația lumii în vîrstă de 15-20 de ani trăiește în țările în curs de dezvoltare, procent care se va ridica în anul 2000 la 84.

Tot cu privire la sănătatea în țările slab dezvoltate trebuie să nu scăpăm din vedere o altă interdependență — pe lângă aceea, amintită la început, între sănătate și nutriție: legătura între sănătatea populației și progresul social-economic al țării respective. Căci e limpede că dezvoltarea economică duce la posibilități medicale sporite, la îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor, iar aceasta, la rîndul ei, permite realizarea unor producții sporite, sănătatea îndeplinindu-și astfel funcția

ei productivă în procesul dezvoltării economice și sociale. Bineînțeles, interdependența se manifestă și în sens negativ: o diminuare a sănătății duce la rezultate slabe în procesul productiv.

Evident, sînt dificultăți în ceea ce privește sănătatea și în țările dezvoltate: bolile cardiovasculare, cancerul și altele sînt foarte răspîndite, ca urmare a stresului și a degradării mediului inconjurător, cît și a reducerii sistematice a alocațiilor bugetare pentru sănătate. Creșterea mai rapidă a costului îngrijirii medicale decît rata inflației face ca apelul la medici să fie mult mai rar decît ar trebui, mai ales pentru persoanele cu mijloace financiare restrînsse.

Toate acestea se petrec în timp ce cheltuielile militare, în ciuda declarațiilor de bune intenții în favoarea păcii, cresc vertiginos. În presă au apărut din cînd în cînd calcule făcute de specialiști cu privire la posibilitățile foarte largi de rezolvare a problemei sănătății pe glob pe seama reducerii cheltuielilor de înarmare. Iată cîteva dintre ele: renunțarea la o singură rachetă intercontinentală ar elibera fonduri pentru crearea a 65 000 de centre medicale; prin micșorarea cu numai o zecime, în decurs de un an, a bugetelor militare anuale, s-ar putea construi 5 000 de spitale, cu trei milioane de paturi; cu prețul unui singur avion de vîntătoare ar putea fi utilizate 40 000 de farmacii; renunțarea la construirea unui portavion ar permite eliminarea unor boli ca paludismul, lepra și trachoma. S-ar putea da numeroase alte exemple.

Pomînd de la această situație și de la aceste considerente, țara noastră a susținut în permanență că reducerea cheltuielilor militare este un imperativ al zilelor noastre atît pentru a asigura pacea, cît și pentru dezvoltarea economică și socială și rezolvarea, pe această bază, a unor grave probleme cu care se confruntă omenirea astăzi. După cum arăta președintele României la recentul Congres al Oamenilor Muncii, nu există nici o justificare pentru continuarea cursei înarmărilor, fiind mult mai important să se acționeze pentru apărarea mediului inconjurător, pentru combaterea secetei, a foametei, a subdezvoltării, pentru soluționarea altor probleme ale progresului economic și social. Printre acestea, sănătatea ocupă, fără îndoială, un loc de frunte.

ION D. GOIA ■

În zilele noastre analfabetismului nu-i stă bine nicăieri pe glob. Cu atît mai curioasă apare, după cum am observat și cu alt prilej, existența analfabetismului în țările dezvoltate. Unele date cu privire la neștiința de carte în Statele Unite ne oferă revista newyorkeză „Time”. Potrivit relațiilor revistei, un recent test în problema de care ne ocupăm, efectuat în rîndurile a 3 400 de americani în vîrstă de la 20 de ani în sus, a relevat că între 17 și 21 de milioane de americani nu știu să citească (și cu atît mai puțin să scrie). Se dau și alte amănunte, interesante pentru sociologi: dintre analfabeți, 8 la sută trăiesc la țară, 41 la sută în orașele mari și 51 la sută în orașele mici și în suburbii. Pe vîrstă, neștiutorii de carte americani se clasează astfel: 40 la sută între 20 și 39 de ani, 28 la sută între 40 și 59 de ani și 32 la sută de la 60 de ani în sus. Se mai arată că 41 la sută dintre analfabeți sînt albi, 22 — la sută — negri, tot 22 la sută spaniolofoni și 15 la sută diferite alte minorități. Și aici au fost cuprinși numai cei care pur și simplu nu pot să citească deloc un text, adică analfabeții totali. Dacă ar fi fost incluși și semi-analfabeții, surpriza ar fi fost și

Flagelul
analfabetismului

mai mare. Rezultatele testului l-au făcut pe Robert Burns, director în Ministerul Învățămîntului din S.U.A., să declare: „Sîntem vinovați de apariția unei noi generații de analfabeți”.

La concluzii asemănătoare au ajuns și alte foruri de specialitate. Potrivit datelor publicate de Universitatea din Texas, fiecare al cincilea american nu poate citi destul de repede pentru a-și rezolva problemele curente. Din 15 000 de oameni supuși probelor, 20 la sută n-au putut să completeze un cec, 22 la sută n-au putut să scrie corect o adresă pe un plic, iar 40 la sută n-au putut să numere fără greșală restul primit la magazin după facerea cumpărăturilor. „O jumătate din populația Statelor Unite se află la limita analfabetismului sau mai jos de acest nivel”, a declarat Jim Kates, cel care a condus cercetările de la Universitatea texană. După aprecierea a inșuși ministrului învățămîntului, numărul analfabeților în S.U.A. crește anual cu 2 milioane.

Iar analfabetismul înseamnă productivitate a muncii scăzută, numeroase suferințe omenesti. Se întîmplă ca muncitorii să-și piardă viața din cauză că n-au putut citi inscripțiile care semnalau pericolele sau ca mamele să dea la copii în locul unui medicament pentru stomac — detergent. O femeie a cumpărat pentru fiica ei o uniformă școlară care i s-a părut mai deosebită decît altele, dar n-a putut citi, fiind analfabetă, firma sub care se vindeau. Rezultatul: cînd a ieșit fata pe stradă cu uniforma respectivă a fost prinsă de o patrule și dusă la un internat de oligofreni. Căci îmbrăcămîntea respectivă pentru aceștia era. Nici nu știi care din aceste necazuri, provocate de neștiința de carte este mai mare. De aceea, se caută, evident, soluții. Însă, potrivit lui „Time”, numeroși specialiști arată că lichidarea analfabetismului în rîndurile americanilor va fi o operațiune foarte grea. Se-nțelege că greutatea cea mai mare vine din lipsa de fonduri, tot mai mici de la an la an. Dar, ca și în cazul sănătății, reducerea cheltuielilor militare ar oferi cea mai bună soluție.

ION CODRU ■

Misterul
Insulei
Paștelui

Una dintre cele mai izolate insule de pe glob — care, totodată, constituie cel mai remarcabil muzeu în aer liber de pe Terra — este amenințată. În schimbul sumei de 16 milioane dolari, S.U.A. au primit din partea statului Chile permisiunea de a construi pe Insula Paștelui (cu o suprafață de numai 165 kilometri pătrați, situată la 3 600 kilometri de coasta sud-americană și la 2 000 de kilometri de cea mai apropiată insulă din Pacific) o pistă de aterizare, în caz de urgență, a navelor spațiale. Cel puțin aceasta este versiunea oficială, pentru că experții relevă faptul că, totodată, prin aceasta, va apărea o nouă bază militară a S.U.A. Și nu este pentru prima oară. În perioada 1966-1971 această insulă a fost utilizată ca punct de escală în agresiunea americană împotriva Vietnamului.

O expediție norvegiană, condusă de cunoscutul explorator Thor Heyerdahl, 71 de ani, care se află pe insulă în scopul continuării acțiunii de descifrare a profundelor enigme ale acesteia, a lansat un semnal de alarmă, atrăgînd atenția asupra pericolelor implicate de utilizarea în scopuri militare a acestei vetre a unei străvechi civilizații. Insula și-a primit numele actual în urma descoperirii sale în 1722 de către amiralul olandez Jacob Roggeveen. Apoi, ea a fost vizitată de spanioli, de navigatorul britanic Cook și de francezul La Perouse. Au urmat alte expediții care au început și activitatea de descifrare a enigmelor acestei insule, ce nu au fost rezolvate nici pînă astăzi. În schimb a proliferat literatura, despre Insula Paștelui, fiind scrise mai multe cărți și articole decît despre orice alt colț al planetei.

Primul mister care a făcut cunoscută în întreaga lume această insulă, administrată din 1888 de Chile, sînt statuile sale din piatră, care ating înălțimi de 20 metri și chiar mai mult. Există cîteva sute de asemenea coloși, ce reprezintă oameni cu urechi neobișnuit de lungi și cu „pălării” stranii cilindrice, din tuf roșu. Multe dintre aceste statui s-au răsturnat în decursul timpului sau au suferit stricăciuni de pe urma intemperțiilor și a acțiunii oamenilor. Cele mai mari statui, înalte cît o casă cu șapte etaje (deci cam de 23 de metri), au ridicat, fără îndoială, serioase probleme constructive, dacă se are în vedere perioada din care provin — secolele XV—XVI — și faptul că unelele erau pe atunci extrem de rudimentare. Este ciudat faptul că cele mai mari statui au rămas neterminate în carierele de piatră și în atelierele de cioplitorie din craterul Rano Raraku, de pe insulă, fiind părăsite în grabă. Nici măcar prețioasele securi din bazalt care puteau, la urma urmelor, să servească și ca arme n-au fost luate și zac grămadă cu sutele în jur. O problemă a constituit-o desigur și ridicarea „pălăriilor” pe capul uriașilor. Unele au un volum de 6 metri cubi, cîntăresc 10 tone și după un drum de 11 kilometri trebuiau ridicate la înălțimea acoperișului unei case cu patru etaje, fără nici un fel de puncte de sprijin în jur și probabil fără suficiente trunchiuri de copac lungi și rezistente.

Cărui scop slujeau aceste sculpturi? Cu ce mijloace tehnice au fost ele transportate în cele mai diverse locuri ale insulei? Cine au fost și ce au devenit creatorii lor? La aceste întrebări, precum și la multe altele au fost formulate o multitudine de răspunsuri ipotetice. Numitorul comun al acestora este că aceste statui au fost, aproape sigur, obiecte de cult. Cultura care a fost creată pe aceste locuri se presupune că a dispărut, ca urmare a unui război civil. Dar cercetătorii se lovesc pe Insula Paștelui și de alte probleme, cum ar fi de pildă „lemnul vorbitoare”, plăci de lemn acoperite cu

semne asemănătoare hieroglifelor. Au fost descoperite 30 de asemenea plăci, care dovedesc că locuitorii, creatorii uriașilor din piatră, posedau un fel de scriere, fapt înfîlțit foarte rar în Polinezia. Deceniile de încercări de descifrare a acestei scrieri nu s-au soldat cu prea mult succes. Conținutul celor descifrate pînă acum pare să indice că este vorba de ritualuri religioase. Cum a apărut această scriere? De ce se întîlnește ea numai pe insula Paștelui? Firește, că răspunsul la această întrebare este legat de originea vechilor locuitori ai insulei. Au venit aceștia din Polinezia sau din America de Sud? Arheologul Kurt Horedt din München a descoperit că semnele scrisului din Insula Paștelui coincid în mare măsură cu cele de pe un corn german din aur, descoperit în Nordshleswig, așa-numitul corn Gallehus. Au ajuns oare navigatorii nord-germani pînă în Insula Paștelui? Indică oare „pălăriile” figurilor de piatră chica de păr roșcat a germanilor?

Thor Heyerdahl, care a devenit foarte cunoscut pe plan mondial prin călătoria Kon-Tiki spre Polinezia, traversarea Atlanticului cu nava de papyrus „Ra” și alte explorări îndrăznețe, a început cercetările pe Insula Paștelui în anii 1955-1956. Acum el dorește ca, împreună cu o echipă de la muzeul Kon-Tiki din Oslo, să găsească noi indicii pe insulă care să contribuie la dezlegarea enigmelor încă nerezolvate. În cartea sa „Bănuiala unei umbre”, autorul cehoslovac Ludvik Soucek lăsa să se întrevadă o ipoteză foarte îndrăznețată: „Important este că la est... de Insula Paștelui, numită și Te Pito o te Henua (Buricul Pămîntului), se află un alt loc, ce poartă același nume, în apropierea lacului Titicaca și a orașului străvechi, pînă azi încă nedat, orașul megalitic Tiwanak. Iar între el și Insula Paștelui se află pe „linie aeriană” și Valle de Palpa, Valea Zeilor, cu «sperietorile» sale de factură ceva mai deosebită”. Să fi fost oare creatorii coloșilor din piatră

ROMEO MADĂȘAN ■

Mai multă
veselie

Nu ambițiile politice l-au determinat pe actorul american Clint Eastwood să candideze la funcția de primar al localității sale natale, Carmel, situată la 90 de mile sud de San Francisco. Dacă acesta ar fi fost motivul n-ar fi ales o funcție de numai 200 de dolari și o populație de 4 800 de locuitori.

Nu a fost vorba nici de publicitate. Campania lui electorală n-a cuprins nici un interviu, mîrgîindu-se la sloganul „Mai multă veselie în oraș” și la distribuirea gratuită a unor cămăși pe care era imprimat numele actorului. (Interesant că un contracandidat pe nume Paul Laub, negustor de confecții, vindea tricouri pe care imprimase „Paul Laub ca primar”, iar dacă luai un asemenea tricou primeai, gratuit, și o cămașă „Clint Eastwood”; politica e politică, ar afacerile sînt afaceri!)

Ce l-a determinat totuși pe celebrul actor să candideze? Faptul că fostul primar îl refuzase o autorizație pentru construirea unui restaurant. Ajuns primar, Eastwood a destituit patru membri din comisia de planuri care se opuneau proiectului său. Măsura a stîrnit protestele celor patru și a unor cătăneni decepționați de noul primar. Dar... Politica e politică, iar afacerile...

La ședințele ținute de noul primar mai mult de jumătate din cei prezenți sînt turiști care vinează autografe.

Nu știm cum stau lucrurile în privința locurilor de muncă, a serviciilor, a șomerilor, dar în ceea ce a promis alegătorilor actorului primar pare a se ține de cuvînt. În oraș e mai multă veselie!

DAN DANUȚ DORU ■

E nevoie
de curaj

O fetiță în vîrstă de 13 ani, Deanna Young (S.U.A.) după ce, în repetate rînduri, a încercat să-și convingă părinții să renunțe la stupefiant, văzîndu-și neputința, i-a denunțat poliției. Gestul fetiței este curajos, apreciază un psiholog al Uni-

versității din Kansas, căci „este nevoie de curaj pentru a face ceva, pentru a-i ajuta, cînd părinții nu sînt capabili să se ajute ei înșiși”. Medicul și expertul au subliniat că mii de copii americani cunosc aceeași dilemă ca Deanna, neștiînd spre cine să se îndrepte și că o mare parte din adolescenții ce consumă droguri

urmează exemplul părinților. Micuța californiană, devenită un nou simbol al luptei anti-drog în Statele Unite, a fost plasată din oficiu, pînă la rezolvarea situației părinților săi, într-un centru pentru copii abandonati. Ea speră că despărțirea de familie să fie cît mai scurtă.

„Muzeul
dinozaurului”

Nu de mult în orașul Zigong, din provincia Sichuan situată în sud-estul Chinei, a fost inaugurat „Muzeul dinozaurului”. În această zonă au fost identificate, din 1972 și pînă în prezent, peste 100 de specii de reptile fosile preisto-

rice. Muzeul potrivit la locul potrivit.

Adevăratul sens

„Maci orientali”, o pictură în ulei realizată în anul 1928 de Georgia O'Keeffe a fost expusă aproape treizeci de ani în Muzeul artelor de la Universitatea din Minnesota. Directoarea muzeului, Lyndel King

cercetînd colecția de documente a muzeului, a dat peste un articol datînd din 1937 și peste o fotografie a tabloului. Din ambele reiese că toți acești ani, lucrarea n-a fost expusă în poziția ei firească. Tabloului i se va da probabil sensul cuvenit după expoziția actuală.

ELENA GRECESCU ■

ACCENTE
IN LUME

În lumea capitalului se pot face fel de fel de afaceri. Prin tre ele este și cea pusă pe picioare de un anume André Karquel care a întemeiat o sectă pe principiul deschiderii totale: „la ordin poate a-dera orice bărbat sau femeie de orice rasă, de orice religie sau naționalitate”.

Mă plimbam într-o seară prin piața Odeon din Paris, unde un grup de „gură-cască” priveau și ascultau un individ ce proferea jigniri din cele mai vulgare la adresa societății franceze. El se afla chiar lângă statuia lui Danton iar spusele sale dacă erau luate în serios puteau să scandalizeze pe oricine.

În momentul în care mă amestecam printre cei prezenți, omul de la picioarele statuii se adresă unui tip ce avea în mină un ziar de seară.

— Dumneata nu ai inimă, domnule!

Interpelatul, cu ochii intrigați în spatele ochelarilor săi, îi răspunse:

— Cine, eu? Pentru ce?

— În locul dumitale așa avea un gust amar în gură. Cu ce te hrănești dumneata spiritual? Cu crime, cu senzații tari!, și arătând spre jurnal, continuă la fel de agitat.

— Un asasinat îți face plăcere; o erupție vulcanică, deși a făcut mii de morți, te amuză; un accident de tren îți creează o seară plăcută, ca să nu mai vorbim de un adulter.

Celălalt se revoltă.

— Dar termină, domnule. Cum îți permiți?

— Ba nu! Dumneata ești un sadic dar nu te cunoști. Eu sint Antares, „cavaler al crucii albe” și susțin cu tărie tot ceea ce ți-am spus.

Și cum ultimele sale cuvinte au fost primite cu indiferență de cei prezenți care se grăbeau să părăsească pe cel ce părea nebul de-a binelea, acesta scoase din portofelul o hirtie de o sută de franci îi dădu foc și își aprinse cu ea o țigară.

Cu răsuflarea tăiată de gestul individului lumea adunată a început să se împrăstie. O femeie exclamă:

— E un nebun, asta trebuie dus la ospiciu.

Când cei prezenți s-au împrăștiat, mă apropiai în mod complice de curiosul personaj și-i spusei:

— I-ați uluit!

— Eu sper că i-am scandalizat. Îmi place să le arăt din când în când unor astfel de

ignoranți disprețul pe care trebuie să-l manifestăm față de bani.

— Îmi dau seama că nu sînteți un oarecare, zisei eu cu gândul de a-i face plăcere.

Văzînd părerea mea despre el mi-a mărturisit atunci că aparține sectei „Cavalerii crucii albe” al cărei tel este să redeva din nou demnitate omului.

— Noi combatem presa, radioul, televiziunea, armata și chiar desenele animate iar banul rămîne inamicul nostru nr. 1. El stă la baza dezordinii morale a lumii contemporane și noi trebuie să-l distrugem. Sarcina noastră este frumoasă și nobilă.

— Anarhiști?

Cu aerul unui școlar care nu știe ce să răspundă la o întrebare, el completă:

— Desigur, țelul nostru nu este să aruncăm în aer Banca Franței și nici să asasinăm pe cei bogați. Noi procedăm filozofic. Dacă vă interesează, iată cartea mea de vizită. Simbătă seara va avea loc „serviciul divin” din luna aceasta.

În momentul în care mă îndepărtam de „cavalerul” Antares el începu din nou să reia pentru alții „gură-cască” teoriile sale în legătură cu „relele” contemporanilor noștri.

Simbăta următoare sunam la ușa unui apartament de la etajul trei al unui imobil impunător de pe Avenue Bosquet.

O doamnă între două vârste, cu un aer pierdut, îmi deschise ușa și mă primi.

— Faceți parte din grupul nostru, domnule?

Îi explic că mă aflu acolo pentru prima dată, la invitația „cavalerului” Antares.

Ea mă privi cu indiferență și-mi spuse:

— Vă voi conduce la fratele Roland, el se ocupă de idiști! și-mi aruncă o privire pentru a-mi vedea reacția.

Opunîndu-i un aer de umilință ea m-a condus atunci într-un salon unde, în fața unui portret al lui Jean Jaurès, vreo douăzeci de persoane vorbeau în șoaptă. Un bărbat cam de 30 de ani, brunet, cu ochii calzi, îmbrăcat într-un curios costum de velur negru, veni spre noi. Era fratele Roland. Pe mina dreaptă purta o banderolă roșie marcată cu o cruce mare de culoare albă.

Fratele Roland m-a condus apoi într-un colț al salonului și mi-a tras un fotoliu. La rîndul lui s-a așezat pe un altul, scoțînd din buzunar o cutiuță din piele. Deschizînd-o, mi-a oferit o bucăciță de ciocolată.

— Servizi! Asta valorează mai mult decît toate țigările, îmi spuse el.

Privindu-mă cu neliniște, el concluzionă pentru satisfacția sa personală:

— În tot cazul, suferi de ne-curățenia sufletului dumitale. Te simți asfixiat de putreziciunea secolului. Vicile semenilor dumitale te incomodează. Ascultă radioul!

— Da! Totdeauna.

— Vezi, frate, asta este! Așa se ajunge la rătăcirea spiritului, la putreziciunea inimii; ascultînd radioul și vizionînd televiziunea. E bine că dumneata ai reacționat la timp și ai venit la noi. Ca să ne eliberăm de tarele noastre trebuie însă să aplicăm tratamente speciale de șoc, distrugînd zeul răului, „banul”. El este cauza haosului mondial.

Un clinchet de clopoțel i-a

— Este una din marile noastre calamități, spuse el. Prin ea, milioane de oameni visează să devină bogați fără a munci. Această dorință îi subjugă iar dacă unii vor câștiga, banii îi vor ucide. Trebuie să-i învățăm pe semenii noștri să fie indiferenți față de bani. Banul este o zeitate păgînă, iubiții mei frați și această zeitate nu trebuie adorată ci distrusă.

Au predicat și alți „cavaleri”, ultimul a fost Antares care a făcut un rechizitoriu „desenelor animate”, acest „cosmar” al secolului nostru.

În timp ce asistența aplauda, fratele Roland se aplecă spre mine și-mi spuse:

— Acum se va proceda la distrugerea simbolică a demoniului ce subjugă lumea — „banul”. Fiecare din cei prezenți va depune în acel coș cîteva bancnote care vor fi mistuite de foc.

— De ce nu-i dați la săraci? întreb eu.

— Să dai bani la cineva, asta înseamnă să-i acorzi valoare, ceea ce este contrar dogmelor noastre. Noi trebuie să învățăm oamenii să urască bogăția, adică banul.

Coșul cu hirtii se umplu curînd cu bancnote de diferite valori. Cu un aer grav, unul din cavaleri, cu gesturi studiate, a ridicat apoi coșul, a trecut în micul salon unde mă întîlnisem cu fratele Roland revenind apoi cu o pungă mare de hirtie avînd pe ea desenată o mare cruce albă. Punga închisă, și blestemată în fața asistenței de marile maestru fu apoi aruncată în focul din căminul de marmură din salon.

„Serviciul divin” se terminase.

Adeptii impresionati de sacrificarea „vaci de aur” se îndreptau spre ușă. Făcînd același lucru, mi-am luat fâmas bun de la fratele Roland.

Antares mă însoți și-mi spuse: — Datorită nouă, veți respira mai ușurat.

Traversînd un hol cu o mobilă de lemn masiv sculptat, de mare valoare văzui într-un perete încastrat o mare casă de bani.

— Ce este aceasta? întrebai eu.

— Este casa mea de bani! îmi răspunse cavalerul, puțin jenat.

Probabil ca să păstreze în ea fotografiile de familie sau dulceața, mă gîndeam eu în timp ce mă îndreptam spre stația de metrou „Ecole militaire”.

I. G. VULCĂNEANU

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

„Cavalerii crucii albe” și „vaca de aur”

bare, el completă:

— Desigur, țelul nostru nu este să aruncăm în aer Banca Franței și nici să asasinăm pe cei bogați. Noi procedăm filozofic. Dacă vă interesează, iată cartea mea de vizită. Simbătă seara va avea loc „serviciul divin” din luna aceasta.

În momentul în care mă îndepărtam de „cavalerul” Antares el începu din nou să reia pentru alții „gură-cască” teoriile sale în legătură cu „relele” contemporanilor noștri.

Simbăta următoare sunam la ușa unui apartament de la etajul trei al unui imobil impunător de pe Avenue Bosquet.

O doamnă între două vârste, cu un aer pierdut, îmi deschise ușa și mă primi.

— Faceți parte din grupul nostru, domnule?

Îi explic că mă aflu acolo pentru prima dată, la invitația „cavalerului” Antares.

Ea mă privi cu indiferență și-mi spuse:

— Vă voi conduce la fratele Roland, el se ocupă de idiști! și-mi aruncă o privire pentru a-mi vedea reacția.

Nefumător fiind am luat o tabletă. El a făcut același lucru și zise:

— Ce putreziciune! Nu mai puteți nici dumneavoastră, așa-i?

Am acceptat cu un suspin profund.

— Vă înțeleg! Există un moment în care oameni de bună calitate, așa ca dumneavoastră, doresc să scape de această lume modernă, de ignoranță, de prostia și de vicile sale. Domnia banului și a vedetelor de cinema creează idiști, adică oameni care nu-și mai găsesc calea.

Și punîndu-mi o mină pe minile mele încrucișate continuă:

— Și dumneata? Mergi la cinema s-o vezi pe Brigitte Bardot pentru a fi apoi fericit în seara respectivă cînd te vei întîlni cu amanta?

— Nu! i-am răspuns eu.

Descurajat, el completă:

— Desigur cînd citești ziarele, cauți mai întîi știrile senzaționale: crime, furturi, catastrofe etc.

— Nu! i-am răspuns eu din nou.

întrerupt.

— Va începe serviciul divin, spuse el.

S-a ridicat din fotoliu și i-am însoțit într-un mare salon unde circa 50 de persoane stăteau în picioare într-un aer de reculegere.

Clopoțelul a sunat din nou și s-a deschis o ușă.

— Iată pe „maestrul ordinului” nostru însoțit de „marele consistoriu”, îmi spuse fratele Roland.

Un bărbat înalt, îmbrăcat în negru intră pe ușa deschisă. La gîtul său un lanț de argint de care era agățată o mare cruce albă. În spatele său veneau 12 „cavaleri” — printre care trei femei — cu pieptul acoperit de bluze roșii ornate cu crucea confreriei. Al cincilea era Antares care m-a salutat inclinînd cu discreție capul.

Cînd „marele consistoriu” a luat loc pe scaunele de lingă perete, cei prezenți s-au așezat și ei în semicerc.

Atunci, maestrul și-a început predica abordînd un subiect referitor la „loteria națională”.

Alte prevestiri ale marilor crime

Încă în septembrie 1940, se întreprind primele măsuri antievreiești. Sint interzise toate ziarele, asociațiile și ciuburile evreiești.

Katona Béla va scrie în „Vărad a viharban” (Oradea în furtună): Organele puterii de stat nu părăsiseră încă Oradea, cînd cotidianul de dreapta „Magyar Lapok” (Foi Maghiare) și-a început atacurile virulente împotriva presei evreiești din oraș, apoi împotriva întregii evreimii.

La nu multe ore după intrarea trupelor ungare în Oradea, exemplarele ziarului „Szabadság” (Libertate) — organul de pină atunci al naționalității maghiare — au fost arse în stradă, în fața redacției.

Intr-una din tipografiile orașului, Polyák István, redactorul ziarului „Néplap” (Foaia Poporului) împreună cu Tasnády György, însărcinat al partidului imredist, a tipărit primii fluturași purtători ai veninului naționalist: „Unguri! După doliul negru a 20 de ani a sosit, în sfîrșit, ziua dreptății, a bucuriei... În cei 20 de ani, evreimea a dovedit că nu face parte din rîndurile noastre. În ceasul de cumpănă s-a situat alături de dușmanii noștri. S-a bucurat împreună cu ei cînd în drumul nostru s-au ridicat obstacole neașteptate. S-a scaldat în valuri de șampanie extaziîndu-și bucuria cînd cerul nostru s-a întunecat.

S-a intristat și îndoliat cînd a început să apară noul răsărit ungar. Nu este treaba noastră să-i tragem la răspundere, dar pretîndem să se dea la o parte cu conștiința lor încărcată și cu nemernicia lor”.

Și evreii „sînt dați la o parte” fără scrupule, cu brutalitate, umilitor și sălbatec. Se retrag în masă autorizațiile evreilor de a avea ateliere, prăvălii, magazine. Mii de familii de meseriași și comercianți evrei rămîn de la o zi la alta fără nici o sursă de venit. Evreii din fabrici, îndeosebi cei necalificați, sint concediați. Sint demisi evrei funcționari, din cele mai diverse ramuri.

Dr. Dravetzky István, secretarul secției financiare din Oradea, nu numai că a determinat retragerea autorizațiilor de la evreii proprietari de restaurari și cafe-

nele, dar a închis localuri ai căror patroni erau maghiari dacă aceștia îndrăzniseră să angajeze evrei fie și pe post de picolo.

„De la o zi la alta, Clujul a devenit de un șovinism horthyst sălbatic”, își va aminti, peste ani, Nora Diamanstein.

Odată cu intrarea trupelor lui Horthy, totul s-a schimbat; orașul ca și oamenii. Mai ales oamenii. Ungurii din Cluj, intoxicați cei mai mulți de fascism, s-au transformat fulgerător. Din blînzi și modesti, acei care făgăduiseră prietenie și sprijin evreilor au devenit dintr-o dată cei mai aprigi dușmani, în primele zile nu s-a întîmplat nimic deosebit; erau extaziați. Peste tot, parade, din care eu n-am văzut nici una, deoarece mîhnirea m-a izolat în casă. Dody Harac, verișoara mea, întovărită de actualul ei soț, venea zilnic să mă vadă. Ca și mine, Dody era disperată. Stăteau toată ziua împreună, împrospătînd amintiri din vremele, dar a închis localuri ai căror patroni erau maghiari dacă aceștia îndrăzniseră să angajeze evrei fie și pe post de picolo.

„De la o zi la alta, Clujul a devenit de un șovinism horthyst sălbatic”, își va aminti, peste ani, Nora Diamanstein.

Odată cu intrarea trupelor lui Horthy, totul s-a schimbat; orașul ca și oamenii. Mai ales oamenii. Ungurii din Cluj, intoxicați cei mai mulți de fascism, s-au transformat fulgerător. Din blînzi și modesti, acei care făgăduiseră prietenie și sprijin evreilor au devenit dintr-o dată cei mai aprigi dușmani, în primele zile nu s-a întîmplat nimic deosebit; erau extaziați. Peste tot, parade, din care eu n-am văzut nici una, deoarece mîhnirea m-a izolat în casă. Dody Harac, verișoara mea, întovărită de actualul ei soț, venea zilnic să mă vadă. Ca și mine, Dody era disperată. Stăteau toată ziua împreună, împrospătînd amintiri din vremele, dar a închis localuri ai căror patroni erau maghiari dacă aceștia îndrăzniseră să angajeze evrei fie și pe post de picolo.

„De la o zi la alta, Clujul a devenit de un șovinism horthyst sălbatic”, își va aminti, peste ani, Nora Diamanstein.

După primele zile de „sărbătoare”, s-a trecut la programul reorganizării Ardealului, după planul ungaro-fascist. S-au întocmit liste de unguri ce se „românizaseră”. S-au pregătit urmăriri și arestări. Au început denunțuri și, în urma denunțurilor, s-a dezlăntuit prigoana împotriva românilor. O rușine: unii, spre a-și păstra posturile, și-au vîndut prietenii și sufletul.

Prigoana era îndreptată mai ales împotriva elementelor de stînga, indiferent dacă erau români sau unguri.

Expulzarea românilor — a intelectualiilor — s-a făcut în grabă. Încercați în vagoane de marfă, nu li s-a lăsat decît timpul necesar să-și stringă cîteva lucruri și cîteva bani (50—100 penge, nu mai mult).

Bunurile românilor au fost expropriate. Panica s-a întins. N-aveai voie să vorbești românește.

Cumnatul meu, cu care discutam într-o zi în Piața Unirii, a fost palmuit de un grup șovinit, pentru crima de a fi vorbit românește.

Situația devenise insuportabilă. Nesiguranta era cumpănită. Se intronase frica. A venit și rîndul evreilor. Exproprierea brevetelor, a locuințelor, a prăvăliilor, izgonirea din posturi, limitarea la un minimum de existență. Naivii care au recurs la acei ce înainte le arătasera prietenie, au suferit la fel. Mai tîrziu s-a interzis evreilor și să călătorească. Deși se eliberau bilete, evreii care erau găsiți la control, ca neavînd cel puțin un bunic creștin, erau molestați și coborîți din tren. Aceasta fără nici o considerație, fără milă, ziua sau noaptea, în gări sau pe cîmp, zise bărbat, fie femeie cu copii. După coborire, rasiștii din compartimente respirau ușurați: „în sfîrșit, aer curat...”

Insulte, atacarea, debarcarea noaptea, în cîmp liber, în frig și furtună, nimic nu conta. Un singur lucru conta: că domniile lor respirau aer curat...”

La Dej, autoritățile horthyste, pentru a

nea lupta pentru eliminarea totală a evreilor din viața culturală, ca o măsură mînită „să elibereze Ungaria de evrei și de spiritul evreesc”. Iar la 25 octombrie, doi membri marcanți ai Partidului „Crucea cu săgeți”, frații Matolcsi, cer public eliminarea evreilor din țară și de pe fața pămîntului”.

În anul următor, 1941, prigoana împotriva evreilor se înteește. În aprilie, călcîndu-și semnatuura de pe tratatul de „pace și prietenie veșnică” încheiat cu Iugoslavia, Ungaria ia parte la agresiunea hitleristă împotriva fostului aliat și obține încă un teritoriu de 11 624 km.p. Pofta de „puritate rasială” și de „spațiu vital” a guvernărilor Ungariei a declanșat un nou val de teroare antisemită.

La 1 mai, 84 de evrei din Borșa-Maramureș au fost miinați spre granița cu România. Epuizați de frig, de teroarea jandarmilor unguri și de lipsa de hrană, oamenii au pierit unul cite unul pe muntele Bălășina. Cîteva zile mai tîrziu, nu s-au mai găsit decît 24 de cadavre, multe mincate de fiarele pădurii. Unul dintre supraviețuitori, Glück Ifig, va arăta în procesul de la Cluj (1946), în fața Tribunalului Poporului, cum și-a pierdut în această tragedie mama, două surori și un frate.

Prima dintre exterminările de amploare, în anele aplicării soluției finale naziste a fost — se știe acum în toată lumea — cea de la Kamenc-Podolsk din Galiția. Pușini știu însă că victimele au fost „furnizate”, în cea mai mare parte de horthyști, că ele au fost „vinate” cu precădere din nordul Transilvaniei și Ucraina Subcarpatică cotropite.

Pretextul a fost simulul. Controlul cetățeniei. Oamenii lui KEOKH (Biroul Național Central pentru Controlul Străinilor) au împințit orașele și satele. Ajuțați de poliția și jandarmeria locală au arestat evreii cu mîile, pe motivul că nu-și pot dovedi cetățenia ungară.

Revizuirea cetățeniei evreilor s-a declanșat încă din primele zile ale intrării trupelor horthyste. Mii de familii alergau, într-o agitație ce friza panica, să-și procure acte doveditoare că părinții, bunicii și străbunicii lor s-au născut pe aceste meleaguri. Comunitățile evreiești din Cluj și din alte orașe mari au organizat birouri juridice antrenînd pe cei mai reputați avocați evrei în lupta împotriva abuzurilor autorităților horthyste locale, încercînd să împiedice uzurparea, după bunul plac, a drepturilor a mii și mii de evrei.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

Spor la muncă, spor la învățătură!

**Din realitatea
pe care
cu mândrie
și recunoștință
o numim:
Școala
românească**

■ 24,4 la sută din populația țării e cuprinsă în școală

■ În anul școlar 1986/87 sînt cuprinși în școli 5 550 000 de copii și tineri (față de 4 103 082 în anul școlar 1965/66)

■ Din cei 5 550 000, 160 500 sînt studenți (față de 130 614 în 1965/66)

■ Numărul unităților școlare a crescut cu 4 900 în ultimii 20 de ani

■ 77,6 la sută din copiii între 3 și 5 ani frecventează grădinițe

■ În licee învață 1 222 400 elevi (față de 371 724 în 1965/66).

■ Peste 90 la sută din elevii urmează licee de profil industrial, agro-industrial și silvic

■ În ultimele două decenii școala a format peste 3 500 000 de muncitori și maiștri și aproape 655 000 cadre cu pregătire superioară

■ Educatoare, învățători, profesori, personal didactic pentru învățămîntul superior: 228 300 (față de 185 682 în 1965/66).

Fotografie de ELENA GHERA ■

An nou în septembrie!

Peste cîteva zile, va suna clopoțelul!

Peste cîteva zile, milioane și milioane de copii și de adolescenți vor umple școlile, liceele, amfiteatrele universitare cu freacă și dinamismul unei populații tinere și dinamice, setoasă de carte, nerăbdătoare să cucerească acea planetă mirifică a cunoașterii de pe teritoriul căreia să decoleze spre marile împliniri închinată șiei și țării.

Definită de președintele României drept „principal izvor de cultură și factor de civilizație” ale națiunii, investită cu marea și nobila misiune de a forma schimbul de miine al progresului național, școala noastră a cunoscut, în ultimii 21 de ani, o dezvoltare fără precedent (cifrele de mai sus o atestă din plin!), în pas cu exigențele societății noastre socialiste, ale lumii și timpului în care trăim. Într-o epocă în care neștiința de carte, această cumplită racilă și grea umilință a omenirii, face încă ravagii, și nu doar în țările din așa-zisa „periferie” a lumii ci chiar în inima unor țări dintre cele mai dezvoltate (a se vedea, în pagina a 22 a revistei,

articolul „Flagelul analfabetismului”, inspirat din realități ale S.U.A.), România socialistă primește în școlile ei, odată cu toamna, un sfert din populația țării, alte milioane și milioane de oameni de toate vîrstele frecventînd diverse forme organizate de învățămînt, de specializare profesională, de reciclare, de desăvîrșire a cunoștințelor. Beneficiind de înalta îndrumare a eminentului savant și om politic, tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, școala românească se dezvoltă ca o vastă incintă a noului, amplu deschisă spre viitor.

În noul an școlar românesc — care debutează sub semnul înaltelor sarcini încredințate științei, învățaturii și culturii neamului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la deschiderea lucrărilor Congresului al treilea al oamenilor muncii — urăm copiilor noștri și dascălilor lor succese și bucurii în muncă, spor deplin în marea operă a cunoașterii, vitală pentru ziua de azi și de miine a patriei!

